

AMGUEDDFA CYMRU

ADRODDIAD ARIANNOL

2020/21

CYNNWYS

Rhif y dudalen

ADRODDIAD ARIANNOL BWRDD YMDDIRIEDOLWYR AMGUEDDFA GENEDLAETHOL CYMRU

1 Perfformiad

1.1	Trosolwg o Berfformiad	2
1.2	Dadansoddiad o Berfformiad	9

2 Atebolrwydd

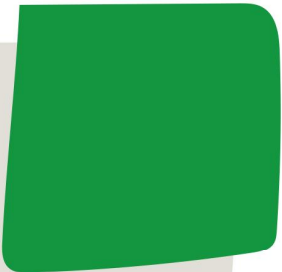
2.1	Adroddiad Llywodraethu Corfforaethol	
2.1.1	Adroddiad y Cyfarwyddwyr	23
2.1.2	Datganiad o Gyfrifoldebau'r Bwrdd Ymddiriedolwyr a'r Cyfarwyddwr Cyffredinol	25
2.1.3	Datganiad Llywodraethu Blyneddol	26
2.2	Adroddiad ar Daliadau Cydnabyddiaeth a Staff	38
2.3	Adroddiad Archwilio	46

DATGANIAD O WEITHGAREDDAU ARIANNOL	51
------------------------------------	----

MANTOLEN	52
----------	----

DATGANIAD LLIF ARIAN	53
----------------------	----

NODIADAU AR Y CYFRIFON	54
------------------------	----

Adroddiad Ariannol Bwrdd Ymddiriedolwyr Amgueddfa Genedlaethol Cymru

ADRAN 1: PERFFORMIAD

Adran 1.1 Trosolwg o Berfformiad

Bu 2020/21 yn flwyddyn ddigynsail yn ein hanes. Fel llawer o sefydliadau eraill Cymru, bu Amgueddfa Cymru'n wynebu heriau unigryw o ganlyniad i'r pandemig COVID-19. Ar 17 Mawrth 2020, cafodd amgueddfeydd cenedlaethol Cymru eu cau, ac ar y cyfan aros ar gau wnaethon nhw drwy gydol 2020/21.

Eto i gyd, er gwaethaf yr heriau, rydym wedi parhau'n adnodd pwysig i Gymru, ac wedi parhau i ddatblygu Strategaeth 10-mllynedd a brand newydd i sicrhau dyfodol cynaliadwy i Amgueddfa Cymru. Rydym wedi sicrhau bod gwasanaethau digidol yn ganolog i'n gwaith a thrwy'r rhain, rydym wedi cysylltu â mwy o gymunedau mewn ffyrdd newydd a chyffrous.

Mae Amgueddfa Cymru'n bodoli i helpu pobl a chymunedau Cymru i gael bywyd gwell a hwnnw'n ddiwylliannol gyfoethocach, i helpu i ddiogelu'n hamgylchedd naturiol, i helpu pobl i ddysgu o'u plentynod i'w henaint, ac i gynnal a meithrin cysylltiadau â phobl yng Nghymru a ledled y byd.

Ein cenhadaeth ni, wrth i Gymru ddod allan o'r pandemig, yw cefnogi'r wlad drwy'r broses o wella, adnewyddu a thyfu. Mae gennyn ni gyfrifoldeb i fynd i'r afael â'r heriau sy'n wynebu Cymru, a sicrhau bod diwylliant yn hygyrch i bawb yng Nghymru.

Mae Bywydau Du o Bwys

Bu'n rhaid inni wynebu gwirioneddau pwysig ond anodd mewn ymateb i fudiad Mae Bywydau Du o Bwys, a myfyrio ar ein rôl ni'n hunain wrth ymladd hiliaeth. Ymunodd yr Amgueddfa â Dim Hiliaeth Cymru ac eraill i ymrwymo'n gyhoeddus i sefyll yn erbyn hiliaeth o bob math. O ganlyniad, rydym wedi datblygu gwell dealltwriaeth o'r rhan y gall Amgueddfa Cymru ei chwarae o ran sicrhau cydraddoldeb hiliol yng Nghymru. Gan weithio gyda phartneriaid cymunedol a phobl ifanc, rydym yn ehangu amrywiaeth y casgliadau cenedlaethol, yn cynyddu cynrychiolaeth ac yn cyfrannu at sgysiau am ddadwladychu, anghydraddoldeb a hiliaeth. Un enghraifft yw ein gwaith gyda Rhwydwaith Arweinwyr Ieuencid y Panel Cynghori Is-Sahara, lle gwahoddwyd artistiaid i'n helpu i ail-fframio'r naratif gwladychol o amgylch portread yr Is-gadfridog Thomas Picton, sy'n cael ei arddangos ar hyn o bryd yn Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd.

Argyfwng yr hinsawdd a'r ecoleg

Yn 2019, datganodd yr Amgueddfa argyfwng hinsawdd ac ecoleg byd-eang. Rydym wedi ymrwymo i ddiogelu'n hamgylchedd naturiol, i ymgorffori cynaliadwyedd yn ein gwaith ac i ddiogelu natur i genedlaethau'r dyfodol. Fel rhan o'r ymrwymiad hwn, lansiwyd cwrs

achrededig mewn llythrennedd carbon lle gall y staff ddysgu sut y gallwn i gyd chwarae rhan i ostwng ein hól troed carbon. Aethom ati hefyd i gynnal Olion – Footprints, gŵyl ar-lein yn edrych ar y newidiadau y gallwn eu gwneud fel unigolion ac fel cymdeithas i frwydro yn erbyn newid hinsawdd.

Ein Hymateb i'r Pandemig

Pan gyrhaeddodd y pandemig COVID-19 Gymru, roeddem yn benderfynol o ailystyried ein gwasanaethau mewn cydweithrediad â'n partneriaid cymunedol, a defnyddio technolegau digidol i drawsnewid ein gwasanaethau ar lawr gwlad.

O fewn ychydig wythnosau i'r cyfyngiadau ar symud, roeddem wedi ffurfio wyth grŵp gorchwyl a gorffen trawsadrannol ar draws bron pob rhan o'n gwaith, o weithrediadau digidol a masnachol i addysg a chasgliadau. Roedd y grwpiau trawsadrannol hyn yn arloesol ac yn feiddgar ac maent wedi helpu i siapio'n gwaith yn ystod y pandemig.

Ym mis Mai 2020 lansiwyd Casglu Covid, project i gasglu a chofnodi profiadau pobl o fyw drwy'r pandemig yng Nghymru. Cawsom bron i 1,000 o ymatebion, a fydd yn ein helpu i weld sut y newidiodd pethau yn ystod y pandemig a'r effeithiau mwy hirdymor ar fywydau pobl a'u cymunedau.

Rhoddwyd cymorth i 498 o wirfoddolwyr gydag amryw o fentrau. Ar gyfer Arddangosfa Gobaith, gwahoddodd Amgueddfa Wlân Cymru bobl Cymru i wau, crosio neu wnïo sgwariau yn lliwiau'r enfys. Cafodd y sgwariau – dros 800 ohonynt – eu huno gan wirfoddolwyr i greu blanced enfys enfawr. Cafodd y blanced ei harddangos yn Amgueddfa Wlân Cymru ac Amgueddfa Genedlaethol y Glannau, cyn cael ei throï'n flancedi llai i'w rhoi i wahanol elusennau.

Datblygwyd amryw o fentrau i gefnogi gwirfoddolwyr Amgueddfa Cymru yn ystod y pandemig, gan gynnwys gardd gymunedol GRAFT yn Amgueddfa Genedlaethol y Glannau. Mae hon yn bartneriaeth rhwng Amgueddfa Cymru a Chyngor Dinas a Sir Abertawe ac fe'i cefnogir gan Sefydliad Roots, CRISIS a phartneriaid cymunedol eraill. Yn ystod y pandemig rydym wedi dosbarthu pecynnau tyfu hadau a pharseli bwyd i bobl mewn angen.

Rydym wedi parhau i ymgysylltu â phobl ifanc drwy gydol y pandemig ac wedi addasu'n rhaglen addysg i greu modelau gweithio arloesol, cyfunol. Lansiwyd rhaglen addysg rithwir, ddi-dâl i ysgolion gyda hwylusydd byw yn ddyddiol i ysgolion yng Nghymru.

Wrth i'r pandemig waethygu, lansiwyd cyfres o broiectau fel rhan o Celf ar y Cyd, mewn partneriaeth â Chyngor Celfyddydau Cymru a Llywodraeth Cymru. Dau o'r projectau yw Celf mewn Ysbytai – Dewis Staff GIG, a *Cynfas*. Gyda Celf mewn Ysbytai – Dewis Staff GIG, gwahoddwyd staff ysbytai i ddewis darnau o'r casgliad celf cenedlaethol i roi ysbrydoliaeth a chysur i staff ac i gefnogi cleifion COVID yn eu hadferiad. Cafodd yr eitemau a ddewiswyd eu hatgynhyrchu a'u gosod ar wardiau Ysbytai Maes ac ar waliau'r manau a grëwyd yn unswydd ar gyfer lles y staff. *Cynfas*, ein cylchgrawn celf digidol cyntaf erioed, yw'r fan lle rydym yn cynnal sgysiau am y casgliad celf cenedlaethol, gan gryfhau'r ymdeimlad o gydberchnogaeth ac estyn allan i gymunedau newydd.

Rhoddodd staff Amgueddfa Lechi Cymru fenig i Gyngor Gwynedd a gwneud calonnau i elusen leol y GIG, Awyr Las. Roedd y calonnau'n rhan o'r #tApelCalonGoch gan dîm Gofal

Lliniarol Bwrdd Iechyd Betsi Cadwaladr, a oedd am wneud rhywbeth i berthnasau oedd yn methu ymweld â'u ffrindiau a'u teuluoedd yn yr ysbyty, weithiau heb gael cyfle i ddweud eu ffarwél olaf. Cefnogodd staff Big Pit Amgueddfa Lofaol Cymru yr ymgyrch curo dwylo i ofalwyr drwy ddangos baner enfys arbennig ar ben y pwll.

Gyda'r Comisiynydd Pobl Hŷn, Cymdeithas Alzheimer, Ymddiriedolaeth Innovate a Phartneriaeth Iechyd, Gofal Cymdeithasol a Lles Gwent Fwyaf, datblygodd yr Amgueddfa Cysur mewn Casglu. Gwahoddwyd pobl i ymateb i eitemau o'r casgliadau ac i rannu eu heitemau eu hunain – pethau sy'n dod â chysur, yn ysgogi atgofion neu'n helpu eu lles yn ystod cyfnodau anodd. Gan weithio gyda Gweithgor Dementia'r 3 Gwlad a Chymdeithas Alzheimer, symudwyd nifer o'n mentrau ar-lein, gan gefnogi pobl sy'n byw gyda dementia yn ystod cyfnodau hunan-ynysu.

Ym mis Medi 2020, aethom â Gŵyl Fwyd enwog Sain Ffagan ar-lein. Dros gyfnod o ddau ddiwrnod bu'r Wyl Fwyd yn arddangos cannoedd o gynhyrchwyr lleol, busnesau annibynnol ac elusennau o bob rhan o Gymru.

Aeth dathliadau Pride ar-lein hefyd, ac felly cafodd y ffordd y buom yn casglu eitemau o'r digwyddiadau ei newid, er mwyn sicrhau bod modd dangos sut yr ymatebodd cymunedau LGBTQIA+ Cymru i COVID-19.

Ym mis Tachwedd 2020, ymunodd yr Amgueddfa â Chymdeithas Ddiwylliannol Hindŵaidd Cymru a dathlu Diwali ar draws ein llwyfannau yn y cyfryngau cymdeithasol, gan ddenu dros 7,000 o gysylltiadau. Ers hynny rydym wedi cynnwys elfennau o'r dathliadau yn y casgliadau, gan gynnwys fideos o'r bwyd, patrymau rangoli a Dyddiaduron Plant yn ystod y Cyfnod Clo.

Wrth i gyfyngiadau COVID-19 ddechrau llacio o fis Gorffennaf 2020 ymlaen, llwyddwyd i ailagor yr amgueddfeydd cenedlaethol i'r cyhoedd. Cyflwynwyd mesurau iechyd a diogelwch cadarn ym mhob amgueddfa, a rhoddwyd hyfforddiant helaeth i'r staff. I'r ymwelwyr, cyflwynwyd system archebu ar-lein er mwyn inni reoli nifer y bobl ar y safle yn unol â chanllawiau ar gadw pellter cymdeithasol a hefyd casglu'r data Profi Orlhain Diogelu a oedd yn ofynnol gan Lywodraeth Cymru. Gofynnodd Llywodraeth Cymru inni arwain a datblygu'r canllawiau gweithio diogel ar gyfer y sector amgueddfeydd. Drwy gydol y pandemig rydym wedi cydweithio â phartneriaid yn yr Undebau Llafur a phartneriaid yn y sector fel Cadw, yr Ymddiriedolaeth Genedlaethol, Ffederasiwn yr Amgueddfeydd a Llywodraeth Cymru ar ymatebion i COVID-19.

Bu'n rhaid i'n staff addasu at yr heriau newydd: roedd rhai'n parhau i weithio ar y safle yn gofalu am yr amgueddfeydd a'r casgliadau, llwyddodd eraill i weithio gartref diolch i ddatblygiadau cyflym yn ein systemau TGCh, a bu eraill ar ffyrlo am gyfnodau amrywiol.

Mae sicrhau achrediad Buddsoddwyr mewn Pobl i'r sefydliad cyfan bellach yn sail i'r ffordd rydym yn gweithio, sef ar yr egwyddor bod pob aelod o'r staff yn ymwneud â chefnogi ei gilydd a gwneud eu gorau i wneud ein gwaith yn well.

Canlyniadau Ariannol y Flwyddyn

	2020/21	2019/20
	£	£
Cyfanswm yr incwm	34,364,000	38,342,000
Cyfanswm y gwariant	(37,189,000)	(32,529,000)
Symudiadau eraill	580,000	(533,000)
(Gwariant)/incwm net cyfunol	(2,245,000)	5,280,000
Symudiadau net mewn cronfeydd (ar ôl yr holl enillion a cholledion wedi'u gwireddu a heb eu gwireddu)	(1,598,000)	(33,887,000)
Cyfanswm balansau cronfeydd mewn cronfeydd anghyfyngedig a chyfyngedig cyhoeddus a phreifat ar ddiwedd y flwyddyn	96,538,000	98,136,000
Balansau cronfeydd a gedwir at ddibenion cyhoeddus anghyfyngedig ar ddiwedd y flwyddyn (heb gynnwys y gronfa bensiwn)	10,091,000	8,779,000

Er bod pandemig COVID-19 wedi effeithio'n ddifrifol ar ein ffynonellau incwm heblaw ffynonellau'r llywodraeth drwy gydol y flwyddyn, cafodd y colledion hyn eu lliniaru gan gyllid o'r Cynllun Cadw Swyddi drwy gyfnod y Coronafeirws (CJRS) dan aden llywodraeth y Deyrnas Unedig. Dyfarnwyd Cymorth Grant ychwanegol inni hefyd gan Lywodraeth Cymru yn ystod y flwyddyn. Drwyddi draw, ein gwariant net ar gyfer y flwyddyn oedd £2.2m.

Mae'r symudiad net mewn cronfeydd ar gyfer y flwyddyn yn cynnwys £12.4m o enillion actiwaraid ar y cynllun pensiwn, a cholledion o £11.8m ar ailbrisio tir ac adeiladau yn dilyn y prisiad 5 mlynedd ar 31 Mawrth 2021.

Yn sgil cau'n hamgueddfeydd am ran helaeth o'r flwyddyn oherwydd y pandemig COVID-19, cafwyd gostyngiad mawr ym masnachu a throsiant ein cwmni masnachu, Mentrau AOCC Cyf. Pan oedd ein hamgueddfeydd yn agored, prif weithgareddau'r cwmni masnachu oedd gwerthu yn ein siopau manwerthu, arlwyio contract ac arlwyio mewnol, parcio ceir, trwyddedu delweddau, llogi corfforaethol, gosodiadau a hawliau ffilmio. Nododd y cwmni golledion o £504,000 ar gyfer 2020/21 (elw cyn Cymorth Rhodd o £775,000 ar gyfer 2019/20). Roedd y colledion hyn yn net o £429,000 o gyllid CJRS.

Cyfanswm y cronfeydd ar 31 Mawrth 2021 oedd £96,538,000. Ceir dadansoddiad yn nodyn 18 i'r cyfrifon. Mae Nodyn 18 yn dangos, ac eithrio diffyg y cynllun pensiwn, mai asedau sefydlog yw dros 90% o'r cronfeydd. Roedd y cyllid cyhoeddus anghyfyngedig heb gynnwys diffyg y cynllun pensiwn, yn £10.1m, a £3.7m o hwnnw'n asedau sefydlog. Mae'r £6.4m o gronfeydd cyhoeddus anghyfyngedig sy'n weddill wedi'i ddyrannu i ymrwymadau yn y dyfodol. Ceir rhagor o wybodaeth yn yr adran Polisi ar Gronfeydd Wrth Gefn.

Ein gweledigaeth yw bod yn sefydliad sy'n **Ysbrydoli pobl, Newid bywydau.**

Bydd ein gweledigaeth wrth galon ein Strategaeth 10-mllynedd newydd, a fydd yn nodi sut rydym yn dal yn rhan hanfodol o seilwaith diwylliannol Cymru, sy'n hanfodol ar gyfer y broses o wella ac adnewyddu cenedlaethol.

Rydyn ni wrthi'n symud i ffwrdd o fodel amgueddfa'r ugeinfed ganrif fel deiliad gwrthrychau sy'n gweithredu o fewn ei muriau ei hun yn unig, tuag at fodel newydd sy'n sicrhau bod diwylliant yn hygyrch, yn berthnasol ac yn ymgysylltu â chymunedau ledled Cymru.

Ein Hymrwymiadau

Mae pedwar maes allweddol i'n hymrwymiaadau:

- Gweithredu fel stiwardiaid ein treftdaeth ddiwylliannol a naturiol er lles cenedlaethau'r dyfodol yng Nghymru.
- Datblygu, cynnal ac arallgyfeirio ein hadnoddau.
- Datblygu ein harlwy twristiaeth ddiwylliannol i gefnogi economi Cymru.

- Datblygu sgiliau ein staff a'r bobl sy'n defnyddio ein gwasanaethau.
- Hyrwyddo dealltwriaeth y cyhoedd o iechyd a llesiant.
- Hyrwyddo dysgu am oes a darparu cyfleoedd.

- Adeiladu a chynnal gofodau ffisegol a digidol croesawgar.
- Adrodd straeon ysbrydoledigtrwy arddangosfeydd a digwyddiadau.

- Datblygu cyweithiau a rhwydweithiau partner effeithiol a chynaliadwy
- Cynnwys pobl a chymunedau yn ein gwaith.

Our Commitments

Our commitments for delivering the Vision are in four key areas:

- Acting as stewards of our cultural and natural heritage for the future generations of Wales.
- Thriving, sustaining and diversifying our resources.
- Building our cultural tourism offer in support of the Welsh economy.

- Building and maintaining welcoming physical and digital spaces.
- Telling inspiring stories through exhibitions and events.

- Building sustainable, effective partnership networks and collaborations.
- Involving people and communities in shaping and taking part in our work.

- Developing the skills of our staff and the people who use our services
- Promoting public understanding of health and well-being.
- Promoting and delivering learning for life.

Mae ein gweledigaeth wedi'i halinio â'r nodau cenedlaethol a osodwyd yn Neddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 ac yn strategaethau eraill Llywodraeth Cymru. Mae Ymrwymïadau ac Amcanion y Weledigaeth wedi'u mapio i saith nod llesiant y Ddeddf, fel yr eglurwyd yn ein Datganiad Llesiant, sydd ar ein gwefan yn <https://amgueddfa.cymru/datganiad-llesiant/>. Rydym yn cyflwyno adroddiadau'n rheolaidd i Gomisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol ar ein cynnydd yn erbyn nodau'r Ddeddf, ac fe'n harchwiliwyd hefyd gan Archwilio Cymru yn 2019/20, yn benodol ar ein gweithgareddau ymgysylltu. Mae'r adroddiad ar gael yma: [Amgueddfa Cymru – Archwiliad Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol | Archwilio Cymru](#).

Cefndir Statudol ac Ymgysylltu â Rhanddeiliaid

Sefydlwyd Amgueddfa Genedlaethol Cymru trwy Siarter Frenhinol ym 1907 ac mae'n parhau i fod wedi'i chofrestru fel endid cyfreithiol ac elusen o dan yr enw hwn (Rhif Siarter Frenhinol RC000369, Rhif Elusen 525774, Rhif TAW GB 783 4541 10). Enw cyhoeddus cyfredol y sefydliad yw Amgueddfa Cymru.

Mae Amgueddfa Cymru'n elusen gofrestredig annibynnol, sy'n cael ei chyllid craidd trwy gymorth grant gan Lywodraeth Cymru fel Corff a Noddir gan Lywodraeth Cymru.

Ein hamcan craidd, a nodir yn y Siarter Frenhinol, yw 'hyrwyddo addysg y cyhoedd'. Mae hyn yn golygu datblygu ein casgliadau, gofalu amdanynt, eu hastudio, a chynnal mynediad at gasgliadau er lles cymdeithas, a hynny am byth. Mae'r Siarter (1907, a ddiwygiwyd ym 1991 a 2006) yn nodi y dylid cyflawni hyn:

- (i) yn bennaf, trwy sicrhau cynrychiolaeth gynhwysfawr o wyddoniaeth, celfyddyd, diwydiant, hanes a diwylliant Cymru neu sy'n berthnasol i Gymru, a
- (ii) yn gyffredinol, trwy gasglu, cofnodi, diogelu, egluro a chyflwyno gwrthrychau a phethau a gwybodaeth gysylltiedig, boed yn gysylltiedig â Chymru ai peidio, sydd â'r bwriad o hybu gwell dealltwriaeth a hyrwyddo ymchwil.

Fe wnaethom barhau i weithredu ein Cynllun a Pholisi Ymgynghori, sy'n egluro'r gwerthoedd, yr egwyddorion a'r technegau cyfranogi allweddol mewn perthynas â'n prif weithgareddau ymgynghorol.

Lleoliadau Amgueddfa Cymru

Yn ystod 2020/21 buom yn gweithredu saith o amgueddfeydd yn uniongyrchol ledled Cymru:

Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd, Parc Cathays, Caerdydd

Mae Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd yn unigryw ymysg amgueddfeydd cenedlaethol y DU o ran amrywiaeth ei harddangosfeydd celfyddydol a gwyddorau naturiol.

Sain Ffagan Amgueddfa Werin Cymru, Sain Ffagan, Caerdydd

Mae Sain Ffagan, un o amgueddfeydd awyr agored mwyaf blaenllaw Ewrop, yn rhan o'n grŵp o bum amgueddfa hanes cymdeithasol a diwydiannol. Gall ymwelwyr archwilio a mwynhau dros 2,000 o flynyddoedd o hanes mewn deugain a mwy o adeiladau o Fôn i Fynwy sydd wedi'u hailgoddi yma. Yn 2019. Enillodd Sain Ffagan wobr bwysig Amgueddfa'r Flwyddyn gan y Gronfa Gelf.

Big Pit Amgueddfa Lofaol Cymru, Blaenafon, Tor-faen

Mae hen bwl glo cyflawn Big Pit yn rhan ganolog o Safle Treftadaeth y Byd, Blaenafon. Bu'n rhaid i'r teithiau dan ddaear, a arweinir gan gyn-lowyr, gael eu hatal yn 2020/21 oherwydd y pandemig COVID-19. Pan gaiff y rhain eu hailddechrau, bydd yr ymwelwyr unwaith eto'n gallu disgyn dros 90 metr i grombil tywyll y ddaear, er mwyn cael blas ar y tywyllwch dudew yr oedd y glowyr yn gweithio ynddo ddydd ar ôl dydd.

Amgueddfa Lleng Rufeinig Cymru, Caerllion, Casnewydd

Mae'r Amgueddfa'n arddangos casgliad o ddarganfyddiadau Rhufeinig ers dros 150 o flynyddoedd. Mae'r rhain yn cynnwys cerfluniau, aysgrifau, cerrig beddau, deunyddiau adeiladu, mosaig labyrinth, offer milwrol, crochenwaith, gwydr a gemwaith.

Amgueddfa Lechi Cymru, Llanberis, Gwynedd

Yma, adroddir hanes y diwydiant llechi yng ngweithdai gwreiddiol chwarel Dinorwig. Yn ogystal â'r ffowndri, gefeiliau, siediau a'r olwyn ddŵr fwyaf ar dir mawr Prydain sy'n dal i weithio, gall ymwelwyr weld crefftwyr yn arddangos eu sgiliau hollti a thrin llechi â llaw. Ar hyn o bryd mae'r Amgueddfa wrthi wrth galon cais ardal lechi'r Gogledd am statws Safle Treftadaeth Byd UNESCO.

Amgueddfa Wlân Cymru, Dre-fach Felindre, Sir Gaerfyrddin

Yng nghalon cefn gwlad y Gorllewin, mae'r Amgueddfa hon yn adrodd hanes y clwstwr o ddeugain melin a oedd yng nghyffiniau Dre-fach Felindre ar un adeg. Hen felin y Cambrian Mills – yr unig felin sydd wedi parhau ar waith yn gyson ers y cychwyn – yw cartref yr amgueddfa bellach.

Amgueddfa Genedlaethol y Glannau, Ardal Forwrol, Abertawe

Mae'r Amgueddfa yn sefyll yn yr Ardal Forwrol sydd wedi'i hadfywio. Hen warws rhestredig wedi'i gysylltu ag adeilad cyfoes o lechi a gwydr yw ei chartref. Gall yr ymwelwyr archwilio stori ryfeddol diwydiant ac arloesi yng Nghymru.

Mae gennyn ni hefyd **Ganolfan Gasgliadau Genedlaethol** yn Nantgarw, Rhondda Cynon Taf, sy'n agored i'r cyhoedd trwy drefniant.

Rydym hefyd yn gweithio mewn partneriaeth ffurfiol â chyrff lleol ar draws Cymru gan gynnwys Awdurdod Parc Cenedlaethol Arfordir Penfro a Chyngor Bwrdeistref Sirol Wreccsam.

Adran 1.2 Dadansoddiad o Berfformiad

Dangosyddion Perfformiad

Oherwydd y pandemig COVID-19 a chau'r amgueddfeydd cenedlaethol dros dro, ni fu'n bosibl mesur perfformiad ar sail mesurau traddodiadol. Yn hytrach, canolbwyntiwyd ar sut y gallem chwarae rhan allweddol wrth gefnogi cymunedau a phobl ledled Cymru a gwerthuso'n perfformiad yn nhermau'n hymateb i'r her hon. Rydym hefyd wedi datblygu'n harlwy digidol drwy ymgysylltu â chynulleidfaoedd ar-lein.

Dangosydd Perfformiad Allweddol	Alldro 2019/20	Targed 2020/21	Alldro 2020/21
Nifer yr ymweliadau	1,814,864	90,000	64,492
Nifer yr ymweliadau â'r wefan	1,753,113	1,600,000	1,326,635
Nifer yr ymweliadau addysgol ffurfiol	182,227	15,000	54,845*
Nifer yr ymweliadau addysgol anffurfiol	405,407	20,000	161,113**
Cyfanswm incwm net o ymchwil a ffioedd, elw'r cwmni masnachu ac ailgodi tâl, a chodi arian refeniw	£1,639,000	£1,800,000***	£1,850,000***

* Yn cynnwys cymryd rhan mewn ystafelloedd dosbarth rhithwir a lawrlwytho adnoddau

** Yn cynnwys nifer yr ymgysylltiadau a'r presenoldebau mewn digwyddiadau a gweithgareddau rhithwir

*** Yn cynnwys incwm o gyllid CJRS ar gyfer staff ar ffyrlo, a gafodd ei gapio ar golledion ar Incwm nad yw'n Gymorth Grant am y flwyddyn

Buddsoddiadau cyfalaf

Yn sail i gyflawni'r weledigaeth, mae rhaglen o waith cyfalaf yn parhau, sef rhaglen a ariennir gan gymorth grant Lywodraeth Cymru. Yn 2020/21 canolbwyntiodd hyn ar ddatblygu'r cynllun gwaith cynnal a chadw hanfodol a chyflymu'n rhaglen ddigidol. Cwblhawyd y gwaith mawr ar do Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd, a ddechreuodd yn y flwyddyn flaenorol, i raddau helaeth erbyn diwedd y flwyddyn. Roedd projectau eraill yn Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd, gan gynnwys adnewyddu lifftiau, gwaith awyru ac uwchraddio ystafelloedd gweinyddion TGCh, yn parhau ar ddiwedd y flwyddyn. Roedd y projectau a gwblhawyd yn ystod y flwyddyn yn cynnwys adnewyddu peiriannau ar draws safleoedd gan gynnwys boeleri, oeryddion ac offer fferm; prynu caledwedd TGCh ac offer clyweledol; ac uwchraddio storfeydd, muriau cadarn a rhwydweithiau TGCh. Parhaodd cam cychwynnol project ailddatblygu Amgueddfa Lechi Cymru, gan gynnwys arolygon ac ymgynghoriaeth gynllunio. Er y bydd cymorth grant uwch am y pum mlynedd hyd at 2021/22 yn gyfystyr â chyfanswm o £16m o fuddsoddiad cyfalaf, nodwyd bod dros £50m o waith cynnal ataliol ac ôl-gronnus yn hanfodol dros y 10 mlynedd nesaf.

Gweithio mewn Partneriaeth

Parhaodd yr Amgueddfa i weithio gyda phartneriaid ar hyd a lled Cymru a'r tu hwnt i ddangos y casgliadau cenedlaethol mewn amryw o leoliadau, gan gynnwys

amgueddfeydd, orielau, canolfannau ymwelwyr a safleoedd treftadaeth, ac i rannu sgiliau ac arbenigedd ar draws y sector.

Parhaodd ein partneriaeth ag Awdurdod Parc Cenedlaethol Arfordir Penfro, gyda'r arddangosfa deuluol boblogaidd *Mwydod: Y Da, y Drwg a'r Hyll* ac arddangosfa ffotograffiaeth TIR/MÔR gan Mike Perry, sef arddangosfa deithiol gan Ffotogallery.

Rydym yn falch o barhau â'n perthynas hirsefydlog â Japan. Ym mis Rhagfyr 2020, ymunodd Mark Drakeford, Prif Weinidog Cymru, â Yasumasa Nagamine, Llysgennad Japan i'r DU, ar gyfer y seremoni ffurfiol gyntaf yng Nghymru i blannu 6,500 o goed ceirios a roddwyd i'r DU i ddathlu'r cyfeillgarwch rhwng y DU a Japan. Cafodd Sain Ffagan Amgueddfa Werin Cymru ugain o goed. Cafodd Gardd Fotaneg Genedlaethol Cymru a Chastell Conwy, sydd wedi'i efeillio â Chastell Himeji yn Japan, goed hefyd. Llwyddwyd hefyd i gynnal ein rhaglen benthyciadau rhyngwladol yn ystod y cyfnod hwn, ac anfonwyd chwe gwaith o'n casgliad i Japan fel rhan o arddangosfa genedlaethol fawr, *Millet i Argraffiadaeth*.

Caffael Sbesimenau

Prynodd yr Amgueddfa grŵp pwysig o *21 views of north Wales* gan Paul Sandby. Roedd y golygfeydd hyn, a baentiwyd ar ddechrau'r 1770au, yn torri tir newydd wrth boblogeiddio Cymru fel cyrchfan i dwristiaid, gan gyflwyno Cymru fel gwlad economaidd weithgar, 'pictwresg' a 'dyrchafedig' yn hytrach na'r rhanbarth tlawd a barbaraidd a geid yn y stereoteipiau rhagfarnlyd cynharach. Drwy gefnogaeth hael gan Gronfa Goffa'r Dreftadaeth Genedlaethol, y Gronfa Gelf a chymynrodd gan Mary Cashmore, un o Noddwyr a chefnogwyr Amgueddfa Cymru, y llwyddwyd i sicrhau'r grŵp.

Prynodd partneriaid i'r Amgueddfa ers tro byd, Ymddiriedolaeth Derek Williams, ddau waith pwysig gan Paula Rego. Mae Rego wedi sicrhau enw arbennig o dda ar sail lluniau sydd at ei gilydd yn peri anesmwythyd ac yn awgrymu cydberthynas amwys a naratif ansicr, a hynny o safbwynt benywaidd. Prynodd yr Ymddiriedolaeth ddau lun pastel o'r gyfres *Cylch Bywyd y Forwyn Fair*, a grëwyd yn 2002.

Daeth dau fraslun olew prin a ganfuwyd yn ddiweddar gan yr artist o Gymro Thomas Jones (1742-1803) hefyd i'r casgliad celf cenedlaethol. Mae *Welsh Landscape with Lead Mines*, a baentiwyd tua 1775-6, yn gynrychiolaeth gynnar bwysig o ddiwydiant Cymru – pwnc unigryw ymhlith y lluniau gan Jones sydd wedi goroesi. Mae'r llun yn awgrymu'r effaith a gaiff yr oes ddiwydiannol wrth iddi wawrio ar dirwedd y Canolbarth. Yn *View on the Wye* gwelwn gychod ar yr hyfryd Afon Gwy, a bleidleisiwyd unwaith yn 'hoff afon y genedl', ac sy'n Safle o Ddiddordeb Gwyddonol Arbennig. Cyfrannwyd y ddau lun fel rhan o gymynrodd.

Gwaith Ymchwil

Bu'r project Codi i'r Wyneb yn hoelio sylw ar adnabod malwod dŵr croyw Prydain ac Iwerddon. Diolch i gyllid gan Gronfa Dreftadaeth y Loteri Genedlaethol, arweiniodd ein curaduron dîm o bartneriaid a gwirfoddolwyr i greu canllaw adnabod newydd ar gyfer hanner cant o rywogaethau malwod gwyllt sy'n byw yn ein hafonydd, pyllau ac aberoedd. Gan ddefnyddio'n casgliadau cregyn rhagorol, bu'n curaduron yn astudio ac yn arddangos

y rhan hon o dreftadaeth naturiol y DU sy'n synod o ddeinamig ac yn aml o dan fygythiad. Ymgysylltodd y project â mwy na 2,000 o bobl ledled Cymru, cynhaliodd bum diwrnod adnabod ymarferol i'r cyhoedd, creodd arddangosfa newydd yn Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd a dyfeisiodd gêm adnabod arloesol gyda phlant ysgol yn Sain Ffagan Amgueddfa Werin Cymru. Ers hynny rydym wedi tynnu lluniau o sbesimenau o bob cwr o'r DU ac wedi creu cod bar i'w DNA.

Yn gynnar yn 2021, darganfu Lily Wilder, sy'n bedair oed, a'i theulu ôl troed deinosor wedi'i gadw'n dda ym Mae Bendricks, traeth sy'n adnabyddus am olion traed deinosoriaid. Bydd y darganfyddiad yn helpu gwyddonwyr i ddarganfod mwy am sut y cerddai deinosoriaid. Lily oedd y gyntaf i adnabod yr ôl troed, sydd ychydig dros 10cm o hyd ac mae'n debyg iddo gael ei wneud gan ddeinosor a oedd tua 75cm o daldra a 2.5m o hyd. Yn ystod y pandemig mae'n gwyddonwyr wedi bod yn tynnu sylw at bwysigrwydd natur ar garreg ein drws, ac mae'r darganfyddiad hwn yn enghraifft berffaith o hyn.

Rydym yn falch o fod wedi ymuno â'r cynghrair byd-eang United for Biodiversity, ymgyrch ryngwladol i godi ymwybyddiaeth o'r angen i ddiogelu bioamrywiaeth. Lansiodd y cynghrair ym mis Mawrth 2020, ar Ddiwrnod Bywyd Gwylt y Byd, gan Virginijus Sinkevičius, Comisiynydd yr UE dros yr Amgylchedd, Cefnforoedd a Physgodfeydd. Rydym yn falch o fod yr ail aelod swyddogol yn unig o'r DU, yn dilyn Amgueddfa Bryste ym mis Tachwedd 2020.

Cawsom grant Capabilities for Collections o £746,000 gan Gyngor Ymchwil y Celfyddydau a'r Dyniaethau i brynu offer i'n labordai Celf ac Archaeoleg. Bydd hyn yn fodd inni gyflwyno projectau ymchwil newydd cyffrous a gwella mynediad i gyfleusterau i fyfyrwyr a grwpiau ymchwil cymunedol.

Addysg

Yn 2020/21 cafwyd ymgysylltiadau â 54,845 o ddisgyblion ysgol, yn bersonol ac ar-lein, drwy ein rhaglenni a'n hadnoddau addysg ffurfiol. Pan ddechreuodd y cyfnod clo, cyflwynodd yr Amgueddfa raglen addysg am ddim i ysgolion drwy addasu'n gweithdai mwyaf poblogaidd, gan ddarparu hwyluswyr byw ar-lein i ysgolion yng Nghymru. Buom hefyd yn gweithio gyda'r Consortia a BBC Bitesize i helpu i ddatblygu adnoddau a gweithgareddau i blant ysgol. Gan weithio gydag ysgolion, datblygwyd cydweithrediadau creadigol i gefnogi'r cwricwlwm a mentrau newydd i gefnogi pobl ifanc sydd mewn perygl o gael eu gwahardd o'r ysgol.

Ym mis Ebrill 2020 lansiodd y cyfrif Twitter @Amgueddfa_Learn. Postiodd ein tîm addysg weithgareddau dyddiol yn annog teuluoedd i fod yn greadigol a chymryd rhan mewn gweithgareddau ymarferol a ysbrydolwyd gan y casgliadau.

Ym mis Mai 2020 lansiodd y gystadleuaeth Minecraft Eich Amgueddfa, i annog pobl ifanc i ddefnyddio'u dychymyg wrth hunan-ynysu. Cafodd y project ei redeg mewn partneriaeth ag ysgolion a Hwb, llwyfan dysgu o bell Llywodraeth Cymru. Cafodd y fideo buddugol ei weld dros 3.5k o weithiau ar Twitter (gan gynnwys 1.1k yn Gymraeg). Enillodd y project wobwr Gweithgaredd Cyfryngau Cymdeithasol Gorau Kids in Museums, o blith 400 o gynigion.

Gan weithio gydag elusennau, awdurdodau lleol a phartneriaid fel Chwarae Tor-faen, aethom ati i lunio a dosbarthu 1,000 o becynnau addysg i deuluoedd a oedd mewn tlodi

digidol neu'n methu â chael gafael ar ddeunyddiau ar-lein. Ymgysylltwyd hefyd â 161,113 o bobl ifanc, oedolion, teuluoedd a phlant blynyddoedd cynnar, yn bersonol ac ar-lein.

Mentrau dan arweiniad pobl ifanc

Mae Cynhyrchwyr Amgueddfa Cymru yn grŵp o bobl ifanc annibynnol rhwng 18 a 25 oed, o gefndiroedd amrywiol, sy'n gweithredu fel asiantau newid. Bu'r grŵp yn rhan o sawl elfen o'n gwaith, gan sicrhau bod ymgysylltu â phobl ifanc wrth wraidd popeth a wnawn. Buont yn ymwneud ag ysgrifennu polisïau, ymgynghorwyd â hwy ar strategaethau, rhoesant help i gyf-weld ar gyfer tendrau a swyddi a mentora staff uwch. Buont hefyd yn arwain ar ddatblygu polisïau newydd ynghylch defnyddio cyfryngau cymdeithasol i bobl ifanc, ac ym mis Mawrth 2021 lansiodd eu cyfrif Instagram eu hunain o'r enw @Bloedd_AC.

Mae Amgueddfa Cymru yn un o ddeuddeg sefydliad yn y DU sy'n rhan o'r fenter Kick the Dust, a gefnogir gan Gronfa Dreftadaeth y Loteri Genedlaethol. Y nod yw gwneud treftadaeth yn berthnasol i fywydau pobl ifanc 11-25 oed. Yn ystod y cyfnod clo buom yn gweithio gyda Chynhyrchwyr Amgueddfa Cymru a Phlant yng Nghymru, Promo Cymru, Barnardo's, Llamau, Jukebox Collective a'r Panel Cynghori Is-Sahara ar wahanol weithgareddau, gan gynnwys casglu ymatebion pobl ifanc i'r pandemig mewn arddangosfa dan arweiniad pobl ifanc. Buom hefyd yn cydweithio â Llamau i gefnogi pobl ifanc sydd mewn perygl o fod yn ddigartref, gan herio'u cleientau i ail-greu gweithiau celf enwog o'r casgliadau.

Cynhaliwyd sesiwn ffotograffiaeth ffasiwn dan arweiniad ieuenctid yng ngerddi Sain Ffagan Amgueddfa Werin Cymru. Roedd wyth o bobl ifanc o liw yn bresennol, a rhannwyd y delweddau ar y cyfryngau cymdeithasol fel rhan o Fis Hanes Pobl Dduon. Cafodd project cydweithredol i greu gwisgoedd addas i bobl LHDT+ gydag Amgueddfa Cerfluniau Andrew Logan, a ddechreuodd cyn y cyfyngiadau ar symud, ei symud ar-lein hefyd. Mae'r sgysiau rhwng cyfranogwyr ifanc yn canolbwyntio'n fwyfwy nid yn unig ar ddathlu, ond hefyd ar weithredu a chydaddoldebau. Mae'r project wedi casglu straeon am bobl ifanc draws o'r enw Trawsnewid.

Arddangosfeydd

Pan gyhoeddwyd y cyfnod clo cenedlaethol cyntaf ym mis Mawrth 2020, roeddem yng nghamau olaf paratoi *Bywyd Richard Burton*, yr arddangosfa fawr gyntaf yn unman am un o ffigurau mwyaf eiconig Cymru. Gan mai dim ond am ychydig ddyddiau y gallai'r arddangosfa fod ar agor, datblygodd yr Amgueddfa fersiwn ddigidol, sef profiad rhyngweithiol lle gall defnyddwyr ymwneud â stori Richard Burton yn ychwanegol at yr arddangosfa gorfforol.

Gwaith arall a barhaodd yn ystod y cyfnod clo oedd gosod *Artes Mundi 9* yn Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd, gyda rhediad estynedig tan fis Medi 2021. Mae'r arddangosfa'n cynnwys gwaith mewn ystod amrywiol o gyfryngau gan y chwech a gyrhaeddodd rownd derfynol y gystadleuaeth, gan gynnwys: Firelei Baez o Weriniaeth Dominica, Dineo Seshee Bopape o Dde Affrica, yr artist o Japan Meiro Koizumi, yr artist o Puerto Rico Beatriz Santiago Munoz, Prabhakar Pachpute o India a Carrie Mae Weems, un o'r artistiaid Americanaidd cyfoes mwyaf dylanwadol sy'n gweithio heddiw.

Ar ddiwedd 2020, aeth gwaith celf gan Cézanne, Corot, Millet, Monet a Renoir o Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd ar daith i bum lleoliad o amgylch Japan. Gan fod yn rhaid inni anfon y gwaith ar ei ben ei hun, addasodd ein tîm cadwraeth y fframiau hanesyddol presennol i leihau'r risg o ddifrod i'r paentiadau yn sgil newid yn yr amodau amgylcheddol. Dyma'r enghraifft ddiweddaraf o sut rydym wedi addasu'n ffyrdd o weithio i barhau â'r rhaglen fenthyca.

Codi arian

Am fod yr amgueddfeydd wedi'u cau dros dro, effeithiwyd yn ddifrifol ar ein gweithgareddau masnachol eleni gan gynnwys manwerthu, arlwyo a pharcio ceir, ynghyd â gweithgareddau eraill i greu incwm sy'n dibynnu ar agor yr amgueddfeydd. Ond, cawsom lefel uchel o lwyddiant wrth godi arian drwy ymddiriedolaethau, sefydliadau, darparwyr loteri a darparwyr grantiau, gan godi £1.3m yn 2020/21 o'i gymharu ag £1.6m yn y flwyddyn flaenorol. Cawsom hefyd £50,000 o asedau treftadaeth a gyfrannwyd a nifer o grantiau gan y llywodraeth.

Cafwyd rhoddion arwyddocaol gan Sefydliad Garfield Weston, Sefydliad Paul Hamlyn, chwaraewyr Loteri Cod Post y Bobl, Cronfa Dreftadaeth y Loteri Genedlaethol, Cyngor Celfyddydau Cymru, ac eraill. Roedd y rhoddion eraill yn cynnwys £6,000 gan Sefydliad Henry Moore ac £8,240 gan Sefydliad Teulu Ashley / Sefydliad Cymunedol Cymru.

Yn yr un modd ag amgueddfeydd ledled y DU, cymerodd yr Amgueddfa ran yn yr apêl ariannu torfol genedlaethol #SupportOurMuseums, gan godi dros £3,800. Bydd yr arian yn gymorth aruthrol i'n gwaith estyn allan ac ymgysylltu parhaus gyda chymunedau ledled Cymru, sydd wedi bod yn bwysicach nag erioed dros y flwyddyn ddiwethaf.

Lansiwyd Cynllun Aelodaeth newydd i apelio at ymwelwyr teuluol. Mae'n cynnig cylchlythyr digidol chwarterol, gostyngiad o 10% yn ein siopau a'n caffis a mynediad am ddim i arddangosfeydd sy'n codi tâl, ac rydym yn gobeithio ddenu cenhedlaeth newydd o gefnogwyr.

Lansiwyd Cynllun Aelodaeth Busnes hefyd, sef cyfle i fusnesau ymwneud yn agos â'n gwaith. Mae'n cynnwys nawdd i arddangosfeydd neu brojectau addysg, a chyfleoedd am letygarwch corfforaethol. Y nod yw creu grŵp o bartneriaid busnes sydd wedi ymrwymo i gefnogi'n rhaglenni, drwy ddatblygu partneriaethau sydd wedi'u cynllunio o amgylch strategaethau busnes cwmnïau allweddol yng Nghymru.

Yn ystod y flwyddyn, cafodd ein gwaith codi arian ei wneud yn fewnol, gan ein Hadran Ddatblygu ac ni wnaethom contractio unrhyw waith codi arian i asiantaethau trydydd parti nac ymgymryd ag unrhyw weithgarwch marchnata uniongyrchol. Rydym yn dal yn aelodau o'r Rheoleiddiwr Codi Arian ac yn cadw at y cod ymarfer codi arian fel y'i nodwyd gan y Rheoleiddiwr. Ni chawsom unrhyw gwynion mewn perthynas â'n gwaith codi arian.

Gwirfoddoli

Dros y flwyddyn ddiwethaf rydym wedi dod o hyd i ffyrdd newydd o roi'r wybodaeth ddiweddaraf i'n gwirfoddolwyr a'u cadw'n rhan o'n gwaith.

Cafodd dathliadau Wythnos Gwirfoddolwyr mis Mehefin 2020 eu troi'n rhaglen ar-lein gan gynnwys cwisiau a gweithdai ysgafn. Llwyddodd rhai o'r gwirfoddolwyr i barhau i wirfoddoli gartref, gan gynnwys gwirfoddolwyr y Clwb Crefftau, a greodd eitemau tecstilau ar gyfer ein harddangosfeydd a rhannu awgrymiadau ar gyfer gwneud PPE. At ei gilydd, cefnogwyd 498 o wirfoddolwyr, a ddarparodd 11,113 awr o waith gwirfoddol.

Yn ogystal â lansio rolau e-wirfoddoli newydd, rhoddodd y cyfnod clo amser hefyd inni edrych ar broiectau yn y dyfodol, gan gynnwys llysgenhadon gwirfoddol a rolau i *alumni*. Buom hefyd yn ymchwilio i rôl wirfoddol newydd i helpu gofawyr i gael mynediad at ein gweithgareddau a chyfrannu atynt.

Adroddiad Cynaliadwyedd

Mae'r adroddiad hwn wedi'i lunio yn unol â'r canllawiau a osodwyd gan Drysorlys Ei Mawrhydi yn y ddogfen *Public Sector Annual Reports: Sustainability Reporting Guidance*.

Ein nod yw creu amgueddfeydd cynaliadwy trwy ddatblygu arferion cynaliadwy wrth weithredu'r saith amgueddfa a hyrwyddo ffordd o fyw gynaliadwy trwy ein harddangosfeydd, ein digwyddiadau a'n rhaglenni dysgu – er enghraifft, drwy helpu ysgolion i hyrwyddo Addysg ar gyfer Datblygu Cynaliadwy trwy'r project SCAN. Rydym yn gweithio'n agos gyda phartneriaid megis Cynnal Cymru a Sustrans ar faterion datblygu cynaliadwy.

Hefyd, nod llawer o'n hymchwil graidd yw gwella dealltwriaeth o'r amgylchedd naturiol a diwylliannol, er enghraifft, ymchwil i'r newid yn yr hinsawdd.

Mae gennym Grŵp Cydymffurfiaeth Cynaliadwyedd a gefnogir gan Fforwm Datblygu Cynaliadwy sy'n ystyried materion, yn gwneud argymhellion i'r cyfarwyddwyr a'r ymddiriedolwyr, yn sbarduno datblygiad polisi ac yn mynd ati i hybu arferion datblygu cynaliadwy ar draws y sefydliad.

Mae rhagor o wybodaeth am sut rydym yn creu amgueddfeydd cynaliadwy, gan gynnwys ein Datganiad Amgylcheddol, yn www.amgueddfa.cymru/cynaliadwyedd/.

Perfformiad

Mae gwarchod trysorau'r genedl ac agor ein drysau i dros 1.8 miliwn o ymwelwyr mewn blwyddyn normal yn defnyddio llawer o ynni. Mae ein Polisi Ynni wedi'i fabwysiadu fel cam mawr ymlaen tuag at wella effeithlonrwydd ynni, ac fel prawf o'n cefnogaeth i leihau allyriadau nwyon tŷ gwydr. Buom yn cymryd rhan yng Nghynllun Effeithlonrwydd Ynni y CRC nes iddo gau yn dilyn blwyddyn gydymffurfio 2018/19, ac rydym yn parhau i ddilyn ei ofynion ynglŷn ag adroddiadau a monitro fel mater o arfer gorau.

Cafodd ein hamgueddfeydd eu cau i ymwelwyr drwy'r rhan fwyaf o 2020/21 ac felly yn ôl y disgwyl mae'r defnydd o ynni, gwastraff a dŵr i gyd wedi gostwng o'i gymharu â'r flwyddyn flaenorol. Er hynny, parhaodd pob un o'n safleoedd i fod ar agor ar gyfer mynediad hanfodol i staff, a bu'n rhaid cynnal amgylcheddau priodol i'n casgliadau yn ein horielau a'n mannau storio. Roedd hyn yn cyfyngu ar y gostyngiadau yn y defnydd o ynni a dŵr.

Yn 2020/21 mae'r defnydd o drydan wedi gostwng 15%, a'r defnydd o nwy (gan gynnwys LPG) 9%. Felly, mae cyfanswm yr ynni a brynwyd ar draws pob safle wedi gostwng 11%. Mae gwastraff wedi gostwng 74% o'i gymharu â 2019/20, ac mae'r defnydd o ddŵr wedi gostwng 16%.

Mae'r tablau isod yn darparu gwybodaeth ariannol ac anariannol fanwl am allyriadau nwyon tŷ gwydr, gwastraff, a'r defnydd o adnoddau y mae pen draw iddynt (dŵr). Cafwyd data allyriadau cwmpas 1 a chwmpas 2 ar nwyon tŷ gwydr o'n cronfa ddata CRC, cyfrifwyd allyriadau cwmpas 3 gan ddefnyddio ffigurau milltiroedd blyneddol a ddarparwyd gan ein cyflenwr ceir llogi, casglwyd y data gwastraff o adroddiadau gwastraff safleoedd unigol, a daw'r data ar ddefnydd o ddŵr o'r wybodaeth ar filiau.

Allyriadau Nwyon Tŷ Gwydr		2020/21	2019/20	2018/19	2017/18	2016/17
Dangosyddion anariannol (tCO ₂)	Cwmpas 1 Allyriadau (uniongyrchol) – nwy	1,462	1,621	1,014	1,464	1,424
	Cwmpas 2 Allyriadau (anuniongyrchol) – trydan a brynwyd	975	1,259	1,582	2,116	2,424
	Cwmpas 3 Allyriadau (teithiau busnes)	1	24	25	26	27
	Cyfanswm	2,438	2,904	2,621	3,606	3,875
Ynni perthnasol a ddefnyddir (kWh'000)	Nwy	7,952	8,771	5,164	7,951	7,705
	Trydan	3,887	4,574	5,190	5,548	5,426
	Cyfanswm	11,839	13,345	10,654	13,499	13,131
Dangosyddion ariannol (£)	Nwy	201,843	213,582	216,754	204,745	169,481
	Trydan	491,828	666,208	647,989	596,914	548,415
	Ffi gweinyddu CRC	0	0	1,290	1,290	1,290
	Teithiau busnes swyddogol	30,386	181,993	161,771	156,312	147,169
	Cyfanswm	724,057	1,061,783	1,027,804	959,261	866,355
		Targedau a Pherfformiad				
		Mae ein Datganiad Amgylcheddol yn gosod targed o leihau'r CO₂ a gynhyrchir gan ynni a thrafnidiaeth 2% bob blwyddyn. Yn 2020/21 mae allyriadau CO₂ o'r ynni a brynwyd wedi gostwng 15% o'u cymharu â 2019/20. Mae'r gostyngiad mewn CO₂ dros y tair blynedd ers 2017/18 yn 32%. Mae'r trydan a ddefnyddir wedi gostwng yn sylweddol o 15% ac mae'r nwy a ddefnyddir (gan gynnwys LPG) wedi gostwng 9%. Mae'r gostyngiadau i'w disgwyl gan fod ein Hamgueddfeydd wedi bod ar gau i ymwelwyr am y rhan fwyaf o'r flwyddyn. Ond, bydd mesurau effeithlonrwydd ynni a weithredir yn ystod y flwyddyn, megis boeleri ynni effeithlon newydd yn Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd, yn cyfrannu at ddefnyddio llai o ynni yn y tymor hirach. Ers nifer o flynyddoedd rydym yn annog staff ac ymwelwyr i ddefnyddio dulliau teithio cynaliadwy mewn sawl ffordd a chafwyd gostyngiad o fwy na 30% yn y CO₂ o geir wedi'u llogi yn y pum mlynedd at 2019/20. Yn 2020/21, oherwydd y cyfyngiadau ar symud a'r cyfyngiadau ar deithio, mae CO₂ o geir wedi'u llogi wedi gostwng 96%. Rydym yn disgwyl i'n cynnydd sylweddol yn y gallu i weithio o bell effeithio ar yr angen i logi ceir yn y dyfodol.				

Gwastraff		2020/21	2019/20	2018/19	2017/18	2016/17
Dangosyddion anariannol (tunelli)	Gwastraff peryglus	0.0	0.5	0.3	0.2	0.5
	Gwastraff nad yw'n beryglus:					
	- Tirlenwi	311.6	1,218.1	1,262.6	1,123.2	954.9
	- Wedi'i aildddefnyddio/ wedi'i ailgylchu	807.4	1,911.6	1,948.6	1,773.2	1,853.2
	- Wedi'i losgi	8.7	37.5	43.9	41.6	33.4
	Cyfanswm y gwastraff	1,127.8	3,167.7	3,255.3	2,938.2	2,842.0
Dangosyddion ariannol (£)	Cyfanswm cost y gwaredu	31,084	57,619	56,923	51,643	40,417
Targedau a Pherfformiad						
		Rydym yn annog lleihau gwastraff trwy fwy o ailgylchu a hyrwyddo aildddefnyddio a lleihau yn frwd ar draws ein holl safleoedd. Cafwyd gostyngiad o 64% yng nghyfanswm y gwastraff yn 2020/21, gan gynnwys gostyngiad o 74% o ran tirlenwi, fel y disgwylid o gofio bod ein Hamgueddfeydd ar gau i ymwelwyr am ran helaeth o'r flwyddyn.				

Defnydd o Adnoddau y Mae Pen Draw iddynt		2020/21	2019/20	2018/19	2017/18	2016/17
Dangosyddion anariannol ('000m ³)	Cyfanswm y dŵr a ddefnyddiwyd	19,601	23,444	23,463	28,786	22,860
Dangosyddion ariannol (£)	Cyfanswm costau cyflenwi dŵr	45,427	67,067	79,828	89,705	67,506
Targedau a Pherfformiad						
		Yn 2020/21 gostyngodd y dŵr a ddefnyddiwyd 16% o'i gymharu â'r flwyddyn flaenorol, fel y disgwylid o gofio bod ein Hamgueddfeydd ar gau i ymwelwyr am ran helaeth o'r flwyddyn				

Strategaeth y Dyfodol

Mae ein strategaeth 10-mllynedd newydd, a gaiff ei lansio yn 2021/22, yn rhoi amlygrwydd i fynd i'r afael â newid yn yr hinsawdd a'r argyfwng bioamrywiaeth.

Yn 2021/22 byddwn yn adeiladu ar y cynnydd sydd wedi'i wneud eisoes o ran lleihau allyriadau nwyon tŷ gwydr, gwastraff a'r defnydd o ddŵr. Rydym yn disgwyl gweld cynnydd yn ein hallyriadau a'n defnydd o'u cymharu â 2020/21 pan fydd ein hamgueddfeydd yn ailagor yn llawn ar ôl y pandemig COVID-19, ond rydym yn rhag-weld gostyngiadau o gymharu â 2019/20. Bydd disodli'r boeleri yn Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd yn ystod 2020/21 yn sicrhau gostyngiad mewn allyriadau ac mae'r Fforwm Datblygu Cynaliadwy yn parhau i archwilio gwaith arbed ynni pellach ar draws ein safleoedd.

Ategir y gwaith hwn gan ein Cynllun Rheoli Carbon, sy'n cael ei ddatblygu, ac y disgwylir iddo ddechrau yn 2021/22. Byddwn yn comisiynu ymgynghorydd Archwilio Carbon i adeiladu ar ein gwaith blaenorol a nodi meysydd pellach ar gyfer gwelliannau mewn perthynas â datgarboneiddio. Bydd hyn yn cynnwys newidiadau mewn cyfarpar, offer, gweithrediadau cyffredinol ac ymddygiad defnyddwyr. Rydym wedi datblygu rhaglen hyfforddiant Llythrennedd Carbon, wedi'i hachredu gan yr Ymddiriedolaeth Garbon, a dechreuwyd cyflwyno hwn i'r holl staff o fis Ebrill 2021 ymlaen.

Gan adeiladu ar ein hymateb i'r pandemig COVID-19, a'n capasiti cynyddol ar gyfer gweithio o hirbell, byddwn yn lleihau siwrneiau'r staff yn y tymor hir, nid yn y dyfodol agos yn unig. Mae hyn yn rhan o'n Strategaeth Ddigidol, sy'n cael ei diweddarau yn 2021/22 i gyd-fynd yn llwyr â'r strategaeth 10-mllynedd.

Bioamrywiaeth

Mae gennyn ni gynlluniau gweithredu bioamrywiaeth ar gyfer pob un o'n safleoedd sy'n anelu at ddiogelu, gwarchod, gwella ac adfer planhigion ac anifeiliaid amrywiol ein holl safleoedd. Mae archwiliadau bioamrywiaeth wedi'u cynnal ar bob safle, gan ddarparu gwybodaeth i'n cynorthwyo i wneud penderfyniadau ac i helpu'n hymdrech cadwraeth effeithiol. Byddant hefyd yn llywio'r cynlluniau gweithredu bioamrywiaeth a gwaith rheoli tir hefyd.

Yn Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd, bydd ein hymchwil hanes naturiol yn parhau i wneud cyfraniad sylweddol at drafodaethau cyfoes ynglŷn â chynaliadwyedd, newid hinsawdd a cholli bioamrywiaeth.

Caffael Cynaliadwy

Rydym wedi mabwysiadu Polisi Caffael a Chynllun Gweithredu Datblygu Cynaliadwy. Mae'n mynd i'r afael â chostau ac effeithiau oes gyfan cynhyrchion a gwasanaethau, ac yn gwerthuso perfformiad amgylcheddol ein cyflenwyr a'n contractwyr.

Llywodraethu

Rydym wedi mabwysiadu system reoli amgylcheddol trwy gyfrwng BS8555, ac wedi datblygu polisiâu craidd er mwyn sicrhau bod datblygu cynaliadwy wrth wraidd ein gweithrediadau, gan gynnwys:

- Safon Amgylcheddol SEREN BS8555 – rydym wedi cael achrediad Cam 3 y safon hon ar draws y sefydliad
- Polisi a Chynllun Gweithredu Caffael Cynaliadwy
- Polisi Ynni

Mae ein harferion, ein prosesau a'n llwyddiannau cynaliadwy yn cael eu hasesu'n allanol yn unol â BS8555 ac o dan Ymrwymiad Lleihau Carbon y Llywodraeth. Maent hefyd yn

rhan o fframwaith cyffredinol rheolaeth fewnol, a cheir disgrifiad manylach o hyn yn y Datganiad Llywodraethu, sy'n rhan o'r Adroddiad hwn.

Prisio Asedau Sefydlog

Yn ôl ein polisi cyfrifyddu ar brisio Asedau Sefydlog, rhaid i asedau eiddo gael eu hailbrisio'n broffesiynol bob pum mlynedd. Nid yw'r broses ailbrisio bob pum mlynedd hon yn berthnasol i asedau eraill, gan gynnwys asedau treftadaeth a'r rhai dan benawdau ehangach fel peiriannau, cerbydau, neu osodiadau a ffitiadau eraill. Mae'r polisi cyfrifyddu'n cynnwys darpariaeth hefyd i ddefnyddio mynegeion i addasu'r asedau hynny sydd wedi'u hailbrisio'n broffesiynol, yn y blynyddoedd rhwng yr ailbrisiadau proffesiynol bob pum mlynedd.

Cafodd asedau sy'n gysylltiedig ag eiddo eu hailbrisio'n broffesiynol ar 31 Mawrth 2021 yn £91,291,000. Roedd hyn yn ostyngiad yng ngwerth llyfr net yr asedau eiddo hyn o £16,219,000, ac o hynny cafodd £11,752,000 ei osod yn erbyn enillion ailbrisio heb eu cydnabod a gydnabuwyd ers prisiad 2011 a chafodd £4,468,000 ei drin fel amhariadau a'i ddiddymu fel gwariant ar weithgareddau elusennol.

Nid yw'r asedau treftadaeth a gafwyd cyn 1 Ebrill 2001 wedi'u cyfalafu, ac mae asedau treftadaeth a brynwyd neu a gafwyd fel rhoddion ers y dyddiad hwnnw wedi cael eu cofnodi ar sail eu cost neu eu prisiad. Nid yw'r Ymddiriedolwyr o'r farn fod modd cyfiawnhau costau sylweddol prisio casgliad mor fawr o asedau treftadaeth, ar sail cost/budd, i gael yr hyn a fyddai'n ddim mwy na phris ar un eiliad benodol mewn amser. Yn unol â Safon Adrodd Ariannol (FRS) 30 ar asedau treftadaeth, trafodir datgeliadau yn nodyn 11 i'r cyfrifon.

Adlewyrchir ein buddiant yn yr eiddo yn Amgueddfa Genedlaethol y Glannau gan ein cyfran o 50% yn y cwmni cyd-fentro â Dinas a Sir Abertawe. Dangosir manylion y buddiant yn y cwmni cyd-fentro yn nodyn 9 i'r cyfrifon.

Perfformiad Talu'n Brydlon

Rydym yn dilyn amcanion y cod ymarfer Better Payment a gyhoeddwyd gan Drysorlys Ei Mawrhydi a'n nod yw talu anfonebau dilys o fewn 30 diwrnod ar ôl iddynt ddod i law. Chwe diwrnod calendr oedd cyfartaledd yr amser a gymerwyd i dalu anfonebau yn ystod 2020/21 (saith niwrnod yn 2019/20), sy'n cynnwys 97.6% (yn ôl nifer) o anfonebau a dalwyd o fewn 30 diwrnod (96.6% yn 2019/20). Ni wnaed taliadau llog dan Ddeddf Taliadau Hwyr o Ddyledion Masnachol (Llog) 1998 (£dim yn 2019/20).

Y Polisi ar Gronfeydd wrth Gefn

Fel corff sy'n gyfrifol am gasglu a gwarchod asedau treftadaeth, gan gynnwys tir ac adeiladau, er mwyn cyflawni ein nodau a'n hamcanion, mae'r polisi ar gronfeydd wrth gefn yn berthnasol i gronfeydd arian i'w gwario yn unig, ac nid i gyfanswm y cronfeydd a ddelir. Mae'n cronfeydd arian parod i'w wario yn cynnwys cronfeydd preifat a chronfeydd cyhoeddus.

Mae cronfeydd preifat yn cael eu cadw a'u nodi ar wahân yn y cyfrifon. Mae'r rhain yn cynnwys cronfeydd sy'n amodol ar gyfyngiadau a osodwyd gan roddwyr, a rhoddion a chyfraniadau anghyfyngedig sydd ar gael i'w defnyddio i hyrwyddo'n hamcanion. Ein polisi yw adeiladu'r cronfeydd hyn a'u cadw ar gyfer projectau a chynlluniau cyfalaf nad oes modd derbyn cyllid craidd na chymorth grant ar eu cyfer, gan gadw o fewn unrhyw gyfyngiadau ar ddefnydd sydd yn y Cronfeydd Preifat.

Mae ein polisi ar gronfeydd wrth gefn yn parhau i fod yn ddibynnol ar yr awdurdod a roddwyd gan Lywodraeth Cymru yn ein Cytundeb Fframwaith, ac wedi'i gyfyngu ganddo, sef awdurdod a oedd yn cyfyngu'r cronfeydd wrth gefn ar ddiwedd blwyddyn ariannol 2020/21 i 2% o'n cymorth grant, gydag eithriadau rhag unrhyw gyfyngiad o ran y Grant Prynu Sbesimenau ac incwm a gynhyrchwyd gennym ni. Gall eithriadau cyffredinol a phenodol pellach fod ar gael ar gais mewn perthynas ag Amgueddfa Genedlaethol y Glannau (i adlewyrchu'r trefniant cydariannu gyda Dinas a Sir Abertawe) a phrojectau cyfalaf sy'n pontio diwedd y flwyddyn ariannol.

Defnyddir elw'r is-gwmni masnachu sy'n llwyr eiddo i ni, sef Mentrau AOCC Cyf, i ddarparu cyllid ychwanegol tuag at ein nodau a'n hamcanion. Ar adegau, gall hyn olygu aifuddsoddi elw yn yr is-gwmni masnachu er mwyn cynyddu'r elw masnachu ymhellach.

Er gwaethaf yr anawsterau yn y blynyddoedd diwethaf ynghylch arian cyhoeddus, ein diffyg strwythurol cynyddol, ein cronfeydd refeniw sy'n crebachu a'r gofynion ynglŷn a gwaith cynnal a chadw hanfodol ataliol a'r dagfa gwaith cynnal a chadw, rydym yn dal yn benderfynol o barhau i gyflawni blaenoriaethau'r weledigaeth, gan gynnwys datblygiadau a gwaith adnewyddu cyfalaf. Mae'r pandemig COVID-19 wedi codi heriau newydd, ond rydym wedi lliniaru'r rhan fwyaf o'n colledion incwm yn 2020/21 drwy gyllid CJRS ar gyfer staff ar ffyrlo, grantiau refeniw a rhoddion eraill sy'n gysylltiedig â COVID-19 ac arbedion yn ystod y flwyddyn. Bu bron inni dreblu'r incwm o ffynonellau heblaw'r llywodraeth dros y pum mlynedd hyd at 31 Mawrth 2020, gyda chynlluniau ar waith ac yn cael eu datblygu i sicrhau rhagor o dwf yn y dyfodol. Er hynny, rydym yn dal i ddibynnu ar gyllid Llywodraeth Cymru i gynnal y rhan fwyaf o'n gweithgareddau. Roeddem yn ddiolchgar am gymorth grant refeniw ychwanegol a ddyfarnwyd ar gyfer 2020/21 ac ar gyfer 2021/22, gan ein galluogi i gydbwysu'n cyllidebau ar gyfer y blynyddoedd hynny. Nid oes cyllid ychwanegol wedi'i gadarnhau eto ar gyfer 2022/23 ymlaen. Gan hynny, ar sail ein modelau a'n strwythurau gweithredu presennol bydd ein cronfeydd refeniw (cyhoeddus anghyfyngedig) sydd ar gael yn dod i ben mewn llai na thair blynedd. Rydym wrthi'n adolygu'n sefyllfa ariannol a'n cynlluniau ar gyfer sicrhau cynaliadwyedd ariannol ac yn trafod hyn yn rheolaidd gyda Llywodraeth Cymru. Ar sail y trafodaethau hyn mae ein cyfrifon wedi'u paratoi ar y sail ein bod yn fusnes hyfyw ac nid oes ansicrwydd o bwys ynglŷn â'n gallu i barhau.

Cyfanswm y cyllid ar 31 Mawrth 2021 oedd £96,538,000. Ceir dadansoddiad yn nodyn 18 i'r cyfrifon. £4,220,000 oedd y cronfeydd preifat anghyfyngedig, £0.8m ohono'n asedau sefydlog, sy'n gadael £3.4m o gronfeydd arian i'w wario. £10,091,000 oedd y cronfeydd cyhoeddus anghyfyngedig, heb gynnwys y gronfa bensiwn, ac o hyn mae £3.7m yn asedau sefydlog, sy'n gadael £6.4m sydd wedi'i ddyrannu i amryw o gynlluniau ac ymrwymadau yn y dyfodol.

Polisi a Pherfformiad Buddsoddiadau

Ein hamcanion buddsoddi yw creu incwm i gefnogi ein gweithgareddau a chynyddu'r gwerth cyfalaf mewn termau real, cyn chwyddiant. Rydym yn buddsoddi Cronfeydd Preifat, a bwriedir cadw'r rhain mewn portffolio Cronfa Elusennau dewisol yn yr hirdymor a reolir yn weithredol gan ein cynghorwyr, sef Barclays. Mae ein polisi ar fuddsoddi yn derbyn cyfnewidioldeb tymor byr wrth geisio sicrhau enillion buddsoddi cadarnhaol yn dilyn effeithiau chwyddiant, ac yn cydnabod y gall gwerth cyfalaf amrywio'n sylweddol o bryd i'w gilydd. Hefyd, mae elfen sylweddol yn cael ei chadw mewn cyfrifon arian parod, i fod ar gael yn rhwydd i'w buddsoddi yn y rhaglen gyfalaf. Rydym yn ceisio osgoi buddsoddi mewn stociau anfoesegol sy'n groes i'n hamcanion, drwy fuddsoddi mewn cronfeydd sy'n defnyddio mesurau sgrinio i sicrhau bod cyfyngiadau moesegol yn cael eu rhoi ar fuddsoddiadau. Mae perfformiad y cronfeydd hyn yn cael ei adolygu'n gyson, a gwneir newidiadau i'r portffolio fel sy'n briodol i'r lefel dderbyniol o risg.

Ar ôl y gostyngiad yng ngwerth y buddsoddiadau o £530,000 yn ystod mis Chwefror a mis Mawrth 2020 oherwydd effaith y pandemig COVID-19 ar farchnadoedd buddsoddi ledled y byd, mae'r marchnadoedd wedi gwella wedyn. Cynyddodd gwerth y portffolio buddsoddi yn ystod y flwyddyn o £2,549,000 i £3,105,000.

Mae gennym hefyd, trwy gymynroddion, fuddsoddiad ecwiti mewn 11 o gwmnïau o'r radd flaenaf. Cynyddodd gwerth y portffolio hwn yn ystod y flwyddyn o £84,000 to £100,000.

Felly, cyfanswm gwerth y buddsoddiadau ar 31 Mawrth 2021 oedd £3,205,000.

Rhwymedigaethau Pensiwn

Mae gennym Gynllun Pensiwn â buddion wedi'u diffinio sydd ar gael i'r holl staff parhaol. Mae'r cynllun wedi'i ategu gan Warant y Goron. Fel y mwyafrif helaeth o gynlluniau o'r fath, mae prisiadau blynyddol diweddar a welir ar y fantolen yn dangos diffyg ariannol yn asedau'r cynllun o'i gymharu â rhwymedigaethau'r cynllun. Mae trafferthion yn y marchnadoedd ecwiti, ynghyd â'r rhwymedigaethau cynyddol o dan y cynllun yn sgil llawer o ffactorau, gan gynnwys y ffaith fod yr aelodau'n byw'n hirach, yn golygu bod llawer o gynlluniau o'r fath dan bwysau, ac mae llawer ohonynt wedi cau yn ystod y blynyddoedd diwethaf.

Mae'r prisiad a welir ar fantolen eleni, fel y'i cyfrifwyd o dan FRS102, yn dangos gostyngiad o £10.3m, o £69.2m i £58.9m, a hynny am fod gwerth buddsoddiadau'r cynllun wedi adfer yn 2020/21 ar ôl y gostyngiad yn y marchnadoedd mewn ymateb i'r pandemig COVID-19. Ceir rhagor o fanylion am sut y cyfrifir costau pensiwn yn y nodyn i'r cyfrifon ynghylch polisiâu cyfrifyddu, ac mae'r gofynion ynglŷn â datgelu a geir yn FRS102 i'w gweld yn nodyn 17 i'r cyfrifon.

Oherwydd cymorth grant ychwanegol a ddyfarnwyd yn 2020/21, yn rhannol er mwyn mynd i'r afael â chostau ariannu'r cynllun pensiwn, llwyddwyd i wneud taliad ychwanegol o £800,000 i'r Cynllun.

At ei gilydd, mae prisiadau o dan FRS102 yn cael eu seilio ar gyflwr presennol y marchnadoedd ac felly maent yn bur anwadal o dro i dro ac nid ydynt yn briodol fel y sail ar gyfer gwneud penderfyniadau ar ariannu cynlluniau. Mae'r penderfyniadau hyn yn cael eu seilio yn hytrach ar brisiad actiwaraid llawn bob tair blynedd, gan ddilyn canllawiau'r Rheoleiddiwr Cynlluniau Pensiwn.

Cafodd prisiad actiwaraid tair blynedd diweddaraf y cynllun, hyd at 31 Mawrth 2018, ei gytuno gan Amgueddfa Cymru ac Ymddiriedolwyr y Cynllun ar 11 Mehefin 2019, yn ogystal â'r cynllun adfer cysylltiedig i ddileu diffyg ariannol y cynllun. Bydd y cynllun yn cael gwared ar y diffyg ariannol dros gyfnod o wyth mlynedd o ddyddiad y prisiad. Dylid cynnal y prisiad actiwaraid tair blynedd nesaf ar 31 Mawrth 2021 ac mae wrthi'n cael ei gynnal gan Ymddiriedolwyr y Cynllun. Bydd y cynllun adfer yn cael ei adolygu a'i gytuno unwaith y bydd y canlyniadau hyn ar gael.

Polisi Cymraeg

Rydym wedi ymrwymo i gydymffurfio â Safonau'r Gymraeg, fel y'u nodwyd gan Lywodraeth Cymru o dan adran 44 o Fesur y Gymraeg (Cymru) 2011. Mae'r safonau a bennwyd ar gyfer Amgueddfa Cymru wedi'u pennu gan Gomisiynydd y Gymraeg ac yn ymdrin â phedwar maes, sef Cyflenwi Gwasanaethau, Llundio Polisi, Gweithredu a Chadw Cofnodion. Mae'n Hysbysiad Cydymffurfio a'n Polisi Cymraeg ar gael yn <https://amgueddfa.cymru/amdano/polisi/polisi-iaith-gymraeg/>. Byddwn yn llunio'n hadroddiad blynyddol ar gydymffurfio â Safonau'r Gymraeg, a fydd yn cael ei gyhoeddi ar ein gwefan, ym mis Medi 2021.

Rydym yn trin y Gymraeg a'r Saesneg ar sail gyfartal ac yn cydnabod pwysigrwydd darparu gwasanaeth cwbl ddwyieithog i'r cyhoedd. Mae'r Gymraeg yn rhan annatod o dreftadaeth a diwylliant Cymru, ac felly mae gan Amgueddfa Cymru ran bwysig i'w chwarae o ran hybu gwybodaeth a dealltwriaeth pobl o hanes yr iaith a diwylliant Cymru, yn ogystal â defnyddio a dathlu'r iaith yn ein gwaith. Mae ein holl arddangosfeydd yn cael eu cyflwyno'n ddwyieithog ac mae'n gwefan yn gwbl ddwyieithog.

Yn 2020/21 cafodd Ar Lafar, yr ŵyl flynyddol i ddysgwyr a gyflwynir mewn partneriaeth â'r Ganolfan Dysgu Cymraeg Genedlaethol ei chynnal ar-lein. Roeddem yn falch mai ni oedd y sefydliad cyntaf yng Nghymru i gyhoeddi canllawiau ar ddefnyddio cyfieithu ar y pryd ar y platfform rhithwir Zoom. Nodwyd y canllawiau fel math o arfer gorau yn Nodyn Cyngori Comisiynydd y Gymraeg ar hwyluso cyfarfodydd digidol dwyieithog.

David Anderson
Swyddog Cyfrifyddu a Chyfarwyddwr
Cyffredinol
Cymeradwywyd a llofnodwyd ar 12 Ionawr
2022

Hywel John
Trysorydd, ar ran y Bwrdd
Ymddiriedolwyr
Cymeradwywyd a llofnodwyd ar 12 Ionawr
2022

ADRAN 2: ATEBOLRWYDD

Adran 2.1: ADRODDIAD LLYWODRAETHU CORFFORAETHOL

2.1.1 ADRODDIAD Y CYFARWYDDWYR

Y BWRDD YMDDIRIEDOLWYR (O 1 Ebrill 2020 ymlaen)

LLYWYDD

Roger Lewis *

IS-LYWYDD

Dr Carol Bell *

TRYSORYDD

Hywel John, FCA *

PENODWYD GAN LYWODRAETH CYMRU

Carys Howell

Rachel Hughes, MBA FInstLM

Michael Prior, BA Cyfreithiwr *

Dr Catherine Duigan

Maria Battle BA (Anrh) Cyfreithiwr (wedi ymddeol 10 Medi 2020)

Gwyneth Hayward

PENODWYD GAN AMGUEDDFA CYMRU

Dr Hywel Ceri Jones, CMG

Y Farwnes Kay Andrews, OBE

Yr Athro. Robert Pickard, BSc, Ph.D, FRSB * (wedi ymddeol 24 Medi 2020)

Dr Glenda Jones, BA (Anrh), Ph.D (wedi ymddeol 24 Medi 2020)

Robert Humphreys

Dr Madeleine Havard *

Abigail Lawrence (penodwyd 23 Medi 2020)

Richard Thomas * (penodwyd 23 Medi 2020)

Freya Stannard (penodwyd 1 Ebrill 2021)

Cai Wilshaw (penodwyd 1 Ebrill 2021)

* Aelodau o'r Pwyllgor Archwilio, Risg a Sicrwydd.

Mae pob Ymddiriedolwr yn aelod o'r Pwyllgor Cynllunio, Perfformiad ac Adnoddau.

AELODAU ALLANOL ANNIBYNNOL O'R PWYLLGOR ARCHWILIO, RISG A SICRWYDD

Rheon Tomos, BA, IPFA

Dr Vivek Goel, BBS, MD, FRCP (penodwyd 31 Mawrth 2021)

CYFARWYDDIAETH (TÎM UWCH-REOLWYR) (O 1 Ebrill 2020 ymlaen)

Cyfarwyddwr Cyffredinol

Cyfarwyddwr Adnoddau Corfforaethol

Cyfarwyddwr Casgliadau ac Ymchwil

Cyfarwyddwr Datblygu Busnes

Cyfarwyddwr Profiad Ymwelwyr

Prif Swyddog Gweithredu a Dirprwy Gyfarwyddwr Cyffredinol

Cyfarwyddwr Addysg a Rhaglenni Cyhoeddus

David Anderson

Philip Bushby (o 4 Ionawr 2021)

Kath Davies

Nia Elias (o 12 Ebrill 2021)

Janice Lane

Neil Wicks

Nia Williams

Datgelir manylion trafodiadau â phartïon cysylltiedig sy'n cynnwys cyfarwyddwyr neu Ymddiriedolwyr, gan gynnwys rhoddion gan Ymddiriedolwyr, yn nodyn 23 i'r Cyfrifon.

BWRDD MENTRAU AOCC CYF. (o 1 Ebrill 2020 ymlaen)

Chris Jackson (Cadeirydd) (ymddiswyddodd 23 Chwefror 2021)

Richard Gloster (ymddiswyddodd 16 Hydref 2020)

Richard Nash (ymddiswyddodd 22 Chwefror 2021)

David Anderson

Neil Wicks

Nia Elias (penodwyd 12 Mai 2021)

Sylvia Smith (penodwyd 12 Mai 2021)

Yvonne Ruelle (Ysgrifennydd y Cwmni)

Fformat y Cyfrifon

Paratuir y cyfrifon o dan adran 9(4) o Ddeddf Amgueddfeydd ac Oriolau 1992 ar ffurf a bennir gan Lywodraeth Cymru gyda chymeradwyaeth y Trysorlys. Mae copi o'r Cyfarwyddyd Cyfrifon ar gael ar gais gan y Cyfarwyddwr Cyllid ac Adnoddau Corfforaethol. Mae'r cyfrifon yn cydymffurfio â gofynion y Datganiad o Arferion Cymeradwy i Elusennau (FRS102).

Mae canlyniadau masnachu'r is-gwmni sy'n llwyr eiddo i Amgueddfa Cymru, sef Mentrau AOCC Cyfyngedig, wedi'u hymgorffori yn ffigurau cyfunol Amgueddfa Cymru. Y cwmni hwn sy'n gweithredu holl weithgareddau masnachu a gweithgareddau perthnasol Amgueddfa Cymru. Mae ein cyfran o Amgueddfa Genedlaethol y Glannau Abertawe (AGGA Cyf), sef 50%, yn rhan o'r ffigurau cyfunol hefyd. Dyma gwmni cyd-fentro, sy'n gyfyngedig trwy warant, gyda Dinas a Sir Abertawe a'i phrif bwrpas oedd datblygu Amgueddfa Genedlaethol y Glannau yn Abertawe.

Archwilydd

Archwilydd Cyffredinol Cymru sy'n archwilio'r cyfrifon yn unol ag adran 9(8) o Ddeddf Amgueddfeydd ac Oriolau 1992. Mae manylion tâl yr archwilydd ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2021 yn nodyn 7 i'r cyfrifon.

Pencadlys

Pencadlys Amgueddfa Genedlaethol Cymru yw Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd, Parc Cathays, Caerdydd, CF10 3NP.

Prif gynghorwyr

Bancwyr:

Lloyds Bank PLC, Caerdydd

Cyfreithwyr:

Geldards LLP, Caerdydd

Archwilydd Mewnol:

RSM Assurance Services LLP, Caerdydd (hyd at 31 Gorffennaf 2021)

TIAA Ltd, Caerdydd (o 1 Awst 2021)

Rheolwyr Buddsoddi:

Barclays, Caerdydd

Trethiant:

Deloitte LLP, Caerdydd

Gweinyddwyr y Gronfa Bensiwn: Broadstone Consultants and Actuaries Ltd, Bryste

2.1.2 DATGANIAD O GYFRIFOLDEBAU'R BWRDD YMDDIRIEDOLWYR A'R CYFARWYDDWR CYFFREDINOL

O dan adran 9(4) o Ddeddf Amgueddfeydd ac Orielau 1992, mae'n rhaid i Fwrdd Ymddiriedolwyr Amgueddfa Cymru baratoi datganiad o gyfrifon ar gyfer pob blwyddyn ariannol ar ffurf ac ar sail a bennir gan Lywodraeth Cymru, gyda chydysyniad y Trysorlys. Paratwir y cyfrifon ar sail croniadau a rhaid iddynt ddangos darlun gwir a theg o sefyllfa ariannol Amgueddfa Cymru a'i hadnoddau net a dderbyniwyd, ei henillion a cholledion wedi'u gwireddu a heb eu gwireddu, a'i llif arian ar gyfer y flwyddyn ariannol.

Wrth baratoi'r cyfrifon, mae'n rhaid i'r Ymddiriedolwyr a'r Cyfarwyddwr Cyffredinol gydymffurfio â gofynion y Datganiad o Arferion Cymeradwy i Elusennau (FRS102) a Llawlyfr Adroddiadau Ariannol y llywodraeth, yn enwedig o ran:

- cydymffurfio â chyfarwyddyd cyfrifon Gweinidogion Cymru, gan gynnwys y gofynion cyfrifyddu a datgelu perthnasol, a defnyddio polisïau cyfrifyddu priodol mewn ffordd gyson
- gwneud penderfyniadau ac amcangyfrifon ar sail resymol
- datgan a yw'r safonau cyfrifyddu perthnasol wedi cael eu dilyn fel y'u nodwyd yn Llawlyfr Adrodd Ariannol y llywodraeth, a datgelu ac esbonio unrhyw wriad sylweddol yn y cyfrifon
- paratoi'r cyfrifon ar sail busnes hyfyw

Mae Prif Swyddog Cyfrifyddu Llywodraeth Cymru wedi dynodi mai'r Cyfarwyddwr Cyffredinol fydd Swyddog Cyfrifyddu Amgueddfa Cymru. Mae'r Memorandwm Swyddogion Cyfrifyddu, a gyhoeddwyd gan y Trysorlys, yn disgrifio cyfrifoldebau perthnasol y Cyfarwyddwr Cyffredinol fel Swyddog Cyfrifyddu, gan gynnwys cyfrifoldeb dros briodoldeb a chysondeb y cyllid cyhoeddus y mae'n atebol amdano, a chyfrifoldeb dros gadw cofnodion priodol, diogelu asedau Amgueddfa Cymru, a pharatoi adroddiad a chyfrifon blyneddol sy'n deg, yn gytbwys ac yn ddealladwy.

Datganiad ar Ddatgelu Gwybodaeth i Archwylwyr

Cyn belled ag y bo'r Cyfarwyddwr Cyffredinol a'r Trysorydd, ar ran y Bwrdd Ymddiriedolwyr, yn ymwybodol, nid oes unrhyw wybodaeth sy'n berthnasol i'r archwiliad sy'n anhysbys i archwylwyr Amgueddfa Cymru, ac maent wedi cymryd yr holl gamau y dylent fod wedi'u cymryd er mwyn cael gwybod am unrhyw wybodaeth sy'n berthnasol i'r archwiliad, ac er mwyn sicrhau bod archwylwyr Amgueddfa Cymru yn ymwybodol o'r wybodaeth honno.

2.1.3 DATGANIAD LLYWODRAETHU BLYNYDDOL

1. Cwmpas y Cyfrifoldeb

Mae'r Swyddog Cyfrifyddu a'r Ymddiriedolwyr yn gyfrifol am gynnal fframwaith llywodraethu a system rheolaeth fewnol gadarn sy'n helpu i gyflawni polisiau, nodau a gweledigaeth Amgueddfa Cymru, fel y'u pennwyd gan y Bwrdd Ymddiriedolwyr, a hynny wrth ddiogelu'r cronfeydd a'r asedau cyhoeddus y mae'r Swyddog Cyfrifyddu yn bersonol gyfrifol amdanynt yn unol â'r cyfrifoldebau a roddwyd iddo o dan Rheoli Arian Cyhoeddus Cymru.

2. Diben y Fframwaith Llywodraethu

Mae'r fframwaith llywodraethu, sy'n cynnwys y system rheolaeth fewnol, wedi'i ddylunio i reoli lefel resymol o risg, yn hytrach na dileu pob risg o fethu â chyflawni polisiau, nodau ac amcanion; felly, ni all ond darparu sicrwydd rhesymol yn hytrach na sicrwydd llwyr. Mae'r fframwaith llywodraethu yn seiliedig ar broses barhaus a ddyluniwyd i nodi a blaenoriaethu'r risgiau i gyflawni ein polisiau, ein nodau a'n hamcanion, i bwyso a mesur tebygolrwydd y risgiau hyn o ddigwydd a'u heffaith petaent yn digwydd, ac i'w rheoli mewn ffordd effeithlon, effeithiol a darbodus. Er mwyn ategu'r fframwaith llywodraethu, rydym yn cyflwyno Fframwaith Safonau a Llywodraethu Corfforaethol i'r Ymddiriedolwyr sy'n egluro awdurdod a phwerau'r Bwrdd Ymddiriedolwyr a'r pwerau hynny sydd wedi'u dirprwyo i bwyllgorau, cyfarwyddwyr a staff. Hefyd, mae gennym bolisiau twyll a chwythu'r chwiban sy'n destun adolygiad archwilio.

Mae'r fframwaith llywodraethu wedi bod ar waith am y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2021, a hyd at ddyddiad cymeradwyo'r adroddiad blynyddol a'r cyfrifon, ac mae'n cyd-fynd â chanllawiau'r Trysorlys. Drwy gydol ein gwaith o gau safleoedd a symud tuag at weithio o hirbell oherwydd y pandemig COVID-19, mae'r polisiau a'r trefniadau a amlinellir yn adran 3 isod wedi parhau, gan gynnwys dulliau adrodd, cyfarfodydd y Bwrdd, y Pwyllgorau a'r rheolwyr, prosesau penderfynu, gwaith recriwtio a hyfforddi, archwiliadau ac ymgysylltu â rhanddeiliaid.

3. Y Fframwaith Llywodraethu

Mae ein trefniadau llywodraethu'n cydymffurfio'n llawn â'r Cod Llywodraethu ar gyfer y Sector Gwirfoddol a Chymunedol a gyhoeddwyd gan y Ganolfan Lywodraethu Genedlaethol ac a gymeradwywyd gan y Comisiwn Elusennau. Mae Amgueddfa Cymru yn Endid Budd Cyhoeddus, ac mae'r Ymddiriedolwyr wedi cydymffurfio â'r ddyletswydd yn adran 2 o Ddeddf Elusennau 2011 i roi sylw dyledus i ganllawiau a gyhoeddir gan y Comisiwn Elusennau ar fudd cyhoeddus. Yn yr adroddiad ariannol hwn ceir adroddiad cynhwysfawr ar gyflawni budd o'r fath, fel yr amlinellir yn ein nodau a'n hamcanion.

Mae'r paragraffau canlynol yn rhoi crynodeb o'r fframwaith llywodraethu, gan gynnwys y system rheolaeth fewnol sydd wedi bod ar waith yn ystod y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2021 a hyd at y dyddiad y cymeradwywyd yr adroddiad a'r cyfrifon blynyddol. Disgrifir y fframwaith er mwyn adlewyrchu'r trefniadau sydd ar waith i gyflawni egwyddorion craidd llywodraethu effeithiol.

3.1 Canolbwyntio ar Ddiben Amgueddfa Cymru ac ar Ddeilliannau (Rhoi'r Dinesydd yn Gyntaf; Sicrhau Gwerth am Arian)

2020/21 oedd chweched flwyddyn ein gweledigaeth o *Ysbrydoli Pobl, Newid Bywydau*. Trwy'r weledigaeth hon ein pwrpas yw: ysbrydoli pobl, drwy ein hamgueddfeydd a'n casgliadau, i feithrin eu hunaniaeth a'u lles, i ddarganfod, mwynhau a dysgu'n ddwyieithog, ac i ddeall lle Cymru yn y byd ehangach.

Mae ein perfformiad yn cael ei fonitro yn erbyn yr amcanion drwy gyfres o ddangosyddion ansoddol a meintiol, gan ddefnyddio fframwaith metrigau'r weledigaeth. Mae'r Cynllun Gweithredol a metrigau cysylltiedig y weledigaeth yn cael eu monitro gan y Cyfarwyddwyr. Caiff y cynnydd ei gynnwys yn Adroddiad Monitro'r Cynllun Gweithredol bob chwarter a chyflwynir adroddiad o'r cynnydd hwn yn Fforwm Penaethiaid yr Adrannau, y Pwyllgor Cynllunio, Perfformiad ac Adnoddau ac yng nghyfarfodydd chwarterol Llywodraeth Cymru. Mae'r Bwrdd Ymddiriedolwyr yn derbyn yr wybodaeth gan y rhain yn Adroddiad y Cyfarwyddwr Cyffredinol bob chwarter, sy'n crynhoi perfformiad y chwarter.

3.2 Ymddiriedolwyr a Swyddogion yn Cydweithio i Sicrhau Diben Cyffredin gyda Rolau a Swyddogaethau Clir

Y Bwrdd Ymddiriedolwyr sy'n gyfrifol am lywodraethiant, rheolaeth ariannol ac asedau'r sefydliad. Mae'r Bwrdd Ymddiriedolwyr yn cyfarfod yn rheolaidd ac yn gyhoeddus i drafod ei fusnes.

Mae aelodau o Fwrdd Ymddiriedolwyr yr Elusen yn cael eu penodi gan Lywodraeth Cymru ac Amgueddfa Cymru, yn unol â'r niferoedd a nodir yn y Siarter Frenhinol atodol ac yn unol ag egwyddorion dethol agored fel yr argymhellir gan Adolygiad Nolan. Mae'r Is-bwyllgor Penodiadau a Thaliadau (sy'n is-bwyllgor sefydlog o'r Bwrdd) yn cynorthwyo a chynghori ar y broses. Mae pob aelod newydd a benodir yn dilyn rhaglen ymsefydlu, ac yn derbyn dogfen Fframwaith Safonau a Llywodraethu Corfforaethol sy'n cynnwys llawlyfr ymddiriedolwyr yn fuan ar ôl cael ei benodi.

Mae gan Amgueddfa Cymru yr awdurdod cyfreithiol i dalu rôl y Llywydd o dan Adran 6(vi) o'i Siarter Frenhinol. Rhoddwyd yr awdurdod hwn gan y Comisiwn Elusennau ar 15 Mai 2018. Mae'r Llywydd yn cael tâl ar y sail ei fod yn gweithio dau ddiwrnod yr wythnos yn y rôl hon. Yn ystod 2020/21 cafodd y Llywydd £35,183 (£33,185 yn 2019/20, neu dâl blyneddol o £35,183). Nid yw'r Llywydd yn cael unrhyw fuddion pensiwn na buddion eraill.

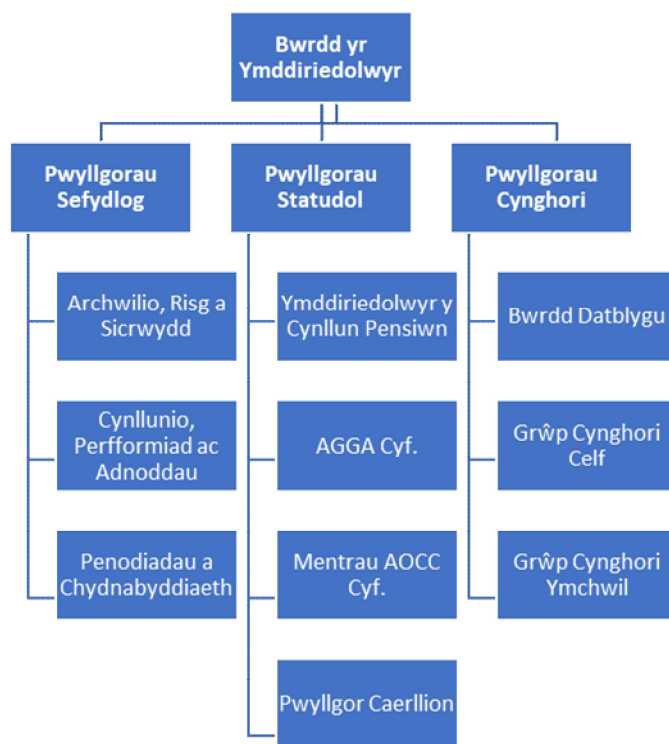
Ni chafodd aelodau eraill o'r Bwrdd Ymddiriedolwyr dâl yn ystod y flwyddyn. Cedwir manylion eu swyddi cyfarwyddwyr cwmni a'u buddiannau arwyddocaol eraill mewn Cofrestr Buddiannau, sy'n agored i'r cyhoedd ac a gedwir yn Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd.

Mae rhestr o aelodau'r Bwrdd Ymddiriedolwyr gydol y flwyddyn a hyd at ddyddiad yr adroddiad hwn, gan gynnwys ymddeoliadau a phenodiadau newydd, wedi'i chynnwys yn Adroddiad y Cyfarwyddwyr yn adran 2.1.1 o'r Adroddiad hwn. Mae'r rhestr yn nodi hefyd pa ymddiriedolwyr sy'n aelodau o'r Pwyllgor Archwilio, Risg a Sicrwydd, a bod pob Ymddiriedolwr yn aelod o'r Pwyllgor Cynllunio, Perfformiad ac Adnoddau. Dangosir cofnod o bresenoldeb yng nghyfarfodydd y Bwrdd Ymddiriedolwyr isod. Cafwyd esboniadau boddhaol am bob absenoldeb.

Ymddiriedolwr	5/06/20	24/09/20	10/12/20	11/03/21	Nifer y cyfarfodydd	Canran presenoldeb
Kay Andrews			Ymddiheur.	Ymddiheur.	2	50%
Maria Battle	Ymddiheur.				0	0%
Carol Bell			Ymddiheur.		3	75%
Catherine Duigan					4	100%
Madeleine Havard					4	100%
Gwyneth Hayward					4	100%
Rachel Hughes					4	100%
Rob Humphreys		Ymddiheur.			3	75%
Carys Howell					4	100%
Hywel John					4	100%
Glenda Jones					2	100%
Hywel Ceri Jones				Ymddiheur.	3	75%
Abigail Lawrence					3	100%
Richard Thomas					3	100%
Roger Lewis					4	100%
Robert Pickard					2	100%
Michael Prior					4	100%

Mae'r Bwrdd Ymddiriedolwyr yn dirprwyo rhywfaint o awdurdod i is-bwyllgorau amrywiol, yn bennaf y Pwyllgor Cynllunio, Perfformiad ac Adnoddau, sydd â chylch gwaith eang o fonitro materion ariannol, gweithredol a pherfformiad, a'r Pwyllgor Archwilio, Risg a Sicrwydd sy'n cynnwys aelodau allanol annibynnol. Mae'r pwyllgorau hyn yn cyfarfod bob chwarter ac yn adrodd i'r Bwrdd Ymddiriedolwyr. Mae'r cylch gorchwyl yn diffinio cylch gwaith a chyfrifoldebau pob pwyllgor yn glir.

Dangosir y berthynas rhwng y Bwrdd a'i bwyllgorau isod:

Mae rhestr o Aelodau Bwrdd Mentrau AOCC Cyf wedi'i chynnwys yn Adroddiad y Cyfarwyddwyr yn adran 2.1.1 o'r Adroddiad hwn.

Y Tîm Uwch-reolwyr, sy'n cynnwys y cyfarwyddwyr, sy'n rheoli ac arwain ar faterion gweithredol beunyddiol, ac mae eu manylion hwy i'w gweld yn yr adroddiad hwn hefyd. Cyflogir yr holl gyfarwyddwyr o dan y Telerau ac Amodau Cyflogaeth safonol, sy'n berthnasol i'r holl staff ac eithrio'r Cyfarwyddwr Cyffredinol. Caiff telerau penodi'r Cyfarwyddwr Cyffredinol eu cytuno gyda Llywodraeth Cymru.

3.3 Hyrwyddo Gwerthoedd Amgueddfa Cymru ac Arddangos Gwerthoedd Llywodraethu Da trwy Gynnal Safonau Uchel o Ymddygiad ac Ymarweddiad

Rydym yn cefnogi saith egwyddor bywyd cyhoeddus yr Arglwydd Nolan ac yn cymeradwyo Cod Moeseg Cymdeithas yr Amgueddfeydd ac yn ymroi i sicrhau bod ein holl weithwyr ac Ymddiriedolwyr yn dilyn yr egwyddorion hyn. Disgwylir i'r holl Ymddiriedolwyr gydymffurfio'n llawn â'n Cod Ymddygiad, sydd wedi'i gymeradwyo gan y Bwrdd Ymddiriedolwyr.

Mae'r holl staff yn cael hyfforddiant cynefino corfforaethol, sy'n darparu gwybodaeth am bob math o bolisiau, gweithdrefnau a rheoliadau, gan gynnwys y rhai sy'n ymwneud â rheolaeth ariannol, iechyd a diogelwch, y Gymraeg, cydraddoldeb, a rheoli gwybodaeth. Mae'r Rheoliadau Ariannol, polisiau a gweithdrefnau ar gael ar ein mewnwyd i bob aelod o staff. Rydym yn parhau i fuddsoddi amser ac adnoddau i gynnig cyfleoedd datblygu a hyfforddi (ffurfiol ac anffurfiol) i weithwyr. Mae gennym broses Adolygu a Datblygu Perfformiad, sy'n cyd-fynd â'r Cynllun Gweithredu, sy'n darparu adolygiad strwythuredig i staff o'u hamcanion personol, eu perfformiad yn erbyn yr amcanion hynny, a'r cyfle i nodi anghenion a dyheadau datblygu.

Rydym yn annog gwirfoddolwyr, profiad gwaith, lleoliadau a phrentisiaethau. Mae'r holl wirfoddolwyr yn dilyn rhaglen gynefino sy'n cynnwys iechyd a diogelwch perthnasol i'r rôl a'r adran y maent yn gwirfoddoli ynddi.

Disgwyliwn i bob aelod o staff ymddwyn yn onest a chywir bob amser, a diogelu'r adnoddau cyhoeddus sydd dan ei ofal. Rydym yn ystyried twyll neu ladrad o unrhyw fath – faint bynnag ei werth – yn gwbl annerbyniol, ac mae'r polisïau canlynol ar waith i atal achosion o'r fath ac i ymdrin â hwy:

§ Polisi Chwythu'r Chwiban

§ Polisi Twyll a Llygredd

§ Polisïau Adnoddau Dynol ar ddisgyblu staff sy'n gysylltiedig ag achosion o'r fath

§

O dan y Polisi Twyll a Llygredd, cyfrifoldeb rheolwyr llinell a chyfarwyddwyr yw sicrhau bod ganddynt system rheolaeth fewnol ddigonol yn eu meysydd cyfrifoldeb a bod dulliau rheoli'n gweithredu'n effeithiol.

Ni chodwyd unrhyw faterion yn ystod y flwyddyn o dan ein Polisi Chwythu'r Chwiban. Cafodd ein polisïau ar Chwythu'r Chwiban a Thwyll a Llygredd eu hadolygu gan y Pwyllgor Archwilio ym mis Mai 2019, yn unol â'r cylch adolygu arferol o dair blynedd.

Mae gennym Bolisi Cwynion, sy'n nodi'r trefniadau ar gyfer ymdrin â chwynion. Ymchwilir yn llawn i bob agwedd ar gwynion sy'n dod i law, a chaiff camau unioni addas eu nodi a'u gweithredu, gan gynnwys newidiadau i weithdrefnau lle y bo'n briodol.

Rydym yn ystyried diogelwch staff ac ymwelwyr o ddifrif ac mae gennym gyfres o bolisïau a gweithdrefnau ar waith i gefnogi hyn. Yn 2020/21, rhoddwyd polisïau a gweithdrefnau newydd ar waith i sicrhau bod ein hamgueddfeydd yn agor yn ddiogel, pan gâi hynny ei ganiatáu, yn unol â deddfwriaeth a chanllawiau'r llywodraeth ar gyfyngiadau COVID-19.

3.4 Gwneud Penderfyniadau Clir a Gwybodus sy'n Destun Proses Graffu a Rheoli Risg Effeithiol

Mae'r cyfrifoldeb dros wneud penderfyniadau sy'n ymwneud â'n swyddogaethau wedi'i nodi'n glir yn y Siarter Frenhinol. Mae'n disgrifio'r swyddogaethau a'r berthynas rhwng y Bwrdd Ymddiriedolwyr a Phwyllgorau'r Ymddiriedolwyr a'r gwaith o ddirprwyo swyddogaethau i swyddogion gweithredol eraill.

Bydd y Bwrdd Ymddiriedolwyr yn gwneud pob penderfyniad ar sail adroddiadau ac ystyriaeth o'r goblygiadau cyfreithiol ac ariannol a'r risgiau allweddol sy'n gysylltiedig â'r penderfyniad hwnnw. Mae cyfarfodydd y Bwrdd yn gyfarfodydd cyhoeddus a chyhoeddir cofnodion ar ein gwefan i sicrhau tryloywder.

3.4.1 Rheoli Risg

Cyfrifoldeb y cyfarwyddwyr a'r penaethiaid adran yw rheoli risg o ddydd i ddydd, a chaiff adolygiadau ac asesiadau risg ffurfiol eu cynnal yn rheolaidd gan y Grŵp Rheoli Risg. Mae'r Pwyllgor Cynllunio, Perfformiad ac Adnoddau a'r Pwyllgor

Archwilio, Risg a Sicrwydd yn craffu ar yr adolygiadau hyn. Trwy fanteisio ar brofiad yr Archwilwyr Mewnol, sy'n mynychu cyfarfodydd y Grŵp Rheoli Risg, a thrwy brofiad aelodau allanol annibynnol y Pwyllgor Archwilio, Risg a Sicrwydd, caiff y broses ei diwygio'n rheolaidd.

Mae'r Polisi Rheoli Risg yn egluro'r fframwaith a swyddogaethau a chyfrifoldebau mewn perthynas â rheoli risg, ynghyd â chanllawiau ar adnabod, asesu, monitro a rheoli risg. Sefydlwyd y polisi, gyda chymorth yr Archwilwyr Mewnol, gan gyfeirio'n benodol at Lyfr Oren Trysorlys Ei Mawrhydi ar reoli risg a llawlyfr Llywodraeth Cymru ar reoli risg - Hanfodion Risg. Cafodd y polisi ei adolygu a'i ddiweddarau ddiwethaf ym mis Mai 2019.

Mae Grŵp Rheoli Risg trawsadrannol penodedig yn cynnal adolygiad rheoli risg trylwyr, gan edrych ar gynnydd ac effeithiolrwydd dulliau rheoli risgiau mawr. Mae'r grŵp yn cadw Cofrestr Risg Strategol, gan flaenoriaethu'r holl risgiau yn ôl y tebygolrwydd y gallai'r risg ddigwydd a'i heffeithiau posibl. Mae'r grŵp yn adolygu Cofrestri Risg Cyfadrannol yn rheolaidd ac yn ymgysylltu â phob cyfarwyddwr a phennaeth adran ynghylch newidiadau i fygythiadau posibl, gan sicrhau bod trefniadau rheoli risg wedi bwrw gwreiddiau ar draws y sefydliad cyfan. Mae nodi a rheoli risgiau yn eitem sefydlog ar agendâu cyfarfodydd cyfadrannol a chyfarfodydd y Tîm Uwch-reolwyr. Cedwir Cofrestri Risg ar wahân ar gyfer yr is-gwmni masnachu, y cwmni cyd-fentro, y Cynllun Pensiwn, a phob project mawr trwy gydol ei oes. Ar ddiwedd project, caiff y Gofrestr Risg ei hasesu a chaiff pob risg sy'n parhau ei throsglwyddo i'n prif gofrestri.

Mae'n bosibl y gofynnir i'r grŵp ystyried risgiau posibl penodol hefyd a nodir gan y Bwrdd Ymddiriedolwyr a'r Pwyllgor Cynllunio Perfformiad ac Adnoddau a'r Pwyllgor Archwilio, Risg a Sicrwydd. Hefyd, mae'r pwyllgorau hyn yn adolygu'r newidiadau i'r Gofrestr Risg Strategol a materion a drafodir yng nghyfarfodydd chwarterol y grŵp, yn ogystal â chymau lliniaru a gymerir yn erbyn y risgiau mwyaf.

Mae aelodau'r Grŵp Rheoli Risg yn cynnwys y Pennaeth Archwilio Mewnol, sy'n gymorth i allu ystyried materion sy'n peri pryder mewn cyrff eraill. Mae rhaglen waith yr Archwilydd Mewnol yn croesgyfeirio'n benodol at y risgiau a nodwyd, a hefyd yn cael ei llywio gan y Tîm Uwch-reolwyr a'r Pwyllgor Archwilio, Risg a Sicrwydd.

Mae'r Archwilwyr Mewnol yn adolygu'n Fframwaith Rheoli Risg a Sicrwydd fel rhan o'u rhaglen archwilio tair blynedd. Cafodd yr adolygiad diweddaraf ei gwblhau yn ystod 2017/18. Daeth hwn i'r casgliad fod gennym 'broses rheoli risg sydd wedi'i chynllunio a'i hymgorffori'n dda' a 'gallai'r bwrdd fod yn sicr iawn fod y rheolaethau y mae'r sefydliad yn dibynnu arnynt i reoli'r maes hwn wedi'u cynllunio'n briodol, wedi'u rhoi ar waith yn gyson, ac yn gweithredu'n effeithiol'. Mae'r Fframwaith Rheoli Risg a Sicrwydd yn parhau i fod ar waith.

Mae cofrestr risg pandemig COVID-19 ar wahân wedi'i chadw drwy gydol y flwyddyn ac mae'n cael ei hadolygu'n rheolaidd gan yr Uwch Dîm Gweithredol a'r Grŵp Rheoli Risg. Mae'r risgiau ar y Gofrestr Risg Strategol hefyd yn adlewyrchu effaith y pandemig lle bo hynny'n berthnasol. Y prif risgiau ar y Gofrestr Risg Strategol yw crebachu yn y cyllid, diogelwch ein hasedau oherwydd tân neu dor diogelwch ffisegol a thor data. Mae camau lliniaru ar waith, ac mae'r risgiau hyn yn

cael eu hadolygu'n rheolaidd gan yr Archwilwyr Mewnol, y Grŵp Rheoli Risg a'r Bwrdd Ymddiriedolwyr.

3.4.2 Diogelwch Gwybodaeth

Mae gennym weithdrefnau diogelu gwybodaeth ar waith i sicrhau cyfrinachedd, cywirdeb ac argaeledd gwybodaeth sy'n cael ei chadw a'i phrosesu gennym, ac i sicrhau ein bod yn cydymffurfio â Deddf Diogelu Data 2018 a Deddf Rhyddid Gwybodaeth 2006. Yn eu plith mae'r canlynol:

- § Polisi Diogelwch Gwybodaeth
- § e-ddysgu ar Ddiogelu Data i'r staff
- § parhau i gydymffurfio'n statudol â'r Ddeddf Rhyddid Gwybodaeth a'r Ddeddf Diogelu Data, ac adrodd am hynny
- § y Pwyllgor Cynllunio, Perfformiad ac Adnoddau a'r Pwyllgor Archwilio, Risg a Sicrwydd yn derbyn adroddiadau ar drefniadau trin data .

Mae'r Pwyllgor Archwilio, Risg a Sicrwydd yn cael adroddiad blynyddol mewn perthynas â chydymffurfio â'r Ddeddf Rhyddid Gwybodaeth a'r Ddeddf Diogelu Data.

Ymatebodd Amgueddfa Cymru yn dda i'r heriau a gafwyd yn sgil y pandemig COVID-19 a'r symudiad i weithio o bell i lawer o staff. Roedd Diogelwch Gwybodaeth yn dal ar flaen y gad o ran cynllunio'n hymateb, a gweithredwyd systemau newydd yn ôl yr angen. Nid oes unrhyw ddigwyddiadau data personol wedi bod yn 2020/21 a oedd yn golygu bod gofyn hysbysu Swyddfa'r Comisiynydd Gwybodaeth (ICO). Mae nifer y mân ddigwyddiadau wedi gostwng o 22 yn 2019/20 i 17 yn 2020/21.

Mae'r flwyddyn unwaith eto wedi gweld gostyngiad yn nifer y ceisiadau Rhyddid Gwybodaeth a gawn, o 13 yn 2019/20 i 10 yn 2020/21. Roedd y rhan fwyaf o'r ceisiadau a ddaeth i law yn ymwneud â rheoli a chaffael, a dim ond dau oedd yn ymwneud â'r casgliadau.

3.5 Datblygu Capasiti a Gallu'r Ymddiriedolwyr a'r Swyddogion i Fod yn Effeithiol

Llywodraeth Cymru ac Amgueddfa Cymru sy'n penodi'r ymddiriedolwyr. Darperir cynllun cynefino ffurfiol i'r ymddiriedolwyr ar ôl eu penodi. Rhoddir hyfforddiant pellach yn ôl yr angen yn ystod y flwyddyn.

Mae pob aelod o'r Bwrdd yn cwrdd â'r Llywydd yn ffurfiol bob yn ail flwyddyn fel rhan o broses adolygu, ac mae'r Llywydd wedyn yn cyflwyno adroddiad i'r Bwrdd Ymddiriedolwyr. Mae'r Bwrdd a'r Pwyllgor Archwilio yn cynnal adolygiad hunanfyfyrion bob yn ail flwyddyn hefyd i sicrhau bod eu llywodraethu corfforaethol yn effeithiol.

Mae'r system rheoli ariannol yn seiliedig ar fframwaith o wybodaeth reoli reolaidd, rheoliadau, polisiau a gweithdrefnau, a system ddirprwyo ac atebolrwydd. Caiff hwn ei lywio gan ein Dogfen Fframwaith, arferion gorau, a Rheoli Arian Cyhoeddus Cymru. Mae'n cynnwys:

- § rhagfynegi a monitro cyllidebau, gydag adroddiadau ariannol rheolaidd sy'n nodi'r gwariant gwirioneddol a'r rhagolygon gwariant yn erbyn cyllidebau
- § cynlluniau gwariant cyfalaf wedi'u diffinio'n glir
- § disgyblaethau rheoli projectau ffurfiol
- § ymgynghoriadau rheolaidd a chynnwys yr Archwilwyr Mewnol trwy gydol y broses o ddatblygu neu gyflwyno newidiadau i systemau
- § cysylltiad agos ag archwilwyr allanol
- § gofyn am gyngor arbenigol lle y bo'n briodol
- § adroddiadau rheolaidd i'r Bwrdd Ymddiriedolwyr, is-bwyllgorau a Llywodraeth Cymru
- § adolygiadau rheoli cyson.

3.6 Ymgysylltu â Phobl Leol a Rhanddeiliaid Eraill i Sicrhau Atebolrwydd Cyhoeddus Cadarn

Rydym yn gweithredu rhaglen ymgysylltu ac ymgynghori â'r cyhoedd yn unol â'r Siarter Frenhinol a'n Cynllun a Pholisi Ymgynghori. Mae'n gweledigaeth ni, Ysbrydoli Pobl, Newid Bywydau, yn alwad i weithredu ar daith tuag at ddemocratiaeth ddiwylliannol. Rydym wedi ymrwmo i ymgorffori dull sy'n seiliedig ar hawliau diwylliannol, a ysbrydolwyd gan Ddatganiad Hawliau Dynol y Cenhedloedd Unedig (1948).

Yn 2020/21 cynhaliodd yr Amgueddfa raglen ymgynghori gyhoeddus helaeth, i helpu i lywio nodau strategaeth 10-mllynedd newydd Amgueddfa Cymru a'r cynlluniau gweithredu perthynol. Seiliwyd y broses ar ein gwerthoedd – creadigrwydd, cyfrifoldeb, uniondeb, cynhwysiant a chydweithio. Dyma'r ymgynghoriad cyhoeddus mwyaf rydyn ni wedi'i gynnal.

Mewn ymateb i'r pandemig COVID-19, rydym wedi datblygu a chyflwyno rhaglenni cyhoeddus mewn cydweithrediad â nifer o sefydliadau cyhoeddus a sefydliadau trydydd sector yn ystod 2020/21, yn unol â'r Cynllun Gweithredu Addysg a Rhaglenni Cyhoeddus a'r egwyddor cynaliadwyedd yn Neddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015, fel rhan o'n strategaeth ar ymgysylltu â'r cyhoedd.

Mae effaith y pandemig wedi bod yn ddirfawr, gan ddatgelu a dyfnhau maint yr amddifadedd a ddioddefir gan lawer o blant, oedolion a chymunedau lleiaf breintiedig Cymru. Fel sefydliad a ariennir yn gyhoeddus, rydym wedi canolbwyntio ar fynd i'r afael â'r anghydraddoldebau hyn, gan alluogi mwy o bobl – ac ystod ehangach o bobl – i fod yn rhan o'n gwaith. Er bod ein hamgueddfeydd ar gau am y rhan fwyaf o'r flwyddyn, cafodd ein gwaith ei ehangu'n ddigidol ac o fewn cymunedau mewn ysbytai maes, lleoliadau gofal ac ysgolion. Trafodir enghreifftiau o'n gwaith ymgysylltu yn fanylach yn yr Adran Perfformiad yn gynharach yn yr Adroddiad Ariannol, er enghraifft:

- § ein cystadleuaeth Minecraft eich Amgueddfa
- § menter Cynhyrchwyr Amgueddfa Cymru
- § menter Cysur mewn Casglu
- § gardd gymunedol GRAFT yn Amgueddfa Genedlaethol y Glannau, ar restr fer Project Cynaliadwyedd y Flwyddyn yng Ngwobrau Treftadaeth

Parhawyd hefyd i gyflwyno Rhaglen Llywodraeth Cymru, Cyfuno, gan gynnwys cefnogi'r addasiadau yn yr Uchelgais Diwylliannol, rhaglen dair blynedd i ddarparu interniaethau i bobl ifanc ledled Cymru mewn partneriaeth â Sgiliau Creadigol a Diwylliannol, Coleg Caerdydd a'r Fro ac amryw o sefydliadau treftadaeth a diwylliant lleol a chenedlaethol.

Mae'n tîm Marchnata a Chyfathrebu yn gweithio i ddileu rhwystrau a galluogi cyfranogiad fel y gall pobl o bob cymuned a chefnidir gael mynediad at Amgueddfa Cymru ac ymgysylltu â hi, yn bersonol ac ar-lein. Bydd ein strategaeth 10-mllynedd newydd a'n brand newydd yn helpu i fframio'n dulliau cyfathrebu a marchnata at y dyfodol.

Y rhaglen gyhoeddus yn bennaf sy'n llywio'n hymagwedd at gyfathrebu, o arddangosfeydd amlwg sy'n sbarduno'r nifer uchaf o ymwelwyr i ddigwyddiadau cymunedol sy'n denu ymwelwyr newydd a ffyddlon. Yng ngoleuni'r pandemig COVID-19, ffocws ein gwaith dros y 18 mis diwethaf oedd ymgysylltu digidol. Defnyddiwyd ein sianeli digidol i hybu cyfleoedd i bobl Cymru a'r tu hwnt ymgysylltu â'n casgliadau, ein rhaglenni cyhoeddus a'n harlwy addysg. Roedd y projectau'n cynnwys Minecraft eich Amgueddfa, yr Ŵyl Fwyd Ddigidol a Casglu Covid.

Rydym yn rhannu straeon y rhai sy'n cael eu hysbrydoli gan ein hamgueddfeydd, i annog eraill i wneud yr un peth. Drwy roi'n cyfrifon Twitter ac Instagram yn eu gofal nhw dros dro, llwyddwyd i roi llwyfan i bobl eraill gael rhannu eu straeon. Gan weithio gyda phartneriaid fel y Panel Cynghori Is-Sahara, Cyngor Hil Cymru, staff ar draws y sefydliad a Chynhyrchwyr Amgueddfa Cymru, mae amrywiaeth o leisiau wedi'u clywed ar ein sianeli.

Rydym yn cydnabod pwysigrwydd cyfathrebu mewnol a pharhawyd i ddatblygu Cynllun Cyfathrebu Mewnol a'i roi ar waith. Drwy gyfrwng ein cyfathrebu mewnol, fe wnaed y canlynol:

- § parhau i rymuso cynulleidfaoedd mewnol i deimlo'n hyderus wrth gyfathrebu ac wrth gyflawni'n gweledigaeth, ein strategaeth 10-mllynedd a'n brand
- § cynorthwyo'r staff wrth iddynt addasu at ffyrdd newydd o weithio o ganlyniad i'r pandemig COVID-19
- § darparu sesiynau briffio i'r staff er mwyn sicrhau eu bod yn cymryd rhan ac yn cael y newyddion diweddaraf wrth i benderfyniadau gael eu gwneud
- § cynnwys y staff ym mhroses IIP a helpu i gyflawni cynllun gweithredu IIP, yn dilyn achrediad IIP llwyddiannus Amgueddfa Cymru.

Parhawyd i weithio'n gadarnhaol gyda'n hundebau llafur cydnabyddedig. Parhaodd cynrychiolwyr yr undebau i fynychu cyfarfodydd Pwyllgor Gweithredol y Staff ar gyfer Adnoddau Dynol ac Ariannol yn ogystal â Fforwm y Staff. Mae cyfarfodydd rheolaidd yn cael eu cynnal hefyd rhwng aelod cynrychioliadol o'r Bwrdd Ymddiriedolwyr a chynrychiolwyr o'r undebau.

Mae gennym gynllun cyhoeddiadau a gall rhanddeiliaid weld amrywiaeth o gyhoeddiadau, polisiâu a gweithdrefnau, yn ogystal â chofnodion a datganiadau ariannol y Bwrdd, ar ein gwefan.

4. Adolygu Effeithiolrwydd

Mae gan y Cyfarwyddwr Cyffredinol, sef y Swyddog Cyfrifyddu, gyfrifoldeb dros adolygu effeithiolrwydd y fframwaith llywodraethu, gan gynnwys y system rheolaeth fewnol a threfniadau chwythu'r chwiban. Mae gwaith yr archwilwyr mewnol ac allanol, cynghorwyr proffesiynol eraill a'r Tîm Uwch-reolwyr, sy'n gyfrifol am ddatblygu a chynnal y fframwaith rheoli mewnol, yn llywio'r gwaith o adolygu effeithiolrwydd y fframwaith llywodraethu. Mae sylwadau gan yr archwilwyr allanol yn eu llythyr rheoli ac mewn adroddiadau eraill yn llywio'r adolygiad hefyd.

Hysbyswyd y Swyddog Cyfrifyddu am effeithiolrwydd y fframwaith llywodraethu gan yr Ymddiriedolwyr, y Pwyllgor Archwilio, Risg a Sicrwydd a'r cyfarwyddwyr, ac mae'n bwriadu mynd i'r afael â materion a sicrhau gwelliannau parhaus. Darperir rhagor o wybodaeth am y cynlluniau hyn yn adran 5, Materion Llywodraethu a Gwelliannau ar gyfer y Dyfodol isod, sy'n nodi hefyd un mater arwyddocaol yn ymwneud â llywodraethu'r sefydliad.

Mae holiaduron gwerthuso'n cael eu llenwi gan y Bwrdd a'r Pwyllgor Archwilio, Risg a Sicrwydd ddwywaith y flwyddyn. Cawsant eu llenwi ddiwethaf ym mis Mai 2020 ac roedd y canfyddiadau yn gadarnhaol iawn ar y cyfan. Nododd y Pwyllgor Archwilio, Risg a Sicrwydd fod angen datblygu archwiliad sgiliau'r Bwrdd ymhellach er mwyn llywio'r gwaith recriwtio i'r Pwyllgor a'r Bwrdd yn gyffredinol. Mae'r Llywydd yn gweithio gyda'r Ymddiriedolwyr a'r Tîm Uwch-reolwyr i fynd i'r afael â phwyntiau a godwyd yn adroddiad y Bwrdd.

Rydym wedi sefydlu'r prosesau canlynol i ategu'r fframwaith rheoli risgiau er mwyn cynnal fframwaith llywodraethu effeithiol a system rheolaeth fewnol effeithiol:

- § Rheoliadau, polisiâu a gweithdrefnau gweinyddol ariannol manwl, gan gynnwys didoli dyletswyddau a gwahanol lefelau o awdurdod dirprwyedig; systemau cyllidebu cynhwysfawr; a chanllawiau rheoli buddsoddiadau cyfalaf wedi'u diffinio'n glir sy'n cael eu monitro.
- § Prosesau rheoli mewnol megis monitro ac adrodd am berfformiad, cyfarfodydd adrannol a briffiau cyfarwyddwyr.
- § Mae'r Pwyllgor Archwilio, Risg a Sicrwydd yn ystyried cwmplas y rhaglen archwilio mewnol ac yn derbyn adroddiadau gan archwilwyr mewnol ac allanol. Mae'r Pwyllgor yn cyfarfod bob chwarter ac mae'r Bwrdd Ymddiriedolwyr yn ystyried cofnodion y cyfarfod a hefyd adroddiad gan y Cadeirydd.
- § Adroddiadau rheolaidd gan yr Archwilydd Mewnol, gan gynnwys ei farn annibynnol ar ba mor ddigonol ac effeithiol yw'r systemau rheolaeth fewnol, ynghyd ag argymhellion ar gyfer gwella.
- § Adroddiad blynyddol gan yr Archwilwyr Mewnol. Ar sail gwaith archwilio mewnol ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2021, daeth yr Archwilydd Mewnol i'r casgliad fod gennym fframwaith rheoli risg,

- llywodraethu a rheolaeth fewnol ddigonol ac effeithiol, er bod angen rhagor o welliannau er mwyn sicrhau bod y fframwaith yn dal yn ddigonol ac effeithiol.
- § Mae'r Archwilydd Mewnol yn cynnal adolygiad o gydymffurfiaeth ag egwyddorion y Cod Llywodraethu Da ar gyfer y Trydydd Sector yng Nghymru bob tair blynedd; cynhaliwyd yr adolygiad diweddaraf ym mis Ebrill 2021, gan gadarnhau ein bod yn cydymffurfio â'r Cod.
 - § Mae Archwilio Cymru, ein harchwilydd allanol, yn darparu adroddiad Llythyr Rheoli sy'n crynhoi'r gwaith a wnaed mewn perthynas â'r datganiadau ariannol. Mae'r Pwyllgor Archwilio, Risg a Sicrwydd yn adolygu hwn ac yn cyflwyno adroddiad i'r Bwrdd Ymddiriedolwyr.
 - § Mae ffynonellau sicrwydd eraill yn cael eu hystyried, gan gynnwys adroddiadau gan y Comisiwn Elusennau, Arolygwyr y Dreth Dirlenwi, yr Arolygiaeth Diogelwch Mwyngloddiau, a Buddsoddwyr mewn Pobl

5. Materion Llywodraethu a Gwelliannau ar gyfer y Dyfodol

Yn ystod y flwyddyn, codwyd rhai pryderon gan uwch weithredwyr ynghylch eglurder priod rolau a chyfrifoldebau'r Bwrdd a'r Weithrediaeth. Tynnwyd sylw Archwilio Cymru, Llywodraeth Cymru a Swyddog Cyfrifyddu Ychwanegol Llywodraeth Cymru at y materion hyn. Mae adolygiad wedi'i deilwra o'r gwaith llywodraethu wedi'i gynllunio ar gyfer 2022 gan Lywodraeth Cymru, mewn ymateb i hyn a chais cynharach gan Fwrdd yr Ymddiriedolwyr am adolygiad o'r fath.

Yn ystod 2020/21, yn ogystal â her barhaus gwireddu'n gweledigaeth â llai o gronfeydd wrth gefn ac amgylchedd ariannu anodd, fel pob sefydliad arall roeddem yn wynebu amgylchiadau digynsail a oedd yn newid yn gyflym, yn sgil y pandemig COVID-19. Drwy addasu'n harlwy a'n systemau mewnol yn ôl yr angen, parhawyd i weithredu'n gweledigaeth ddeng mlynedd, fel yr amlinellir ar dudalen 6, y cytunwyd arni gan y Bwrdd. Byddwn yn parhau i weithredu ein gweledigaeth yn 2021/22. Wrth symud ymlaen fe wnawn y canlynol:

- § Lansio'n strategaeth 10-mlynedd a'n brand newydd. Bydd mynd i'r afael â'r newid yn yr hinsawdd a'r argyfwng bioamrywiaeth a datblygu ymhellach ar ein hymdrechion i fynd i'r afael ag anghydraddoldebau gan gynnwys y rhai a amlygwyd gan fudiad Mae Bywydau Duon o Bwys, yn golofnau allweddol yn y strategaeth.
- § Parhau i drafod gyda Llywodraeth Cymru ar gyllid cymorth grant y dyfodol gan adolygu modelau gweithredu ariannol cynaliadwy i ategu'r gwaith o gyflawni'n strategaeth 10-mlynedd.
- § Datblygu Polisi Casgliadau newydd yn canolbwyntio ar amrywio'r casgliadau, mewn cydweithrediad â phartneriaid cymunedol.
- § Datblygu Strategaeth Addysg a Rhaglenni Cyhoeddus a Pholisi Ehangu Ymgysylltu ar gyfer 2022-2025, er mwyn sicrhau cynrychiolaeth a chyfranogiad mwy amrywiol, gan adeiladu ar ein hymrwymadau a'n rhaglenni presennol ac ar Gynllun Gweithredu Cydraddoldeb Hiliol Llywodraeth Cymru.
- § Diweddarau'n Strategaeth Ddigidol i gyd-fynd â'n strategaeth 10-mlynedd newydd, gan drawsnewid ein harlwy profiad ymwelwyr digidol, ac ymgorffori effeithlonrwydd, lles ac enillion amgylcheddol yn sgil gweithio o bell.
- § Uwchraddio'n seilwaith digidol gan gynnwys rhwydweithiau, gweinyddion ac offer defnyddwyr.

- § Datblygu a dechrau gweithredu Cynllun Rheoli Carbon, gan gynnwys cwblhau archwiliadau carbon a chyflwyno hyfforddiant llythrennedd carbon i'r holl staff.
- § Cwblhau cyfnodau cynllunio cysyniad a dichonoldeb ar gyfer ailddatblygu Amgueddfa Lechi Cymru.
- § Cyflawni cam 1 yr uwchgynllun ar gyfer datblygiad strategol Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd.
- § Datblygu strategaeth Adeiladau ac Ystadau 5-mlynedd ar gyfer cyflawni'r gwaith cynnal a chadw hanfodol sydd â blaenoriaeth, a pharhau i weithredu'r Rhaglen Cynnal a Chadw Hanfodol bresennol.
- § Diweddaru'n prosesau rheoli risg a sicrwydd, gan ganolbwyntio ar nodi cyfleoedd a sbarduno newid cadarnhaol.
- § Adolygu strwythurau llywodraethu a phrosesau penderfynu a'u halinio â'r strategaeth 10-mlynedd newydd.
- § Diweddaru'n Strategaeth Cynhyrchu Incwm i ategu'n Strategaeth 10-mlynedd newydd.
- § Yn dilyn ein llwyddiant wrth ennill achrediad Buddsoddwyr mewn Pobl, gweithio tuag at lefel achredu uwch.
- § Gwellu'r prosesau busnes ar draws y sefydliad, gan gynnwys rhoi systemau Rheoli Cysylltiadau Cwsmeriaid newydd ar waith (a ddechreuodd yn 2020/21), a systemau Adnoddau Dynol newydd.

6. Ardystio'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol

Dros y flwyddyn sy'n dod, rydym yn bwriadu cymryd camau i fynd i'r afael â'r materion uchod er mwyn gwella ymhellach ar ein trefniadau llywodraethu. Rydym yn fodlon y bydd y camau hyn yn mynd i'r afael â'r angen am welliannau a byddwn yn monitro sut maen nhw'n cael eu rhoi ar waith a'u gweithredu fel rhan o'n hadolygiad nesaf.

David Anderson
Swyddog Cyfrifyddu a Chyfarwyddwr
Cyffredinol
Cymeradwywyd a llofnodwyd ar 12 Ionawr
2022

Hywel John
Trysorydd, ar ran y Bwrdd
Ymddiriedolwyr
Cymeradwywyd a llofnodwyd ar 12 Ionawr
2022

Adran 2.2 Adroddiad ar Daliadau Cydnabyddiaeth a Staff

Cyfle Cyfartal

Mae gennym amrywiaeth o bolisiâu sy'n cefnogi ein cydymffurfiaeth â Deddf Cydraddoldeb 2010, sy'n rhoi dyletswydd gyffredinol statudol ar bob sefydliad yn y sector cyhoeddus i roi sylw dyledus i'r angen i ddileu gwahaniaethu anghyfreithlon ac aflonyddu ac i hyrwyddo cyfleoedd cyfartal rhwng dynion a menywod mewn cyflogaeth ac wrth ddarparu gwasanaethau i'r cyhoedd. Gwnaethom hefyd barhau i weithredu ein Strategaeth Cydraddoldeb ac Amcanion Cydraddoldeb ar gyfer 2018–2021, sydd i'w gweld ar ein gwefan yn <https://amgueddfa.cymru/amdano/polisi/cydraddoldeb-ac-amrywiaeth/>. Mae'r dogfennau hyn yn amlinellu ein blaenoriaethau ar gyfer sicrhau cydraddoldeb a chynhwysiant i staff ac ymwelwyr.

Fel rhan o Bartneriaeth Cydraddoldeb Cyrff Cyhoeddus Cymru, rydym wedi cydweithio â chyrff cyhoeddus eraill i gytuno ar amcanion strategol cyffredin er mwyn datblygu dull ar y cyd o fynd i'r afael ag anghydraddoldebau. Mae'r gwaith cydweithredol hwn yn adlewyrchu egwyddorion Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) a bydd yn cyfrannu'n uniongyrchol at nod llesiant cenedlaethol 'Cymru Fwy Cyfartal'.

Rydym wedi parhau i gyflwyno hyfforddiant a datblygiad mewn cydraddoldebau, gan gynnwys hyfforddiant ar Gydraddoldeb ac Amrywiaeth, Asesu'r Effaith ar Gydraddoldeb a Rhagfarn Ddiarwybod. Rydym hefyd wedi cael ein hyfforddi fel hyfforddwyr gan Brifysgol Caerdydd, ar bynciau sy'n berthnasol iddyn nhw, gan gynnwys terminoleg LGBTQ+.

Rydym wedi ailddatgan ein hymrwymiad i fynd i'r afael ag anghydraddoldebau, a hiliaeth yn benodol, yn sgil mudiad Mae Bywydau Duon o Bwys yn gynnar yn 2020/21.

Y bwlch cyflog cymedrig diweddaraf rhwng y rhyweddau a gyhoeddwyd gennym (sef y gwahaniaeth rhwng cyflog dynion a menywod fesul awr) oedd 4.09% ar gyfer 2019/20 (6.47% ar gyfer 2018/19), a'r bwlch cyflog canolrifol rhwng y rhyweddau oedd 2.64%, sy'n ostyngiad arwyddocaol o'i gymharu â 9.34% yn 2018/19. Mae'r gostyngiad yn deillio o recriwtio llawer mwy o ddynion yn ystod y cyfnod hwn i rolau yn y chwarter isaf ynghyd â rhywfaint o recriwtio menywod uwch. Cyhoeddir ein Hadroddiad ar y Bwlch Cyflog rhwng y Rhyweddau yn unol â chanllawiau'r Llywodraeth yn ystod 2021/2022.

Rydym wedi nodi nifer o gamau sydd wedi cael eu rhoi ar waith ac a fydd yn cael eu rhoi ar waith er mwyn lleihau'r bwlch cyflog. Mae'r rhain yn cynnwys camau sy'n ymwneud â chyflog, polisi, recriwtio, dysgu a datblygu, gweithio'n hyblyg a chasglu data.

Polisiâu ar gyfer Gweithwyr Cyflogedig Anabl

Mae gennym gynllun gwarantu cyfweliad sy'n anelu at drin ymgeiswyr anabl yn gyfartal yn y broses recriwtio. Bydd unrhyw ymgeisydd anabl sy'n bodloni'r gofynion sylfaenol ar gyfer y swydd yn cael ei wahodd yn awtomatig i gyfweliad.

Mae gennym bolisiâu ar waith i gefnogi gweithwyr cyflogedig anabl i wneud cais am addasiadau rhesymol yn y gweithle. Os bydd unrhyw nodwedd ffisegol yn y gweithle yn rhoi aelod anabl o staff dan anfantais sylweddol o gymharu â phobl nad ydynt yn anabl, gellir gwneud cais er mwyn rhoi camau ar waith i atal hyn. Gellir gwneud trefniadau sy'n cynnwys, er enghraifft, newidiadau i batrymau gwaith, cynnwys neu ddyluniad y swydd, lleoliad a math y dodrefn a chyfarpar neu feddalwedd TG arbenigol. Mae'r Cynlluniau

Gweithredu Llesiant sydd wedi'u hymgorffori yn ein harferion yn ystod y flwyddyn yn hybu trafod agored rhwng y staff a'r rheolwyr llinell mewn perthynas ag addasiadau.

Mae ein Polisi Hyfforddi a Datblygu ar gael i bob aelod o'r staff beth bynnag yw ei nodweddion gwarchodedig. Gellir gwneud addasiadau rhesymol hefyd i ddileu rhwystrau ar gyfer cymryd rhan yn ein rhaglenni dysgu a datblygu.

Yn ystod y pandemig COVID-19, ein dull gweithredu oedd sicrhau mai'r staff hynny sydd â chyflyrau iechyd sylfaenol neu y bu'n ofynnol iddynt warchod yn ystod y cyfnod hwn yw'r aelodau staff olaf i ddychwelyd i'r safle. Mae gan bob aelod o'r staff sydd â chyflwr meddygol sylfaenol asesiad risg wedi'i gwblhau gan eu rheolwr llinell os yw'n ofynnol iddynt ddychwelyd i'r safle, hyd yn oed os dim ond ar sail ad hoc.

Ymgynghori â'r Staff

Rydym yn parhau i gydymffurfio â Rheoliadau Gwybodaeth ac Ymgynghori 2005, gan ymgynghori â staff, yn uniongyrchol a thrwy undebau cydnabyddedig, ar newidiadau mawr yn y sefydliad. Cynhelir cyfarfodydd Fforwm y Staff rhwng rheolwyr a chynrychiolwyr undebau llafur cydnabyddedig i drafod materion o bwys, a chaiff cofnodion y cyfarfodydd hyn eu hadrodd yn ffurfiol i'r Tîm Uwch-reolwyr. Mae'r Fforwm Iechyd a Diogelwch hefyd yn cynnwys cynrychiolwyr o'r undebau llafur a rheolwyr.

Mae cynrychiolwyr o'r undebau a gydnabyddir gennym yn mynychu cyfarfodydd rheolaidd Grŵp Gweithredol y Staff. Mae'r cyfarfodydd hyn wedi bod yn gydweithredol ac yn llawn gwybodaeth yn ystod y pandemig COVID-19. Ategir y gofyniad cyfreithiol i ymgynghori gan amrywiol ddulliau, gan gynnwys cyfarfodydd staff, cyfarfodydd adrannol, gweithgorau, cyfathrebiadau dros yr e-bost a'r fewnrwyd, a dulliau anffurfiol o gyfathrebu fel y bo'n briodol. Mae croeso hefyd i gynrychiolwyr o'r undebau llafur a'r staff ddod i gyfarfodydd y Bwrdd Ymddiriedolwyr, sy'n agored i'r cyhoedd ac sy'n cael eu hysbysebu ar ein gwefan.

Rydym wedi parhau i weithio mewn partneriaeth â staff ac undebau llafur ar newidiadau i'r sefydliad, gan gynnwys mentrau newydd fel Buddsoddwyr mewn Pobl, newidiadau i strwythurau adrannau, heriau COVID-19 a diwygiadau i bolisiâu.

Mae sesiynau briffio staff rheolaidd wedi'u cynnal ar draws ein holl amgueddfeydd er mwyn hysbysu staff am waith ledled y sefydliad yn dilyn pob cyfarfod o'r Bwrdd Ymddiriedolwyr. Mae'r Cyfarwyddwr Cyffredinol hefyd yn anfon gohebiaeth reolaidd at y staff.

Hyfforddiant Staff

Rydym yn parhau i fuddsoddi amser ac adnoddau i gynnig cyfleoedd datblygu a hyfforddi, ffurfiol ac anffurfiol, i'r staff. Rydym wedi clustnodi statws Buddsoddwyr mewn Pobl fel ffon fesur allanol hollbwysig o'r ymrwymiad hwn, a chafodd grŵp llywio a oedd yn cynrychioli'r gweithlu ei greu i frw ymlaen â'r gwaith hwn. Llwyddodd yr Amgueddfa i ennill achrediad ar ddechrau'r flwyddyn.

Yn ystod 2020/21 cynigiwyd hyfforddiant i'r staff mewn nifer fawr o feysydd er gwaethaf yr heriau a gafwyd yn sgil y pandemig COVID-19. Mae'r rhain yn cynnwys datblygu arweinwyr a rheolwyr, datblygiad proffesiynol a hyfforddiant wedi'i seilio ar sgiliau. Cyn dychwelyd i'r safle, bu'n ofynnol i'r staff gynnal sesiwn hyfforddi 'Dychwelyd i'r Gweithle', a

hynny er mwyn sicrhau bod gan yr holl staff sy'n dychwelyd ddealltwriaeth drylwyr o'r protocolau a'r canllawiau a gyflwynwyd gennym i sicrhau eu hiechyd a'u lles.

Rydym hefyd wedi parhau i gynnig hyfforddiant mewn ymwybyddiaeth iechyd meddwl, ymwybyddiaeth ofalgar a gwydnwch ac mae gennym dîm o Ymgeleddwyr Cymorth Cyntaf Iechyd Meddwl. Rydym hefyd yn cynnig cyrsiau mewn meysydd fel diogelu data, urddas yn y gweithle, cydraddoldeb ac amrywiaeth ac iechyd a diogelwch i sicrhau ein bod yn cydymffurfio â'r ddeddfwriaeth berthynol, yn ogystal â chyfluoedd datblygu personol yn ôl yr angen.

Mae prentisiaethau'n parhau i gael eu cynnig yn Big Pit Amgueddfa Lofaol Cymru i hyfforddi Tywysyddion Pyllau Glo a Pheirianegwyr Mecanyddol a Thrydanol. Cafwyd lleoliadau hefyd yn yr Adran Ystadau a'r Uned Adeiladau Hanesyddol yn Sain Ffagan Amgueddfa Werin Cymru. Mae prentisiaethau'n helpu i fynd i'r afael â phrinder sgiliau ac i weithredu cynlluniau olyniaeth yn y meysydd hyn. Mae'n Strategaeth Datblygu Pobl yn amlinellu sut y byddwn yn cynyddu nifer y prentisiaid ar draws y sefydliad dros y pum mlynedd nesaf.

Data ar Absenoldeb Salwch

Mae gennym bolisiau i gefnogi'r gwaith o reoli presenoldeb yn y gwaith. Mae pob absenoldeb yn cael ei gofnodi a'i fonitro gan reolwyr llinell a'r Adran Adnoddau Dynol. 1.64% neu 5.07 o ddiwrnodau oedd lefel yr absenoldeb ar gyfer y flwyddyn hyd 31 Mawrth 2021 (3.14% neu 7.38 o ddiwrnodau yn 2019/20). Rydym wedi gweithio gyda rheolwyr llinell i roi sylw i'r cyfraddau uchel o absenoldeb ac i gadw llygad barcut ar reolaeth presenoldeb er mwyn sicrhau bod ein polisiau, gan gynnwys cyfweiliadau dychwelyd i'r gwaith, yn cael eu cynnal mewn modd cyson. Effeithiwyd yn sylweddol ar y cyfnod hwn gan COVID-19, gwarchod a'r gostyngiad yn y gofynion i fod yn bresennol yn y gwaith yn ystod cyfnodau o gyfyngiadau.

Yn 2020/21, cymerodd yr Amgueddfa ran unwaith eto ym Mynegai Llesiant Mind ac rydym wedi gweithredu cynadleddau achos llesiant i'r rhai y mae arnyn nhw angen cymorth, er mwyn edrych yn rhagweithiol ar ffyrdd i'w helpu a lleihau absenoldebau. Ymgorfforwyd Cynlluniau Gweithredu Llesiant hefyd yn ein rheolaeth ragweithiol ar absenoldeb ac afiechyd, gan roi pwyslais ar ymyrryd yn gynnar er mwyn atal pethau rhag mynd yn waeth.

I ategu'n prosesau rheoli presenoldeb a hybu llesiant staff, rydym yn cynnig Rhaglen Cymorth i Weithwyr, sef gwasanaeth annibynnol a chyfrinachol am ddim sydd ar gael i bob aelod o'r staff. Mae'r rhaglen yn cynnig cyngor, gwybodaeth, cwnsela arbenigol a chefnogaeth. Ymhlith y gwasanaethau a gynigir mae cwnsela dros y ffôn, adnoddau i reolwyr, gwybodaeth a chynghor ar ystod eang o faterion, cwnsela wyneb yn wyneb a gwasanaeth gwybodaeth ar-lein. Mae Ymgeleddwyr Iechyd Meddwl hefyd yn gallu cyfeirio unigolion at gymorth ar draws y sefydliad.

Adroddiad ar Daliadau Cydnabyddiaeth

Mae gennym strwythur cyflogau a graddfeydd y cytunwyd arno, a chyflwynwyd hwn er mwyn sicrhau bod pawb yn cael eu trin yn deg ac yn gyfartal. Mae'n cwmpasu pob gweithiwr cyflogedig, ac eithrio'r Cyfarwyddwr Cyffredinol, gan mai Llywodraeth Cymru sy'n cytuno ar delerau ac amodau ei benodiad ef.

Bob blwyddyn, rydym yn ystyried y pecyn cyflogau ac yn datblygu cynnig cylch cyflog, a gyflwynir i Lywodraeth Cymru i'w gymeradwyo ac sy'n sail i drafodaethau gyda'r undebau llafur cydnabyddedig. Mae pecyn cyflogau ac amodau diwygiedig ar gyfer y sefydliad cyfan, gan gynnwys y Cyfarwyddwr Cyffredinol, yn deillio o hyn. Rhaid cydymffurfio â'r pecyn hwn tan y cylch trafod nesaf. Mae cynyddrannau blynyddol o dan y cylch cyflog yn dibynnu ar y system o adolygiadau datblygiad personol.

Dangosir y cyfarwyddwyr ar dudalen 23. Mae rhagor o fanylion am eu taliadau a'u buddion pensiwn i'w gweld isod ac mae'r wybodaeth honno'n destun archwiliad. Nid oes unrhyw un o'r cyfarwyddwyr ar gytundeb tymor penodol oni nodir hynny isod, a chyflogir pob un, heblaw'r Cyfarwyddwr Cyffredinol, o dan amodau a thelerau safonol Amgueddfa Cymru. Mae unrhyw newidiadau i amodau a thelerau'r Cyfarwyddwr Cyffredinol yn amodol ar gytundeb y Pwyllgor Penodiadau a Chyflogau a (lle y bo'n briodol) Llywodraeth Cymru. Datgelir y berthynas rhwng taliad y cyfarwyddwr sy'n ennill y cyflog uchaf yn y sefydliad a thaliad canolrifol gweithlu'r sefydliad isod.

Deuddeng mis yw'r cyfnod rhybudd ar gyfer y Cyfarwyddwr Cyffredinol, a chwe mis fel arfer ar gyfer y cyfarwyddwyr eraill. Dyma ddyddiadau cychwyn cyflogaeth y gyfarwyddiaeth gyfredol, sef ein Tîm Uwch-reolwyr, fel cyfarwyddwyr:

David Anderson (Cyfarwyddwr Cyffredinol)	11 Hydref 2010
Philip Bushby	4 Ionawr 2021
Kath Davies	6 Ionawr 2020
Janice Lane	3 Medi 2012
Neil Wicks	27 Mehefin 2011
Nia Williams	17 Hydref 2016

Yn dilyn diwedd y flwyddyn dechreuodd Nia Elias gyflogaeth ar gontract cyfnod penodol o ddwy flynedd fel Cyfarwyddwr Datblygu Busnes, ar 12 Ebrill 2021

Mae ein trefniant dileu swyddi safonol yn cynnwys darpariaeth ar gyfer iawndal am derfynu swydd yn gynnar. Mae manylion unrhyw daliadau diswyddo a wnaed i weithwyr cyflogedig yn ystod y flwyddyn i'w gweld yn nodyn 8 i'r cyfrifon.

Mae'r costau gweithredu'n cynnwys £6,000 (£5,000 yn 2019/20) ar gyfer staff asiantaeth a £5,000 (£4,000 yn 2019/20) ar gyfer staff ymgynghorol. Ni chyflogwyd unrhyw unigolion yn 2019/20 na 2020/21 o dan drefniadau 'oddi ar y gyflogres' am fwy na £220 y dydd ac am gyfnod hwy na chwe mis.

Nid gweithiwr cyflogedig i Amgueddfa Cymru yw'r Llywydd. Ceir manylion cydnabyddiaeth ariannol y Llywydd ar dudalen 27 o'r adroddiad hwn

Taliadau Cydnabyddiaeth a Buddion Pensiwn y Cyfarwyddwyr

Cyfanswm Ffigur y Taliadau Cydnabyddiaeth					
	Band cyflog	Band bonws	Buddion mewn da	Buddion pensiwn	Cyfanswm y band
	2020/21 (2019/20) £'000	2020/21 (2019/20) £'000	2020/21 (2019/20) £'000	2020/21 (2019/20) £'000	2020/21 (2019/20) £'000
David Anderson Cyfarwyddwr Cyffredinol	105-110 (100-105)	- -	- -	21 (21)	125-130 (125-130)
Neil Wicks Prif Swyddog Gweithredol a Dirprwy Gyfarwyddwr Cy	85-90 (80-85)	- -	- -	12 (11)	95-100 (95-100)
Janice Lane Cyfarwyddwr Profiad Ymwelwyr	75-80 (75-80)	- -	- -	11 (10)	90-95 (85-90)
Nia Williams Cyfarwyddwr Addysg a Rhaglenni Cyhoeddus	75-80 (70-75)	- -	- -	10 (8)	85-90 (75-80)
Kath Davies Cyfarwyddwr Casgliadau ac Ymchwil	75-80 (15-20)	- -	- -	10 (2)	85-90 (20-25)
Philip Bushby Cyfarwyddwr Adnoddau Corfforaethol	15-20 -	- -	- -	2 -	20-25 -

Mae'r cyfarwyddwyr i gyd yn aelodau cyffredin o'r cynllun pensiwn. Cyfrifwyd gwerth y buddion pensiwn a gronwyd yn ystod y flwyddyn yn y tabl uchod gan ddilyn canllawiau Hysbysiad Pensiwn Cyflogwr 452 Swyddfa'r Cabinet, trwy luosi'r gwir gynnydd mewn pensiwn ag 20 ac ychwanegu'r gwir gynnydd mewn unrhyw gyfandaliad, heb gynnwys cyfraniadau a wnaed gan yr unigolyn. Nid yw'r cynnydd gwirioneddol yn cynnwys cynnydd oherwydd chwyddiant nac unrhyw gynnydd neu ostyngiad oherwydd trosglwyddo hawliau pensiwn.

Cyflogwyd y cyfarwyddwyr trwy gydol 2020/21 a 2019/20, ac eithrio:

- Kath Davies a ddaeth i'w swydd ar 6 Ionawr 2020. Roedd ei henillion hi fel Cyfarwyddwr Casgliadau ac Ymchwil yn cynnwys cyflog sylfaenol fel y'i nodir uchod. Roedd ei chyflog blyneddol fel Cyfarwyddwr Casgliadau ac Ymchwil ar gyfer 2019/20 rhwng £75,000 ac £80,000
- Daeth Philip Bushby i'w swydd ar 4 Ionawr 2021. Roedd ei enillion ef fel Cyfarwyddwr Adnoddau Corfforaethol yn cynnwys cyflog sylfaenol fel y'i nodir uchod. Roedd ei gyflog blyneddol fel Cyfarwyddwr Adnoddau Corfforaethol ar gyfer 2020/21 rhwng £75,000 ac £80,000

Enillion y Cyfarwyddwr Cyffredinol oedd cyflog sylfaenol o £106,902 (£104,295 yn 2019/20).

Buddion Pensiwn

	Cynnydd/ (gostyngiad) gwirioneddol mewn pensiwn a chyfandaliad perthnasol ar 60 oed £	Pensiwn a gronnwyd ar 60 oed ar 31 Mawrth 2021 a chyfandaliad perthnasol £	CETV ar 31 Mawrth 21 £'000	CETV ar 31 Mawrth 20 neu ar ddyddiad penodi os yw'n hwyrach £'000	Cynnydd/ (gostyngiad) gwirioneddol mewn CETV uwchlaw cyfraniadau aelodau £'000
David Anderson Cyfarwyddwr Cyffredinol	0-2,500 a chyfandaliad 5,000-7,500	10,000-15,000 a chyfandaliad 45,000-50,000	360	319	29
Neil Wicks Prif Swyddog Gweithredol a Dirprwy Cyfarwyddwr Cyffredinol	0-2,500 a chyfandaliad 5,000-7,500	40,000-45,000 a chyfandaliad 120,000-125,000	833	748	65
Janice Lane Cyfarwyddwr Profiad Ymwelwyr	0-2,500 a chyfandaliad 2,500-5,000	25,000-30,000 a chyfandaliad 85,000-90,000	592	531	50
Nia Williams Cyfarwyddwr Addysg a Rhaglenni Cyhoeddus	0-2,500 a chyfandaliad 2,500-5,000	15,000-20,000 a chyfandaliad 45,000-50,000	371	326	35
Kath Davies Cyfarwyddwr Casgliadau ac Ymchwil	0-2,500 a chyfandaliad 2,500-5,000	0-5,000 a chyfandaliad 0-5,000	21	4	10
Philip Bushby Cyfarwyddwr Adnoddau Corfforaethol	0-2,500 a chyfandaliad 0-2,500	0-5,000 a chyfandaliad 0-5,000	4	-	2

Y gwerth trosglwyddo sy'n cyfateb i arian parod (CETV) yw gwerth cyfalaf buddion y cynllun pensiwn a gronnwyd gan aelod ar unrhyw adeg benodol yn ôl asesiad yr actwari. Mae'r cynnydd gwirioneddol yn y CETV yn adlewyrchu'r cynnydd a ariannwyd gan y cyflogwr. Nid yw'n cynnwys y cynnydd yn y pensiwn a gronnwyd oherwydd chwyddiant, na chyfraniadau a dalwyd gan y gweithwyr cyflogedig (gan gynnwys gwerth unrhyw fuddion a drosglwyddwyd o gynllun pensiwn arall).

Nifer y Gweithwyr Cyflogedig

Nifer cyfartalog y gweithwyr cyflogedig yn 2020/21, ac eithrio gweithwyr a oedd yn rhan o'n trefniadau cronfa lafur, oedd 668 (676 yn 2019/20). Y nifer cyfartalog, gan gynnwys gweithwyr a oedd yn rhan o'n trefniadau cronfa lafur, oedd 817 (866 yn 2019/20).

Roedd nifer cyfartalog y gweithwyr cyflogedig cyfwerth ag amser llawn, gan gynnwys gweithwyr a oedd yn rhan o'n trefniadau cronfa lafur, fel a ganlyn:

	Staff	Staff	2020/21 Nifer	2019/20 Nifer wedi'i Ailddatgan
	Parhaol	Eraill		
Is-gwmni Masnachu	39	1	40	48
Codi arian	7	1	8	8
Addysg ac Ymgysylltu	49	10	59	63
Casgliadau ac Ymchwil	82	8	90	96
Profiad Ymwelwyr	238	18	256	285
Cymorth	72	8	80	70
	487	46	533	570

	Staff	Staff	2020/21 Nifer	2019/20 Nifer
	Benyw	Gwryw		
Cyfarwyddwyr	3	2	5	4
Gweithwyr cyflogedig	270	258	528	566
	273	260	533	570

Mae ffigurau 2019/20 ar gyfer gweithwyr cyfwerth ag amser llawn ar gyfer Addysg ac Ymgysylltu, Profiad Ymwelwyr a Chymorth wedi'u hailddatgan yn unol â'r newidiadau yn y strwythur adrannol a roddwyd ar waith yn 2020/21.

Mae'r gostyngiad yng nghyfanswm nifer y gweithwyr cyflogedig o'i gymharu â'r flwyddyn flaenorol yn cyd-fynd â'r disgwyl, o gofio bod ein Hamgueddfeydd ar gau i ymwelwyr am y rhan fwyaf o'r flwyddyn.

Gweithwyr Cyflogedig (ac eithrio Cyfarwyddwyr) ag Enillion Dros £60,000

Roedd 14 o weithwyr cyflogedig (naw yn 2019/20) ag enillion rhwng £60,001 a £69,999 ar gyfer y flwyddyn ac un (dau yn 2019/20) ag enillion rhwng £70,000 a £79,999. Mae pob un o'r gweithwyr cyflogedig hyn yn aelodau cyffredin o'n cynllun pensiwn. Nid oedd unrhyw weithwyr cyflogedig eraill yn ennill dros £60,000 ac eithrio'r cyfarwyddwyr, a datgelir eu henillion nhw uchod.

Canolrif Tâl

Mae'n ofynnol i Gyrff a Noddir gan Lywodraeth Cymru ddatgelu'r berthynas rhwng tâl y cyfarwyddwr â'r cyflog uchaf yn y sefydliad a chanolrif tâl gweithlu'r sefydliad. Band tâl y Cyfarwyddwr Cyffredinol, sef y cyfarwyddwr â'r cyflog uchaf yn 2020/21, oedd £105,000 – £110,000 (£100,000 – £105,000 yn ystod 2019/20). Roedd hyn 4.3 gwaith yn fwy (4.3 gwaith yn fwy yn 2019/20) na chanolrif tâl y gweithlu, sef £24,961 (£24,080 yn 2019/20). Ni wnaeth yr un gweithiwr cyflogedig dderbyn mwy o dâl na'r Cyfarwyddwr Cyffredinol yn 2020/21 na 2019/20. Roedd y tâl (heb gynnwys y Cyfarwyddwyr) yn amrywio o £19,797 i £72,334 (£19,314 i £76,987 yn 2019/20). Mae cyfanswm y tâl yn cynnwys cyflog, tâl anghyfunol sy'n seiliedig ar berfformiad, a buddion mewn da. Nid yw'n cynnwys taliadau diswyddo, cyfraniadau pensiwn y cyflogwr, na'r gwerth trosglwyddo pensiwn sy'n gyfwerth ag arian parod.

	2020/21	2019/20 wedi'i hailddatgan
	105,000-	100,000-
Band yr Unigolyn â'r Tâl Uchaf	110,000	105,000
Cyfanswm y Canolrif	24,961	24,080
Cymhareb	4.3	4.3

Rydym wedi ailddatgan cymaryddion y flwyddyn flaenorol ar gyfer 2019/20, i gynnwys gweithwyr a ddefnyddid o dan ein trefniadau cronfa lafur yng nghyfrifiadau'r canolrif tâl. Pan fydd gweithwyr sy'n rhan o'n trefniadau cronfa lafur yn cael eu hepgor wrth gyfrif y canolrif, mae tâl y Cyfarwyddwr Cyffredinol yn 4.3 gwaith yn fwy (4.2 gwaith yn fwy yn 2019/20) na chanolrif tâl y gweithlu, sef £25,095 (£24,667 yn 2019/20).

Staff a osodwyd ar Ffyrlo o dan y Cynllun Cadw Swyddi drwy gyfnod y Coronafeirws (CJRS)

Yn 2020/21 cafodd cyfanswm o 546 o aelodau staff eu gosod ar ffyrlo ar sail amser llawn neu ran-amser am o leiaf wythnos. Cyfartaledd nifer y staff a oedd wedi'u gosod ar ffyrlo yn amser llawn neu'n rhan-amser bob mis oedd 361, a'r nifer gyfartalog o staff ar ffyrlo bob mis y cyflwynwyd ceisiadau i'r CJRS ar eu cyfer oedd 311. Cafodd cyfanswm o £3.1m o gyllid CJRS ei hawlio, ar gyfer cyfnodau rhwng 1 Ebrill 2020 a 31 Ionawr 2021. Hawliwyd cyllid CJRS hyd at swm yr incwm heblaw incwm o'r llywodraeth a gollwyd (yn net o gostau uniongyrchol a arbedwyd) o ganlyniad i gau safleoedd a chyfyngiadau oherwydd y pandemig COVID-19. Roedd angen yr hawliadau hyn gan fod incwm heblaw incwm o'r llywodraeth yn rhan o'n cyllideb refeniw graidd, ac maent wedi diogelu cynaliadwyedd ariannol tymor byr y sefydliad.

Trefnwyd bod yr holl staff a oedd ar ffyrlo ar gael i Lywodraeth Cymru i'w hadleoli. Cafodd un aelod staff ei secondio i Lywodraeth Cymru am dri mis yn rhan-amser, i helpu gyda chyfathrebu. Cafodd aelod arall o staff ostyngiad dros dro o 80% yn ei oriau i'w alluogi i weithio i'r Adran Datblygu Rhyngwladol am dri mis, i gynorthwyo gydag ymateb caffael llywodraeth y DU i bandemig COVID-19. Ni wnaed hawliadau i'r CJRS ar gyfer y naill na'r llall o'r gweithwyr hyn.

David Anderson
Swyddog Cyfrifyddu a Chyfarwyddwr
Cyffredinol
Cymeradwywyd a llofnodwyd ar 12 Ionawr
2022

Hywel John
Trysorydd, ar ran y Bwrdd
Ymddiriedolwyr
Cymeradwywyd a llofnodwyd ar 12 Ionawr
2022

Adran 2.3: Adroddiad Archwilio

Tystysgrif ac Adroddiad Archwilydd Annibynnol Archwilydd Cyffredinol Cymru i'r Senedd

Adroddiad archwilio ar y datganiadau ariannol

Barn ar y datganiadau ariannol

Rwy'n tystio fy mod wedi archwilio datganiadau ariannol Amgueddfa Genedlaethol Cymru ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2021 o dan adran 9 o Ddeddf Amgueddfeydd ac Oriolau 1992. Mae'r rhain yn cynnwys y Fantolen Gyfunol, y Datganiad Cyfunol o Weithgareddau Ariannol a'r Llif Arian Cyfunol a'r nodiadau cysylltiedig, yn cynnwys crynodeb o bolisiau cyfrifyddu arwyddocaol. Paratowyd y datganiadau ariannol hyn o dan y polisiau cyfrifyddu a ddisgrifir ynddynt. Y fframwaith adrodd ariannol a ddefnyddiwyd i'w paratoi yw'r gyfraith gymwys a'r SORP ar gyfer Elusennau (FRS 102).

Yn fy marn i, mae'r datganiadau ariannol:

- yn rhoi darlun teg a chywir o faterion Amgueddfa Genedlaethol Cymru a'i gwariant net ar 31 Mawrth 2021;
- wedi'u paratoi'n gywir yn unol â'r SORP ar gyfer Elusennau (FRS102); ac
- wedi'u paratoi'n gywir yn unol â chyfarwyddiadau Gweinidogion Cymru a gyhoeddwyd o dan Ddeddf Amgueddfeydd ac Oriolau 1992.

Barn ar reoleidd-dra

Yn fy marn i, ym mhob ffordd o bwys, mae'r gwariant a'r incwm yn y datganiadau ariannol wedi cael eu defnyddio at y dibenion a fwriadwyd gan y Senedd ac mae'r trafodion ariannol sydd wedi'u cofnodi yn y datganiadau ariannol yn cydymffurfio â'r awdurdodiadau sy'n eu llywodraethu.

Sail y farn

Cynheliais fy archwiliad yn unol â'r gyfraith gymwys a Safonau Rhyngwladol ar Archwilio yn y DU (ISAs (UK)) a Nodyn Ymarfer 10 'Audit of Financial Statements of Public Sector Entities in the United Kingdom'. Mae fy nghyfrifoldebau i o dan y safonau hynny wedi'u disgrifio ymhellach yn adran cyfrifoldebau'r archwilydd ar gyfer archwilio datganiadau ariannol fy adroddiad. Rwy'n annibynnol ar y corff yn unol â'r gofynion moesegol sy'n berthnasol i'm harchwiliad o'r datganiadau ariannol yn y DU, gan gynnwys Safon Foesegol y Cyngor Adrodd Ariannol, ac rwyf wedi cyflawni fy nghyfrifoldebau moesegol eraill yn unol â'r gofynion hyn. Credaf fod y dystiolaeth archwilio a gesglais yn ddigonol a phriodol i ddarparu sail i fy marn.

Casgliadau ynghylch busnes hyfyw

Wrth archwilio'r datganiadau ariannol, rwyf wedi dod i'r casgliad bod defnyddio sail busnes hyfyw o fewn cyfrifyddu wrth baratoi'r datganiadau ariannol yn briodol.

Ar sail y gwaith yr wyf wedi'i gyflawni, nid wyf wedi nodi unrhyw ansicrwydd o bwys sy'n ymwneud â digwyddiadau neu amodau a allai, yn unigol neu ar y cyd, fwrw amheuaeth arwyddocaol ar allu'r corff i barhau i fabwysiadu'r sail busnes hyfyw o fewn cyfrifyddu am gyfnod o ddeuddeng mis o leiaf o'r adeg yr awdurdodir y datganiadau ariannol i'w cyhoeddi.

Disgrifir fy nghyfrifoldebau i a chyfrifoldebau'r Swyddog Cyfrifyddu mewn perthynas â busnes hyfyw yn yr adrannau perthnasol o'r adroddiad hwn.

Gwybodaeth arall

Yr wybodaeth arall yw'r wybodaeth sydd wedi'i chynnwys yn yr adroddiad ariannol ac eithrio'r datganiadau ariannol a rhannau eraill o'r adroddiad sy'n cael eu harchwilio a'm hadroddiad archwilydd i ar y rhain. Mae'r Datganiad o Arferion Cymeradwy yn nodi'r gofynion ynglŷn â gwybodaeth arall, ond nid yw'r Datganiad na'r ddeddfwriaeth, na'r cyfarwyddiadau a roddwyd i Amgueddfa Genedlaethol Cymru yn nodi cynnwys a ffurf y Datganiad Llywodraethu neu'r Adroddiad ar Daliadau Cydnabyddiaeth a gyflwynir gyda'r datganiadau ariannol. Y Swyddog Cyfrifyddu sy'n gyfrifol am yr wybodaeth arall yn yr adroddiad ariannol. Nid yw fy marn ar y datganiadau ariannol yn cwmpasu'r wybodaeth arall ac nid wyf yn rhoi unrhyw fath o gasgliad sicrwydd arnynt ac eithrio i'r graddau a nodir yn benodol yn fy adroddiad. Fy nghyfrifoldeb i yw darllen yr wybodaeth arall ac, wrth wneud hynny, ystyried a yw'r wybodaeth arall yn sylweddol anghyson â'r datganiadau ariannol neu'r wybodaeth a gafwyd yn ystod yr archwiliad, neu fel arall yn ymddangos fel pe bai wedi'i chamddatgan yn sylweddol. Os byddaf yn nodi anghysondebau sylweddol o'r fath neu gamddatganiadau sy'n ymddangos yn sylweddol, mae'n ofynnol imi benderfynu a yw hyn yn arwain at gamddatganiad o bwys yn y datganiadau ariannol eu hunain. Os byddaf yn dod i'r casgliad, ar sail y gwaith yr wyf wedi'i wneud, fod camddatganiad o bwys ynglŷn â'r wybodaeth arall hon, mae'n ofynnol i mi adrodd y ffaith honno.

Nid oes gennyf ddim i adrodd arno yn hyn o beth.

Adroddiad ar ofynion eraill

Barn ar faterion eraill

Mae'r Datganiad o Arferion Cymeradwy yn nodi'r gofynion ynglŷn â gwybodaeth arall, ond nid yw'r Datganiad na'r ddeddfwriaeth, na'r cyfarwyddiadau a roddwyd i Amgueddfa Genedlaethol Cymru yn nodi cynnwys a ffurf y Datganiad Llywodraethu neu'r Adroddiad ar Daliadau Cydnabyddiaeth a gyflwynir gyda'r datganiadau ariannol. Gan hynny, nid wyf yn gallu cadarnhau bod y Datganiad Llywodraethu neu'r Adroddiad ar Daliadau Cydnabyddiaeth a roddwyd gyda'r datganiadau ariannol wedi'u paratoi yn unol â'r canllawiau.

Yn fy marn i, ar sail y gwaith a wnaed yn ystod fy archwiliad, mae'r wybodaeth a roddir yn yr wybodaeth arall sydd i'w rhoi gyda'r datganiadau ariannol yn gyson â'r datganiadau ariannol.

Er nad oes gofynion yn y ddeddfwriaethol ynglŷn ag Adroddiad ar Daliadau Cydnabyddiaeth, mae Amgueddfa Genedlaethol Cymru wedi paratoi adroddiad o'r fath ac yn fy marn i, mae'r rhan honno y mae'n ofynnol fel arfer iddi gael ei harchwilio wedi'i pharatoi'n briodol yn unol â chanllawiau Trysorlys EM.

Materion yr adroddaf arnynt gydag eithriad

Yn sgil gwybodaeth am y corff a dealltwriaeth ohono a'i amgylchedd a gafwyd yn ystod yr archwiliad, nid wyf wedi nodi unrhyw gamddatganiadau o bwys yn yr Adroddiad Perfformiad na'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol.

Nid oes gennyf unrhyw beth i'w adrodd ynglŷn â'r materion canlynol yr wyf yn adrodd wrthy ch amdanynt os, yn fy marn i:

- nad oes cofnodion cyfrifyddu digonol wedi'u cadw na ffurflenni sy'n ddigonol ar gyfer fy archwiliad wedi dod i law oddi wrth ganghennau nad ymwelodd fy nhîm a hwy;
- nad yw'r datganiadau ariannol a'r rhan o'r Adroddiad ar Daliadau Cydnabyddiaeth sydd i'w harchwilio yn cyd-fynd â'r cofnodion a'r datganiadau cyfrifyddu;

- nad yw gwybodaeth a bennir gan Weinidogion Cymru ynghylch cydnabyddiaeth ariannol a thrafodion eraill wedi'i datgelu; neu
- nad wyf wedi derbyn pob gwybodaeth ac esboniad sy'n ofynnol ar gyfer fy archwiliad.

Cyfrifoldebau

Cyfrifoldebau'r Swyddog Cyfrifyddu am y datganiadau ariannol

Fel yr eglurwyd yn llawnach yn y Datganiad o Gyfrifoldebau'r Bwrdd Ymddiriedolwyr a'r Cyfarwyddwr Cyffredinol, mae'r Swyddog Cyfrifyddu'n gyfrifol am baratoi'r datganiadau ariannol yn unol â Deddf Amgueddfeydd ac Oriolau 1992 a chyfarwyddiadau a wneir gan Weinidogion Cymru oddi tani, am fod yn fodlon eu bod yn rhoi barn wir a theg, ac am y cyfryw reolaeth fewnol y mae'r Swyddog Cyfrifyddu'n penderfynu sydd ei hangen er mwyn gallu paratoi datganiadau ariannol sy'n rhydd o gamddatganiad o bwys, boed trwy dwyll neu gamgymeriad.

Wrth baratoi'r datganiadau ariannol, mae'r Swyddog Cyfrifyddu'n gyfrifol am asesu gallu'r corff i barhau fel busnes hyfyw, gan ddatgelu fel y bo'n berthnasol faterion sy'n gysylltiedig â busnes hyfyw a defnyddio'r dull cyfrifyddu ar sail busnes hyfyw oni bai yr ystyrir bod hynny'n amhriodol.

Cyfrifoldebau'r archwilydd am archwilio'r datganiadau ariannol

Fy amcanion i yw cael sicrwydd rhesymol am a yw'r datganiadau ariannol yn eu cyfanrwydd yn rhydd o gamddatganiad o bwys, boed drwy dwyll neu gamgymeriad, a chyhoeddi adroddiad archwilydd sy'n cynnwys fy marn. Mae sicrwydd rhesymol yn lefel sicrwydd uchel, ond nid yw'n gwarantu y bydd archwiliad a gynhaliwyd yn unol â'r Safonau Rhyngwladol ar Archwilio (y DU) bob amser yn datgelu camddatganiad o bwys pan fydd yn bodoli. Gall camddatganiadau godi o dwyll neu gamgymeriad ac maent yn cael eu hystyried o bwys os gellid disgwyl yn rhesymol y byddent, ar eu pen eu hunain neu gyda'i gilydd, yn dylanwadu ar benderfyniadau economaidd defnyddwyr a wnaed ar sail y datganiadau ariannol hyn.

Afreoleidd-dra, gan gynnwys twyll, yw achosion o beidio â chydymffurfio â chyfreithiau a rheoliadau. Yr wyf yn cynllunio gweithdrefnau yn unol â'm cyfrifoldebau, a amlinellir uchod, i ganfod camddatganiadau o bwys mewn perthynas ag afreoleidd-dra, gan gynnwys twyll.

Roedd fy ngweithdrefnau'n cynnwys y canlynol:

- Holi'r rheolwyr a'r rhai sy'n gyfrifol am lywodraethu, gan gynnwys sicrhau ac adolygu dogfennau ategol sy'n ymwneud â pholisïau a gweithdrefnau Amgueddfa Genedlaethol Cymru ynglŷn â'r canlynol:
 - § nodi a gwerthuso cyfreithiau a rheoliadau a chydymffurfio â'r rhain, ac a oeddent yn ymwybodol o unrhyw achosion o beidio â chydymffurfio;
 - § canfod ac ymateb i risgiau twyll ac a oes ganddynt wybodaeth am unrhyw dwyll gwirioneddol, tybiedig neu honedig; a'r
 - § rheolaethau mewnol a sefydlwyd i liniaru risgiau sy'n gysylltiedig â thwyll neu beidio â chydymffurfio â chyfreithiau a rheoliadau.
- Ystyried fel tîm archwilio sut a ble y gallai twyll ddigwydd yn y datganiadau ariannol ac unrhyw ddangosyddion twyll posibl. Fel rhan o'r drafodaeth hon, nodais botensial ar gyfer twyll yn y meysydd a ganlyn: cydnabod referniw a phostio cyfnodolion anarferol
- Sicrhau dealltwriaeth o fframwaith awdurdod Amgueddfa Genedlaethol Cymru yn ogystal â fframweithiau cyfreithiol a rheoliadol eraill y mae'n gweithredu ynddynt, gan

ganolbwyntio ar y cyfreithiau a'r rheoliadau hynny a gafodd effaith uniongyrchol ar y datganiadau ariannol

Yn ychwanegol at yr uchod, roedd fy ngweithdrefnau i ymateb i risgiau a nodwyd yn cynnwys y canlynol:

- adolygu datgeliadau'r datganiad ariannol a phrofi'r dogfennau ategol i asesu'r gydymffurfiaeth â chyfreithiau a rheoliadau perthnasol a drafodir uchod;
- holi'r rheolwyr a'r Pwyllgor Archwilio am ymglyfreitha a hawliadau gwirioneddol a posibl;
- darllen cofnodion cyfarfodydd y rhai sy'n gyfrifol am lywodraethu a'r Pwyllgor Archwilio; ac
- wrth fynd i'r afael â'r risg o dwyll pe bai'r rheolwyr yn diystyru rheolaethau, profi priodoldeb y cofnodion yn y dyddlyfrau ac addasiadau eraill; asesu a yw'r dyfarniadau a wneir wrth wneud amcangyfrifon cyfrifyddu yn awgrymu tuedd bosibl; a gwerthuso rhesymeg busnes unrhyw drafodion arwyddocaol sy'n anarferol neu y tu allan i gwrs busnes arferol.

Hefyd, mynegais gyfreithiau a rheoliadau perthnasol a nodwyd a risgiau twyll posibl i'r holl dîm archwilio a pharhau'n effro i unrhyw arwyddion o dwyll neu ddiffyg cydymffurfio â chyfreithiau a rheoliadau drwy gydol yr archwiliad.

Mae anhawster cynhenid darganfod afreoleidd-dra, effeithiolrwydd rheolaethau Amgueddfa Genedlaethol Cymru, a natur, amseriad a graddau'r gweithdrefnau archwilio a gyflawnir yn effeithio ar i ba raddau y gall fy ngweithdrefnau ganfod afreoleidd-dra.

Ceir disgrifiad pellach o gyfrifoldebau'r archwilydd ar gyfer archwilio'r datganiadau ariannol ar wefan y Cyngor Adroddiadau Ariannol: www.frc.org.uk/auditorsresponsibilities. Mae'r disgrifiad hwn yn rhan o'm hadroddiad archwilydd.

Cyfrifoldebau am reoleidd-dra

Y Swyddog Cyfrifyddu sy'n gyfrifol am sicrhau rheoleidd-dra trafodiadau ariannol.

Mae'n ofynnol i minnau sicrhau digon o dystiolaeth er mwyn rhoi sicrwydd rhesymol bod y gwariant a'r incwm wedi'u defnyddio at y dibenion a fwriadwyd gan y Senedd a bod y trafodion ariannol yn cydymffurfio â'r awdurdodiadau sy'n eu llywodraethu.

Adroddiad

Gweler fy adroddiad ar dudalen 50.

Adrian Crompton
Archwilydd Cyffredinol Cymru
20 Ionawr 2022

24 Heol y Gadeirlan
Caerdydd
CF11 9LJ

Cyfrifoldeb y Swyddog Cyfrifyddu yw cynnal a chadw gwefan Amgueddfa Cymru a'i chywirdeb; nid yw'r gwaith a wneir gan archwilydd yn cynnwys ystyried y materion hyn ac felly nid yw archwilydd yn derbyn unrhyw gyfrifoldeb am unrhyw newidiadau a allai fod wedi digwydd i'r datganiadau ariannol ers iddynt gael eu cyflwyno ar y wefan i ddechrau.

Mae Archwilydd Cyffredinol Cymru wedi ardystio ac adrodd ar y cyfrifon hyn yn y ffurf y cawsant eu drafftio'n wreiddiol. Cyfieithiad o'r fersiwn Saesneg gwreiddiol yw'r fersiwn hwn. Amgueddfa Cymru sydd yn gyfrifol am gywirdeb y cyfieithiad, nid yr Archwilydd Cyffredinol.

Adroddiad yr Archwilydd Cyffredinol i'r Senedd

Rhagymadrodd

O dan Adran 9 o Ddeddf Amgueddfeydd ac Orielau 1992, fi sy'n gyfrifol am archwilio ac ardystio datganiadau ariannol Amgueddfa Genedlaethol Cymru ac adrodd arnynt.

Rwy'n adrodd ar y datganiadau ariannol hyn ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2021 i dynnu sylw at y mater llywodraethu arwyddocaol y cyfeirir ato yn y Datganiad Llywodraethu Blynnyddol ac i roi rhagor o fanylion. Nid wyf wedi amodi fy marn archwilio ar gyfer 2020/21 mewn perthynas â'r mater hwn.

Mater llywodraethu

Yn hwyr yn y broses archwilio, tynnwyd ein sylw at y ffaith bod pryderon wedi'u codi, yn ystod y flwyddyn, gan uwch weithredwyr ynghylch eglurder priod rolau a chyfrifoldebau Bwrdd yr Ymddiriedolwyr a'r Weithrediaeth. Tynnwyd sylw swyddogion Llywodraeth Cymru at y materion hyn hefyd, gan gynnwys Swyddog Cyfrifyddu Ychwanegol perthnasol Llywodraeth Cymru.

Cafodd proses archwilio 2020/21 ei hatal dros dro i'n galluogi i ddeall y sefyllfa'n ddigonol ac ystyried yr effaith ar ein gwaith, os ceid effaith o gwbl. O ganlyniad i'n hystyriaethau, cafodd y Datganiad Llywodraethu Blynnyddol ei ddiweddarau i sicrhau bod y mater yn cael ei ddatgelu'n ddigonol yn y Cyfrifon a'r Adroddiad.

Yn ymarferol, cafwyd effaith arwyddocaol ar y modd y cynhaliwyd cyfarfodydd y Bwrdd a'r Pwyllgorau ac ar y cyfathrebu rhwng Bwrdd yr Ymddiriedolwyr a'r Weithrediaeth yn hanner olaf 2021. Wrth i'r effaith honno barhau, rwy'n credu bod yna risg barhaus i drefniadau llywodraethu effeithiol.

Mae Llywodraeth Cymru'n bwriadu cynnal adolygiad wedi'i deilwra o Lywodraethu yn 2022. Rwy'n croesawu'r bwriad hwn a byddaf yn cadw golwg ar y cynnydd.

Adrian Crompton

Archwilydd Cyffredinol Cymru

DATGANIAD CYFUNOL O WEITHGAREDDAU ARIANNOL AM Y FLWYDDYN A DDAETH I BEN AR 31 MAWRTH 2021

		Cronfeydd Cyhoeddus		Cronfeydd Preifat		2020/21	Cyfanswm	2019/20
	Nodiadau	Cyfyngedig £'000	Anghyfyngedig £'000	Cyfyngedig £'000	Anghyfyngedig £'000	Cyfanswm £'000	wedi'i Ailddatgan £'000	
INCWM A GWADDOLION O:								
Rhoddion a Chymynroddion								
Grantiau	3	3,858	27,562	0	0	31,420	25,590	
Rhoddion a Chymynroddion	4	118	0	538	678	1,334	7,066	
		3,976	27,562	538	678	32,754	32,656	
Gweithgareddau Masnachu Eraill								
	5	0	422	0	0	422	3,957	
Incwm o Fuddsoddiadau								
		0	0	57	27	84	110	
Incwm Arall								
	6	0	1,097	5	2	1,104	1,619	
		3,976	29,081	600	707	34,364	38,342	
CYFANSWM INCWM A GWADDOLION								
	7&8							
GWARIANT AR:								
Codi Arian:								
Gwariant ar Godi Rhoddion a Chymynroddion		0	840	4	4	848	865	
Gwariant ar Weithgareddau Masnachu Eraill	5	0	1,355	0	0	1,355	3,182	
		0	2,195	4	4	2,203	4,047	
Gweithgareddau Elusenol:								
Addysg ac Ymgysylltu		693	3,841	4	0	4,538	4,169	
Casgliadau ac Ymchwil		3,301	7,201	8	1	10,511	7,796	
Profiad Ymwelwyr		3,435	14,428	9	2	17,874	15,137	
Llywodraethu		0	853	0	0	853	694	
		7,429	26,323	21	3	33,776	27,796	
Arall:								
Costau Cyllid Pensiwn	17e	0	1,210	0	0	1,210	686	
		7,429	29,728	25	7	37,189	32,529	
CYFANSWM GWARIANT								
Cyfran o'r Fenter ar y cyd	9	0	0	0	0	0	(108)	
Enillion/(Colledion) Net ar Fuddsoddiadau	12	0	0	388	192	580	(425)	
		(3,453)	(647)	963	892	(2,245)	5,280	
(GWARIANT)/INCWM NET								
ENILLION/(COLLEDION) ERAILL A GYDNABYDDIR:								
(Colledion)/Enillion ar ailbrizio asedau sefydlog	10	(11,406)	(88)	(201)	(57)	(11,752)	3,557	
Enillion/(Colledion) actiwaraidd ar y cynllun pensiwn â buddion diffiniedig	17d	0	12,399	0	0	12,399	(42,724)	
		(14,859)	11,664	762	835	(1,598)	(33,887)	
SYMUDIAD NET MEWN CRONFEYDD								
CYSONI CRONFEYDD:								
Cyfanswm y Cronfeydd a Ddygwyd Ymlaen	18	137,656	(60,458)	17,853	3,085	98,136	132,023	
CYFANSWM Y CRONFEYDD A GARIWYD YMLAEN	18	122,797	(48,794)	18,615	3,920	96,538	98,136	

Mae'r Datganiad o Weithgareddau Ariannol uchod yn cynnwys yr holl enillion a cholledion cydnabyddedig

Mae'r holl weithgareddau yn parhau.

Y gostyngiad net anghyfunol mewn cronfeydd a gofnodwyd yn Natganiad o Weithgareddau Ariannol Amgueddfa Cymru yn ystod 2020/21 oedd £1,092,000 (gostyngiad net mewn cronfeydd o £33,907,000 yn 2019/20).

Mae cymaryddion y flwyddyn flaenorol ar gyfer Gwariant ar Godi Rhoddion a Chymynroddion a Gwariant ar Weithgareddau Elusennol wedi'u hailddatgan. Nid oes effaith gyffredinol ar Symudiad Net mewn Cronfeydd

Mae'r nodiadau ar dudalennau 54 i 78 yn rhan o'r cyfrifon hyn.

MANTOLEN GYFUNOL AR 31 MAWRTH 2021

	Nodiadau	Amgueddfa Cymru		Cyfunol	
		2021 £'000	2020 £'000	2021 £'000	2020 £'000
ASEDAU SEFYDLOG					
Asedau Diriaethol	10	100,769	115,895	100,841	115,988
Asedau Treftadaeth	11	30,400	29,978	30,400	29,978
Cyfran o'r Fenter ar y Cyd:	9				
Cyfran o'r asedau gros		9,127	9,126	9,127	9,126
Cyfran o'r rhwymedigaethau gros		(3)	(2)	(3)	(2)
		<u>9,124</u>	<u>9,124</u>	<u>9,124</u>	<u>9,124</u>
Buddsoddiadau	12	3,205	2,633	3,205	2,633
		<u>143,498</u>	<u>157,630</u>	<u>143,570</u>	<u>157,723</u>
ASEDAU CYFREDOL					
Stoc	13	16	16	287	282
Dyledwyr sy'n daladwy o fewn un flwyddyn	14	5,777	4,534	4,630	3,538
Buddsoddiadau	20	800	799	800	799
Arian yn y banc ac arian parod	20	9,305	7,471	9,783	8,345
		<u>15,898</u>	<u>12,820</u>	<u>15,501</u>	<u>12,964</u>
RHWYMEDIGAETHAU CYFREDOL					
Credydwyr sy'n daladwy o fewn un flwyddyn	15	(2,621)	(1,981)	(2,689)	(2,106)
		<u>13,277</u>	<u>10,839</u>	<u>12,812</u>	<u>10,858</u>
ASEDAU CYFREDOL NET					
CYFANSWM YR ASEDAU LLAI'R RHWYMEDIGAETHAU CYFREDOL		<u>156,775</u>	<u>168,469</u>	<u>156,382</u>	<u>168,581</u>
CREDYDWYR					
Symiau sy'n ddyledus ar ôl un flwyddyn	16	(959)	(1,208)	(959)	(1,208)
ASEDAU NET HEB GYNNWYS					
RHWYMEDIGAETH Y CYNLLUN PENSIWN		<u>155,816</u>	<u>167,261</u>	<u>155,423</u>	<u>167,373</u>
Diffyg yn y cynllun pensiwn â buddion wedi'u diffinio	17a	(58,885)	(69,237)	(58,885)	(69,237)
ASEDAU NET GAN GYNNWYS					
RHWYMEDIGAETH Y CYNLLUN PENSIWN		<u>96,931</u>	<u>98,024</u>	<u>96,538</u>	<u>98,136</u>
CRONFEYDD	18				
Cronfeydd Cyhoeddus Cyfyngedig - Incwm		111,642	115,095	111,642	115,095
Cronfeydd Cyhoeddus Cyfyngedig - Ailbrisio		<u>11,155</u>	<u>22,561</u>	<u>11,155</u>	<u>22,561</u>
Cyfanswm y Cronfeydd Cyhoeddus Cyfyngedig		<u>122,797</u>	<u>137,656</u>	<u>122,797</u>	<u>137,656</u>
Cronfeydd Cyhoeddus Anghyfyngedig - Incwm		10,484	8,579	10,091	8,691
Cronfeydd Cyhoeddus Anghyfyngedig - Ailbrisio		0	88	0	88
Cronfa bensiwn		<u>(58,885)</u>	<u>(69,237)</u>	<u>(58,885)</u>	<u>(69,237)</u>
Cyfanswm y Cronfeydd Cyhoeddus Anghyfyngedig		<u>(48,401)</u>	<u>(60,570)</u>	<u>(48,794)</u>	<u>(60,458)</u>
Cronfeydd Preifat Cyfyngedig - Incwm		18,500	17,537	18,500	17,537
Cronfeydd Preifat Cyfyngedig - Ailbrisio		<u>115</u>	<u>316</u>	<u>115</u>	<u>316</u>
Cyfanswm y Cronfeydd Preifat Cyfyngedig		<u>18,615</u>	<u>17,853</u>	<u>18,615</u>	<u>17,853</u>
Cronfeydd Preifat Anghyfyngedig - Incwm		3,885	2,993	3,885	2,993
Cronfeydd Preifat Anghyfyngedig - Ailbrisio		<u>35</u>	<u>92</u>	<u>35</u>	<u>92</u>
Cyfanswm y Cronfeydd Preifat Anghyfyngedig		<u>3,920</u>	<u>3,085</u>	<u>3,920</u>	<u>3,085</u>
		<u>96,931</u>	<u>98,024</u>	<u>96,538</u>	<u>98,136</u>

Llofnodwyd ar ran yr Ymddiriedolwyr gan

David Anderson

Swyddog Cyfrifyddu a Chyfarwyddwr Cyffredinol
Cymeradwywyd a llofnodwyd ar 12 Ionawr 2022

Hywel John

Trysorydd, ar ran y Bwrdd Ymddiriedolwyr
Cymeradwywyd a llofnodwyd ar 12 Ionawr 2022

Mae'r nodiadau ar dudalennau 54 i 78 yn rhan o'r cyfrifon hyn.

DATGANIAD LLIF ARIAN CYFUNOL AM Y FLWYDDYN A DDAETH I BEN AR 31 MAWRTH 2021

Datganiad Llif Arian Cyfunol							
Nodiadau	Cronfeydd Cyhoeddus		Cronfeydd Preifat		2020/21 Cyfanswm £'000	2019/20 Cyfanswm £'000	
	Cyfyngedig £'000	Anghyfyngedig £'000	Cyfyngedig £'000	Anghyfyngedig £'000			
Mewnlif Arian Net o'r Gweithgareddau Gweithredu	19	2,799	1,429	538	704	5,470	2,253
Llifoedd Arian o Weithgareddau Buddsoddi:							
Prynu asedau sefydlog diriaethol	(2,920)	(557)	0	0	(3,477)	(4,515)	
Prynu asedau treftadaeth	(385)	0	0	0	(385)	(408)	
Gwaredu asedau sefydlog diriaethol	60	4	0	0	64	0	
Gwaredu asedau treftadaeth	8	0	0	0	8	0	
Gwerthiant net buddsoddiadau	0	0	7	1	8	10	
Arian Net (a ddefnyddiwyd yn)/a ddarparwyd gan y Gweithgareddau Buddsoddi	(3,237)	(553)	7	1	(3,782)	(4,913)	
Llifoedd Arian o'r Gweithgareddau Ariannu:							
Ad-dalu benthyciadau	(157)	(92)	0	0	(249)	(1,342)	
Mewnlif arian o fenthyciadau newydd	0	0	0	0	0	1,024	
Arian Net (a ddefnyddiwyd yn)/a ddarparwyd gan y Gweithgareddau Ariannu	(157)	(92)	0	0	(249)	(318)	
Cynnydd/(Gostyngiad) mewn Arian	(595)	784	545	705	1,439	(2,978)	
Arian a symiau cyfwerth ag arian ar ddechrau'r flwyddyn	(1,266)	4,739	3,274	2,397	9,144	12,122	
Arian a symiau cyfwerth ag arian ar ddiwedd y flwyddyn	20	(1,861)	5,523	3,819	3,102	10,583	9,144

Datganiad Llif Arian Amgueddfa Cymru							
Nodiadau	Cronfeydd Cyhoeddus		Cronfeydd Preifat		2020/21 Cyfanswm £'000	2019/20 Cyfanswm £'000	
	Cyfyngedig £'000	Anghyfyngedig £'000	Cyfyngedig £'000	Anghyfyngedig £'000			
Mewnlif Arian Net o'r Gweithgareddau Gweithredu	19	2,799	1,819	538	704	5,860	3,018
Llifoedd Arian o Weithgareddau Buddsoddi:							
Prynu asedau sefydlog diriaethol	(2,920)	(549)	0	0	(3,469)	(4,459)	
Prynu asedau treftadaeth	(385)	0	0	0	(385)	(408)	
Gwaredu asedau sefydlog diriaethol	60	1	0	0	61	0	
Gwaredu asedau treftadaeth	8	0	0	0	8	0	
Gwerthiant net buddsoddiadau	0	0	7	1	8	10	
Arian Net (a ddefnyddiwyd yn)/a ddarparwyd gan y Gweithgareddau Buddsoddi	(3,237)	(548)	7	1	(3,777)	(4,857)	
Llifoedd Arian o'r Gweithgareddau Ariannu:							
Ad-dalu benthyciadau	(157)	(92)	0	0	(249)	(1,342)	
Mewnlif arian o fenthyciadau newydd	0	0	0	0	0	1,024	
Arian Net (a ddefnyddiwyd yn)/a ddarparwyd gan y Gweithgareddau Ariannu	(157)	(92)	0	0	(249)	(318)	
Cynnydd/(Gostyngiad) mewn Arian	(595)	1,179	545	705	1,834	(2,157)	
Arian a symiau cyfwerth ag arian ar ddechrau'r flwyddyn	(1,266)	3,866	3,274	2,397	8,271	10,428	
Arian a symiau cyfwerth ag arian ar ddiwedd y flwyddyn	20	(1,861)	5,045	3,819	3,102	10,105	8,271

Mae'r nodiadau ar dudalennau 54 i 78 yn rhan o'r cyfrifon hyn.

Nodiadau i'r Cyfrifon ar gyfer y Flwyddyn a Ddaeth i Ben ar 31 Mawrth 2021

1. Polisiâu Cyfrifyddu

1.1 Y Sail Cyfrifyddu

Paratowyd y Cyfrifon o dan y confensiwn cost hanesyddol, a addaswyd i gynnwys ailbrisiad o rai asedau sefydlog diriaethol ar sail eu gwerth i Amgueddfa Cymru. Fe'u paratowyd ar y sail croniadau yn unol â'r Cyfarwyddyd Cyfrifon a gyhoeddwyd gan Weinidogion Cymru gyda chaniatâd y Trysorlys. Heb gyfyngu ar yr wybodaeth a roddir, mae'r Cyfrifon yn bodloni gofynion cyfrifyddu a datgelu'r Datganiad o'r Arfer a Argymhellir ar gyfer Elusennau (FRS102), a gyhoeddwyd gan Gomisiynwyr Elusennau Cymru a Lloegr, a'r datganiadau cyfrifyddu a gyhoeddwyd neu a fabwysiadwyd gan y Bwrdd Safonau Cyfrifyddu, i'r graddau y bo'r gofynion hynny'n briodol. Mae Trysorlys Ei Mawrhydi wedi cadarnhau y gallai'r eithriadau yn y Datganiad o'r Arfer a Argymhellir ar gyfer Elusennau (FRS102) fod yn berthnasol o ran yr angen i ddatgelu cost hanesyddol asedau sefydlog diriaethol.

1.2 Ymgymeriadau'r Fenter ar y Cyd

Mae Amgueddfa Cymru a Dinas a Sir Abertawe yn ddau aelod cyfartal yn Amgueddfa Genedlaethol y Glannau Abertawe Cyf (AGGA Cyf), cwmni cyfyngedig dan warant heb gyfalaf cyfrannau. Mae canlyniadau'r fenter ar y cyd wedi'u cynnwys yn y datganiadau ariannol ac fe'u cyfrifwyd gan ddefnyddio'r dull ecwiti o gyfrifyddu. Cymeradwywyd cyfrifon AGGA Cyf ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2021 a chafwyd barn archwilio ddiamod. Mae copi o'r Cyfrifon ar gael o'n pencadlys yn Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd, Parc Cathays, Caerdydd, CF10 3NP.

1.3 Ymgymeriadau'r Is-gwmni

Rydym yn gweithredu is-gwmni masnachu sy'n llwyr eiddo i ni o'r enw Mentrau Amgueddfeydd ac Oriolau Cenedlaethol Cymru (AOCC) Cyf, rhif cwmni 02449244, sydd wedi'i gofrestru yng Nghymru a Lloegr. Mae canlyniadau masnachu'r cwmni wedi'u cynnwys yn y datganiadau ariannol cyfunol gan ddefnyddio'r dull 'fesul llinell'. Mae cyfrifon Mentrau AOCC Cyf ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2021 wedi'u cymeradwyo a derbyniwyd barn archwilio ddiamod. Mae copi ar gael o'n pencadlys yn Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd, Parc Cathays, Caerdydd, CF10 3NP.

1.4 Incwm ac Adnoddau

Caiff yr holl incwm ei gydnabod yn y Datganiad o Weithgareddau Ariannol os bodlonwyd yr amodau ar gyfer ei dderbyn. Caiff unrhyw grantiau eu credydu ar sail eu derbyn, gan ohirio unrhyw incwm sydd heb ei wario nad yw'n Gymorth Grant tan y flwyddyn ganlynol. Caiff incwm ar gyfer gwasanaethau ei gredydu wrth ddarparu'r gwasanaeth. Rhoddir cyfrif am roddion a chymynroddion os tybir eu bod yn debygol o fod wedi'u derbyn, fel y diffinnir yn FRS102.

1.5 Gwariant

Caiff gwariant ei ddosrannu ar draws penawdau gwariant ar sail dyraniad uniongyrchol a dosraniad anuniongyrchol yn achos costau cymorth fel y bo'n briodol. Mae gwariant ar Godi Rhoddion a Chymynroddion yn cynnwys pob gwariant sy'n gysylltiedig â chodi arian. Mae Gwariant ar Weithgareddau Masnachu Eraill yn cynnwys pob gwariant sy'n

gysylltiedig â'r is-gwmni masnachu. Mae gwariant ar weithgareddau elusennol yn cynnwys pob gwariant sy'n gysylltiedig ag Addysg ac Ymgysylltu; Casgliadau ac Ymchwil; Profiad Ymwelwyr; a Llywodraethu. Mae'r costau llywodraethu yn cynnwys yr holl wariant sy'n gysylltiedig â chynllunio corfforaethol a strategol, gwaith y Bwrdd a'r Pwyllgorau, cyswllt â Llywodraeth Cymru, archwilio mewnol ac allanol, rheoli risg ac adroddiadau statudol, a gwaith cyfrifon.

Mae'r sail ar gyfer dyrannu costau cymorth fel a ganlyn: dyrennir Marchnata, Cysylltiadau Cyhoeddus a'r Wasg yn ôl amser canrannol; dyrennir cyllid fesul cyfanswm incwm a chyfanswm gwariant; dyrennir TGCh yn ôl nifer y defnyddwyr cyfrifiadurol; a dyrennir Adnoddau Dynol yn ôl nifer y gweithwyr cyflogedig cyfwerth ag amser llawn.

1.6 Asedau Sefydlog Diriaethol

Mae'r holl eitemau cyfalaf sy'n costio mwy na £10,000 wedi'u cyfalafu. Nid yw eitemau cyfalaf sy'n costio llai na £10,000 yn cael eu cyfalafu, a chânt eu dileu yn ystod y flwyddyn. Cyn 1 Ebrill 2014, roedd eitemau cyfalaf a oedd yn costio mwy na £5,000 yn cael eu cyfalafu.

Mae asedau tir ac adeiladau yn cael eu prisio'n broffesiynol bob pum mlynedd ar sail eu gwerth cyfredol o ran y defnydd presennol ohonynt, gan dybio y byddai eiddo'n parhau i ddarparu gwasanaeth ac yn cael ei ailbrisio trwy ddefnyddio mynegai yn y cyfamser. Caiff enillion adbrisio eu cydnabod yn y Datganiad o Weithgareddau Ariannol o dan Enillion/(colledion) ar ailbrisio asedau sefydlog, ac eithrio i'r graddau y maent yn gwrthbwysu unrhyw wariant a ddilëwyd yn flaenorol yn y Datganiad o Weithgareddau Ariannol. Os felly, caiff yr enillion eu dirymu o dan bennawd y gwariant perthnasol. Caiff colledion ailbrisio eu cydnabod fel traul o dan y pennawd gwariant perthnasol yn y Datganiad o Weithgareddau Ariannol ac eithrio i'r graddau y maent yn gwrthbwysu unrhyw enillion ailbrisio blaenorol. Os felly, dangosir y golled o dan Enillion/(colledion) ar yr ailbrisiad o asedau sefydlog. Caiff gwaith cynnal a chadw bob dydd mewn perthynas â'r eiddo hwn ei ddiddymu yn ystod y flwyddyn y cyflawnir y gwaith.

Mae asedau nad ydynt yn ymwneud ag eiddo (h.y. offer a cherbydau, a gosodiadau, ffitiadau a chyfarpar) yn cael eu cadw ar sail cost hanesyddol (neu'r gost ailbrisio cyn 1 Ebrill 2010), ac nid ydynt yn cael eu mynegeo gan mai bywydau economaidd defnyddiol byr neu werthoedd isel (neu'r ddau) sydd gan yr asedau hyn.

Cynhelir adolygiad amhariad blynyddol gan y rheolwyr.

1.7 Asedau Treftadaeth

Diffinnir asedau treftadaeth fel asedau o bwys hanesyddol, celfyddydol neu wyddonol sy'n cael eu cadw at ddibenion hyrwyddo amcanion cadw, cadwraeth ac addysgiadol elusennau, ac sy'n cyfrannu trwy fynediad cyhoeddus at ddiwylliant ac addysg y genedl ar raddfa genedlaethol neu leol. Mae'r asedau hyn yn ganolog i'r gwaith o gyflawni ein hamcanion ac maent yn cynnwys tir, adeiladau, arddangosiadau ac arteffactau. Ers 1 Ebrill 2001, mae asedau treftadaeth a brynwyd gennym neu a gyflwynwyd i ni sydd â gwerth unigol o £5,000 neu fwy, neu £10,000 neu fwy o 1 Ebrill 2014 ymlaen, wedi'u cyfalafu ar sail cost/prisiad hanesyddol. Yn unol â chyfarwyddyd cyfrifon y Trysorlys, nid yw'r asedau a gafwyd cyn 1 Ebrill 2001 wedi'u cyfalafu ac, ym marn yr Ymddiriedolwyr, ni ellir cyfiawnhau cost sylweddol prisio'r casgliad anferth hwn o asedau treftadaeth (tua 5.3 miliwn o eitemau) ar sail cost/budd. Mae asedau a gyfrannwyd neu a ran-gyfrannwyd yn

cael eu prisio gan gyfeirio at anfonebau neu ddogfennau eraill os ydynt ar gael, ac fel arall gan staff curadurol.

1.8 Dibrisiant

Caiff dibrisiant ei godi ar asedau sefydlog diriaethol (ac eithrio asedau tir a threftadaeth). Mae'r prif gyfraddau, gan ddefnyddio'r dull llinell syth, fel a ganlyn:

- Caiff adeiladau rhydd-ddaliadol ac eiddo ar brydlesi hir eu dibrisio dros eu hoes ddefnyddiol, sef rhwng 50 a 125 mlynedd.
- Fel y caniateir gan y Datganiad o'r Arfer a Argymhellir ar gyfer Elusennau (FRS102), nid yw asedau treftadaeth yn cael eu dibrisio. Barn yr Ymddiriedolwyr yw bod gwerth gweddilliol gweithiau celf yn uwch na'r gwerth cadw ac mae oes ddefnyddiol ddisgwyliedig asedau treftadaeth eraill mor hir nad yw dibrisiant o bwys.
- Bydd peiriannau, cyfarpar, ffitiadau a gosodiadau'n dibrisio dros gyfnod o rhwng pum a deng mlynedd. Yn achos eitemau penodol sy'n destun newidiadau technegol neu lle bo ffactor darfodol uchel, caiff cyfnod o dair blynedd ei ddefnyddio. Mae'n bosibl y bydd gan rai eitemau penodol eraill gyfnod dibrisio hirach.
- Codir tâl am asedau ar brydles ar sail llinell syth dros dymor y brydles.

1.9 Cronfeydd

Mae Cronfeydd Cyhoeddus a Phreifat Anghyfyngedig ar gael i'w defnyddio, yn ôl disgrisiwn yr Ymddiriedolwyr, i hyrwyddo ein hamcanion cyffredinol.

Y Cronfeydd Cyfyngedig Cyhoeddus yw'r Grantiau Cyfalaf a'r Grantiau Prynu Sbesimenau a geir gan Lywodraeth Cymru a chyrff eraill y llywodraeth.

Cronfeydd sy'n dibynnu ar gyfyngiadau penodol a osodir gan roddwyr yw'r Cronfeydd Preifat Cyfyngedig a rhaid eu defnyddio yn unol â'r cyfarwyddiadau a gafwyd wrth eu sefydlu.

Mae cronfeydd ailbrisio yn cynrychioli enillion/colledion cronnus ar ailbrisio asedau sefydlog sy'n codi o 1 Ebrill 2011 ymlaen.

Gellir trosglwyddo arian rhwng cronfeydd ar yr amod mai at ddibenion a bennwyd gan y rhoddwr neu'r corff dyrannu grant yn unig y defnyddir cronfeydd cyfyngedig.

1.10 Stoc

Rydym yn cadw stoc o gyhoeddiadau ac eitemau eraill i'w gwerthu yn ein siopau. Mae'r rhain yn cael eu prisio ar yr un isaf o blith cost a gwerth gwiredadwy net.

1.11 Buddsoddiadau

Dangosir buddsoddiadau yn ôl eu gwerth ar y farchnad. Ein polisi yw cadw cofnodion prisio yn gyfredol, felly pan fo buddsoddiadau'n cael eu gwerthu, nid oes enillion na cholledion mewn perthynas â blynyddoedd blaenorol. O ganlyniad, nid yw'r Datganiad o Weithgareddau Ariannol yn gwahaniaethu rhwng addasiadau prisio yn ymwneud â gwerthiant a'r rhai yn ymwneud â daliannau sy'n parhau am eu bod yn cael eu trin fel newidiadau yng ngwerth y portffolio buddsoddiad trwy gydol y flwyddyn.

1.12 Croniadau Gwyliau Staff

Rydym yn cydnabod cronladau o hawliau gwyliau staff nas cymerwyd hyd yma ar ddiwedd y flwyddyn, sy'n cael eu cario ymlaen i'r flwyddyn ganlynol.

1.13 Ymchwilio a Datblygu

Caiff gwariant ar ymchwilio a datblygu ei osod yn erbyn y Datganiad o Weithgareddau Ariannol ar gyfer y flwyddyn dan sylw.

1.14 Trethiant

Mae Cyllid a Thollau Ei Mawrhydi wedi rhoi statws elusen i ni, ond codir treth gorfforaeth ar Mentrau AOCC Cyf.

1.15 Pensiynau

Caiff cyfraniadau at Gynllun Pensiwn Amgueddfa Cymru eu codi yn erbyn y Datganiad o Weithgareddau Ariannol er mwyn gwasgaru cost pensiynau dros fywyd gwaith y gweithwyr. Mae'r tâl a godir ar y Datganiad o Weithgareddau Ariannol yn seiliedig ar gost y gwasanaeth cyfredol fel y'i cyfrifwyd gan actiwari'r cynllun.

1.16 Asedau a Rhwymedigaethau Amodol

Nid yw asedau a rhwymedigaethau amodol wedi'u cronni yn y datganiadau cyfrifyddu. Caiff rhwymedigaethau amodol o ran unrhyw hawliau cyfreithiol lle nad oes yswiriant eu cydnabod mewn nodyn i'r cyfrifon, yn yr un modd ag unrhyw asedau a rhwymedigaethau amodol eraill o bwys.

1.17 Costau Taliadau Diswyddo

Caiff taliadau diswyddo a delir yn rhan o'r Cytundeb Dileu Swyddi a Diswyddiadau Cynnar a'r Cynllun Ymddiswyddo â Sicrwydd Cydfuddiannol eu cydnabod yn y cyfnod cyfrifyddu y cafodd y tâl diswyddo ei gymeradwyo'n ffurfiol ynddo a'i gytuno gyda'r gweithiwr cyflogedig.

1.18 Offerynnau Ariannol

Nid yw dyledion masnach yn cynnwys unrhyw log ac maent wedi'u nodi ar eu gwerth enwol a'u gostwng yn ôl lwfansau priodol ar gyfer symiau amcangyfrifedig na ellir eu hadennill.

Mae arian yn cynnwys arian parod ac arian mewn banc dros gyfnod byr ar delerau dim rhybudd. Caiff arian a gedwir am gyfnod byr nad yw ar delerau dim rhybudd ei gynnwys yn y buddsoddiadau asedau cyfredol.

Nid yw'r llog wedi'i osod ar gredydau masnach, a chânt eu nodi ar eu gwerth enwol. Cydnabyddir rhwymedigaethau unwaith y bydd rhwymedigaeth gyfreithiol neu ddeongliadol i wneud taliad i drydydd parti. Yn ôl pob tebyg, bydd angen setliad a gellir mesur swm y rhwymedigaeth mewn modd dibynadwy.

1.19 Darpariaethau

Pan fydd naill ai amseru neu swm y gwariant sydd ei angen yn y dyfodol i setlo'r rhwymedigaeth yn ansicr, caiff ei gydnabod fel darpariaeth yn hytrach na chredydwr. Y swm a gydnabyddir fel darpariaeth yw'r amcangyfrif gorau o'r gwariant sydd ei angen i setlo neu i'w drosglwyddo i drydydd parti ar y dyddiad adrodd. Nodir darpariaethau ar eu gwerth enwol.

2. Datganiad o Weithgareddau Ariannol Cymharol

	Cronfeydd Cyhoeddus		Cronfeydd Preifat		Cyfanswm
	Cyfyngedig ynghyfyngedig	Cyfyngedig ynghyfyngedig	Cyfyngedig ynghyfyngedig	Cyfyngedig ynghyfyngedig	2019/20
	£'000	£'000	£'000	£'000	Ailddatgan
					£'000
INCWM A GWADDOLION O:					
Rhoddion a Chymynroddion					
Grantiau	1,957	23,633	0	0	25,590
Rhoddion a Chymynroddion	169	315	5,844	738	7,066
	2,126	23,948	5,844	738	32,656
Gweithgareddau Masnachu Eraill	0	3,957	0	0	3,957
Incwm o Fuddsoddiadau	0	0	84	26	110
Incwm Arall	0	1,577	32	10	1,619
	2,126	29,482	5,960	774	38,342
CYFANSWM INCWM A GWADDOLION					
GWARIANT AR:					
Codi Arian:					
Gwariant ar Godi Rhoddion a Chymynroddion	0	766	7	92	865
Gwariant ar Weithgareddau Masnachu Eraill	0	3,182	0	0	3,182
	0	3,948	7	92	4,047
Gweithgareddau Elusennol:					
Addysg ac Ymgysylltu	154	3,986	24	5	4,169
Casgliadau ac Ymchwil	822	6,746	224	4	7,796
Profiad Ymwelwyr	763	14,349	14	11	15,137
Llywodraethu	0	694	0	0	694
	1,739	25,775	262	20	27,796
Arall:					
Costau Cyllid Pensiwn	0	686	0	0	686
	1,739	30,409	269	112	32,529
CYFANSWM GWARIANT					
Cyfran o'r Fenter ar y cyd	(108)	0	0	0	(108)
(Colledion) Net ar Fuddsoddiadau	0	0	(290)	(135)	(425)
	279	(927)	5,401	527	5,280
INCWM/GWARIANT NET					
Trosglwyddiadau rhwng Cronfeydd	2,500	0	(2,500)	0	0
ENILLION/(COLLEDION) ERAILL A GYDNABYDDIR:					
Enillion ar ailbrisio asedau sefydlog	3,483	23	39	12	3,557
(Colledion) actiwaraidd ar y cynllun pensiwn â buddion diffiniedig	0	(42,724)	0	0	(42,724)
	6,262	(43,628)	2,940	539	(33,887)
SYMUDIAD NET MEWN CRONFEYDD					
CYSONI CRONFEYDD:					
Cyfanswm y Cronfeydd a Ddygwyd Ymlaen	131,394	(16,830)	14,913	2,546	132,023
CYFANSWM Y CRONFEYDD A GARIWYD YMLAEN	137,656	(60,458)	17,853	3,085	98,136

Rydym wedi ailddatgan cymaryddion y flwyddyn flaenorol ar gyfer 2019/20 oherwydd newidiadau yn strwythur yr adrannau a dyraniad costau adrannol a chostau cymorth i'r gwahanol benawdau gwariant. Mae hyn wedi arwain at gynnydd o £92,000 mewn Gwariant ar Godi Rhoddion a Chymynroddion, a gostyngiad cyffredinol o £92,000 mewn Gwariant ar Weithgareddau Elusennol. Nid oes effaith ar symudiad net mewn cronfeydd.

3. Grantiau Derbyniadwy

	Cyhoeddus Cyfyngedig £'000	Cyhoeddus Anghyfyngedig £'000	2020/21 £'000	2019/20 £'000
Cymorth Grant Refeniw	0	23,632	23,632	22,640
Cymorth Grant Prynu Sbesimenau	269	0	269	269
Cymorth Grant Cyfalaf	3,998	0	3,998	1,517
Grantiau eraill gan y Llywodraeth	(409)	3,930	3,521	1,164
	3,858	27,562	31,420	25,590

Cawsom gyfanswm o £27,899,000 (£24,426,000 yn 2019/20) mewn Cymorth Grant gan Lywodraeth Cymru, sy'n cynnwys y Cymorth Grant Refeniw, Prynu Sbesimenau a Chyfalaf.

Roedd grantiau eraill y llywodraeth yn cynnwys £210,000 o Gronfa Dreftadaeth y Loteri Genedlaethol (£642,000 yn 2019/20). Cafwyd gostyngiad hefyd yng ngrant Cronfa Dreftadaeth y Loteri Genedlaethol a gydnabuwyd yn 2016/17 a 2018/19 o £581,000 ar gyfer project ailddatblygu Sain Ffagan, sef £409,000 a gydnabyddir o dan gronfeydd cyfyngedig cyhoeddus a £172,000 o dan gronfeydd cyhoeddus anghyfyngedig, gan gyfateb i'r modd y dyrannwyd y gronfeydd hynny i wariant y project. Gan fod y project yn tynnu tua'r terfyn, mae'r cais terfynol am dynnu'r grant i lawr bellach wedi'i gyfrifo. Roedd grantiau eraill gan y llywodraeth hefyd yn cynnwys £606,000 mewn grantiau gan Lywodraeth Cymru (£369,000 yn 2019/20), grant o £3,000 gan Gyngor Caerdydd (£22,000 yn 2019/20), grant gan Gyngor Celfyddydau Cymru o £110,000 (£dim yn 2019/20), a £3,173,000 sy'n dderbyniadwy o dan Gynllun Llywodraeth y DU, Cynllun Cadw Swyddi drwy Gyfnod y Coronafeirws (£131,000 yn 2019/20).

4. Rhoddion a Chymynroddion

	Cronfeydd Cyhoeddus		Cronfeydd Preifat		2020/21	2019/20
	Cyfyngedig £'000	Anghyfyngedig £'000	Cyfyngedig £'000	Anghyfyngedig £'000	£'000	£'000
Asedau a gyfrannwyd	0	0	50	0	50	5,460
Cymynroddion	0	0	0	100	100	119
Rhoddion eraill	118	0	488	578	1,184	1,487
	118	0	538	678	1,334	7,066

Mae'r asedau a gyfrannwyd yn cynnwys asedau treftadaeth gwerth £50,000 (gweler nodyn 11 i gael rhagor o fanylion). Cafodd pob prisiad o asedau a gyfrannwyd (neu a ran-gyfrannwyd) yn ystod y flwyddyn a'r flwyddyn flaenorol ei gynnal gan staff curadol neu staff cymwys eraill, neu drwy gyfeirio at anfonebau neu ohebiaeth derbyn 'in lieu'.

Mae Rhoddion eraill yn cynnwys rhoddion gan ymddiriedolaethau a sefydliadau a dderbyniwyd fel cyfraniadau tuag at ein gwaith, projectau penodol a phrynu sbesimenau. Roedd y rhain yn cynnwys £350,000 gan chwaraewyr Loteri Cod Post y Bobl (£375,000 yn 2019/20), £300,000 gan Sefydliad Paul Hamlyn (£300,000 yn 2019/20), £100,000 gan Sefydliad Garfield Weston (£dim yn 2019/20) a £25,000 gan Sefydliad Clore Duffield (£150,000 yn 2019/20).

5. Is-gwmni Masnachu

Mae gennym un is-gwmni masnachu sy'n llwyr eiddo i ni, ac sy'n gwmni corfforedig yn y DU. Prif weithgareddau Mentrau AOCC Cyf yw gwerthu nwyddau yn ein holl siopau, arlwy, parcio, trwyddedu delweddau, llogi corfforaethol, gosod eiddo, archebion trwy'r post, derbyniadau o werthu arddangosfeydd neu eu rhoi ar fenthyg, a hawliau ffilmio. Mae Mentrau AOCC Cyf yn dychwelyd ei elw i ni ar ffurf cymorth rhodd. Ceir crynodeb o ganlyniadau'r cwmni isod.

	2020/21	2019/20
	£ '000	£ '000
Trosiant	421	3,656
Cost gwerthiannau	(814)	(2,769)
Elw Gros	(393)	887
Treuliau gweinyddol	(105)	(404)
Incwm gweithredu arall	0	284
Elw ar weithgareddau arferol cyn llog	(498)	767
Llog derbyniadwy	0	16
Llog taladwy	(6)	(8)
Elw ar weithgareddau arferol cyn treth	(504)	775
Treth ar elw gweithgareddau arferol	0	0
Elw ar gyfer y flwyddyn ariannol	(504)	775
Rhodd Cymorth sy'n daladwy i'r Amgueddfa	0	(755)
Elw a gadwyd ar gyfer y flwyddyn ariannol	(504)	20
Cyfanswm Asedau	866	1,420
Cyfanswm Rhwymedigaethau	(1,256)	(1,307)
Cronfeydd cyfranddalwyr	(390)	113

Mae'r Datganiad Cyfunol o Weithgareddau Ariannol yn cynnwys trosiant yr is-gwmni, incwm gweithredu arall a llog derbyniadwy fel incwm o is-gwmni masnachu, a chost gwerthiannau, costau gweinyddol a llog taladwy fel costau'r is-gwmni masnachu. Mae cyllid CJRS o £429,000 wedi'i gynnwys ar ffurf incwm grant yn y Datganiad o Weithgareddau Ariannol.

6. Incwm Arall

	Cronfeydd Cyhoeddus		Cronfeydd Preifat		2021/21 £'000	Wedi'i ailddatgan 2019/20 £'000
	Cyfyngedig	Anghyfyngedig	Cyfyngedig	Anghyfyngedig		
	£'000	£'000	£'000	£'000		
Addysg a Rhaglenni						
Cyhoeddus	0	86	0	0	86	448
Casgliadau ac Ymchwil	0	427	0	0	427	303
Profiad Ymwelwyr	0	551	0	0	551	635
Cymorth	0	33	5	2	40	233
	0	1,097	5	2	1,104	1,619

Rydym wedi ailddatgan cymaryddion y flwyddyn flaenorol ar gyfer 2019/20 oherwydd newidiadau yn strwythur a dyraniadau incwm a gwariant yr adrannau. Nid oes newid yng nghyfanswm yr Incwm Arall.

7. Cyfanswm y Gwariant (a) Amgueddfa Cymru

	Costau Uniongyrchol		Amhariad asedau sefydlog	Costau Cymorth					Wedi'i ailddatgan 2019/20 £'000
	£'000	£'000	£'000	Marchnata, y Wasg a CC	Cyllid	TGCh	Adnoddau Dynol	2020/21 £'000	
				£'000			£'000		
Gwariant ar Godi Arian									
Codi Rhoddion a Chymynroddion	726	0	0	33	20	43	26	848	865
	726	0	0	33	20	43	26	848	865
Elusenol									
Dysgu ac Ymgysylltu	3,509	210	420	108	65	140	86	4,538	4,169
Casgliadau ac Ymchwil	6,849	988	1,974	189	114	246	151	10,511	7,796
Profiad Ymwelwyr	13,689	1,040	2,079	289	174	377	232	17,880	15,296
Llywodraethu	645	0	0	56	34	73	45	853	694
	24,692	2,238	4,473	642	387	836	514	33,782	27,955
Costau Cyllid Pensiwn	1,210	0	0	0	0	0	0	1,210	686
Cyfanswm Gwariant	26,628	2,238	4,473	675	407	879	540	35,840	29,506

(b) Wedi'i gyfuno

	Costau Uniongyrchol		Amhariad asedau sefydlog	Costau Cymorth				Wedi'i ailddatgan	
	£'000	£'000	£'000	Marchnata, y Wasg a CC	Cyllid	TGCh	Adnoddau Dynol	2020/21 £'000	2019/20 £'000
Gwariant ar Godi Arian									
Codi Rhoddion a Chymynroddion	726	0	0	33	20	43	26	848	865
Is-gwmni Masnachu	1,330	25	0	0	0	0	0	1,355	3,182
	2,056	25	0	33	20	43	26	2,203	4,047
Elusenol			0						
Dysgu ac Ymgysylltu	3,509	210	420	108	65	140	86	4,538	4,169
Casgliadau ac Ymchwil	6,849	988	1,974	189	114	246	151	10,511	7,796
Profiad Ymwelwyr	13,683	1,040	2,079	289	174	377	232	17,874	15,137
Llywodraethu	645	0	0	56	34	73	45	853	694
	24,686	2,238	4,473	642	387	836	514	33,776	27,796
Costau Cyllid Pensiwn	1,210	0	0	0	0	0	0	1,210	686
Cyfanswm Gwariant	27,952	2,263	4,473	675	407	879	540	37,189	32,529

Rydym wedi ailddatgan cymaryddion y flwyddyn flaenorol ar gyfer 2019/20 oherwydd newidiadau yn strwythur a dyraniadau incwm a gwariant yr adrannau a chostau cymorth i'r gwahanol benawdau gwariant. Nid oes effaith ar gyfanswm gwariant 2019/20.

Mae'r swm o £41,348 (£42,178 yn 2019/20) wedi'i gynnwys yn yr adnoddau a wariwyd ar daliadau archwilwyr allanol. Mae hyn yn cynnwys £36,628 (£36,628 in 2019/20) ar gyfer ffi archwilio Amgueddfa Cymru, £4,120 (£4,950 in 2019/20) ar gyfer ffi archwilio'r is-gwmni masnachu, a £600 (£600 in 2018/19) ar gyfer gwaith arall i'r is-gwmni masnachu.

Gwariwyd 65.2% o gyfanswm gwariant y flwyddyn ar gostau staff (68.6% yn 2019/20).

8. Costau Staff

(a) Costau staff yn ystod y flwyddyn:

	2020/21	2019/20
	£'000	£'000
Cyflogau a Thaliadau	16,616	16,642
Costau Nawdd Cymdeithasol	1,288	1,391
Cost gwasanaeth cyfredol pensiwn (nodyn 17e)	5,574	4,074
Cyfraniad diffyg pensiwn ar gyfer y gwasanaeth blaenorol	9	0
Treuliau'r cynllun pensiwn (nodyn 17e)	372	380
Addasiad cost gwasanaeth cyfredol Pensiwn FRS102	(997)	(963)
Ardoll prentisiaeth	57	64
Costau Diswyddo Cynnar	111	33
	23,030	21,621
Costau Cyllid Pensiwn FRS102 (nodyn 17e)	1,210	686
	24,240	22,307

Mae £1,177,000 sy'n ymwneud â'r is-gwmni masnachu wedi'i gynnwys o fewn y costau staff (£1,559,000 yn 2019/20).

Mae'r costau diswyddo yn cynnwys taliadau o dan ein Cynllun Dileu Swyddi a Chytundeb Diswyddo Cynnar a'n Cynllun Ymddiswyddo â Sicrwydd Cydfuddiannol.

Gadawodd un gweithiwr cyflogedig Amgueddfa Cymru yn ystod y flwyddyn o dan y Cytundeb Dileu Swyddi a Diswyddo Cynnar (dim un yn 2019/20). Caiff taliadau statudol eu lluosu gan bedwar o dan y Cytundeb hwn.

Gadawodd un gweithiwr cyflogedig Amgueddfa Cymru o dan ein Cynllun Ymddiswyddo â Sicrwydd Cydfuddiannol yn 2020/21 (dau yn 2019/20). Cyfrifir taliadau diswyddo o dan y cynllun hwn ar sail cyflog un mis ar gyfer pob blwyddyn gyflawn o wasanaeth parhaus, hyd at uchafswm o 12, wedi'i gapio ar £40,000.

(b) Aelodau o'r Bwrdd Ymddiriedolwyr

Ni chafodd yr ymddiriedolwyr unrhyw enillion yn ystod 2020/2021 na 2019/20, ac eithrio'r Llywydd. Ceir manylion cydnabyddiaeth ariannol y Llywydd ar dudalen 26 o'r adroddiad hwn. Cyfanswm y treuliau teithio, cynhaliaeth a llety a ad-dalwyd gennym ar ran ein Bwrdd

ac aelodau'r pwyllgor oedd £dim (£8,000 yn 2019/20). Nid yw hyn yn cynnwys unrhyw dreuliau a ildwyd gan ymddiriedolwyr gan nad yw hyn yn berthnasol. Nid ad-dalwyd treuliau i unrhyw ymddiriedolwyr yn ystod y flwyddyn (16 yn 2019/20).

9. Cyfran o'r Fenter ar y Cyd

Rydyn ni a Dinas a Sir Abertawe yn aelodau cyfartal yn Amgueddfa Genedlaethol y Glannau Abertawe Cyf (AGGA Cyf) (Rhif Elusen 1090512), cwmni cyfyngedig trwy warant. Prif amcan AGGA Cyf yw sefydlu amgueddfa yn Abertawe i gadw ac arddangos (ymhlith pethau eraill) gasgliad diwydiannol a morwrol Amgueddfa Cymru a Dinas a Sir Abertawe er budd y cyhoedd. Pe câi AGGA Cyf ei ddirwyn i ben neu ei ddiddymu, mae ei erthyglau a'i femorandwm cymdeithasu yn nodi y caiff unrhyw eiddo sy'n eiddo i'r elusen neu sy'n cael ei freinio ynddi ei drosglwyddo i elusen neu elusennau eraill ag amcanion tebyg.

Mae ein cyfran ni o'r symudiad net mewn cronfeydd ac asedau net yn y fenter ar y cyd yn cynnwys:

	Cyfanswm Symudiad Net mewn Cronfeydd		Cyfran Symudiad Net mewn Cronfeydd	
	2021	2020	2021	2020
	£'000	£'000	£'000	£'000
Rhoddion a Chymynroddion	5	5	2	2
Incwm Arall	0	0	0	0
Cyfanswm yr Adnoddau i mewn	5	5	2	2
Gwariant ar weithgareddau elusennol	216	216	108	108
Costau Llywodraethu	5	5	3	2
Cyfanswm yr adnoddau a ddefnyddiwyd	221	221	111	110
Ailbrisio Asedau Sefydlog	217	0	109	0
Symudiad Net mewn Cronfeydd	1	(216)	0	(108)

	Cyfanswm yr Asedau a'r Rhwymedigaethau		Cyfran o'r Asedau a'r Rhwymedigaethau	
	2021	2020	2021	2020
	£'000	£'000	£'000	£'000
Asedau Sefydlog	18,249	18,248	9,124	9,124
Asedau Cyfredol	5	5	3	2
Rhwymedigaethau sy'n ddyledus o fewn un flwyd	-5	-5	-3	-2
Rhwymedigaethau sy'n ddyledus ar ôl mwy na bl	-44	-44	0	0
Asedau Net	18,205	18,204	9,124	9,124
Cronfeydd				
Cronfa Gyffredinol (anghyfyngedig)	17,752	17,968	8,897	9,006
Cronfa ailbrisiol	451	234	226	117
Cronfa Gyfyngedig	2	2	1	1
	18,205	18,204	9,124	9,124

10. Asedau Sefydlog Diriaethol

(a) Amgueddfa Cymru							
	Tir Rhydd- ddaliad	Adeiladau Rhydd- ddaliad	Eiddo ar Les	Peiriannau a Cherbydau	Gosodiadau, Ffitiadau ac Offer	Asedau sy'n Cael eu Hadeiladu	Cyfanswm £'000
	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	
Cost neu Brisiad							
Ar 1 Ebrill 2020	1,806	40,729	70,702	3,570	6,380	2,537	125,724
Ychwanegiadau yn ystod y f	0	121	0	706	880	1,690	3,397
Gwarediadau	0	(11)	0	(45)	0	(51)	(107)
Trosglwyddiadau	0	(75)	0	153	155	(233)	0
Amhariad	78	(1,367)	(3,179)	0	0	0	(4,468)
Ailbrisiad	75	(5,094)	(12,467)	0	0	0	(17,486)
Ar 31 Mawrth 2021	1,959	34,303	55,056	4,384	7,415	3,943	107,060
Dibrisiant							
Ar 1 Ebrill 2020	0	2,413	2,206	1,513	3,697	0	9,829
Tâl am y Flwyddyn	0	614	550	380	694	0	2,238
Gwarediadau	0	(1)	0	(45)	0	0	(46)
Trosglwyddiadau	0	(45)	0	0	45	0	0
Ailbrisiad	0	(2,981)	(2,749)	0	0	0	(5,730)
Ar 31 Mawrth 2021	0	0	7	1,848	4,436	0	6,291
Gwerth Net ar y Llyfrau							
Ar 1 Ebrill 2020	1,806	38,316	68,496	2,057	2,683	2,537	115,895
Ar 31 Mawrth 2021	1,959	34,303	55,049	2,536	2,979	3,943	100,769

(b) Cyfunol							
	Tir Rhydd- ddaliad £'000	Adeiladau Rhydd- ddaliad £'000	Eiddo ar Les £'000	Peiriannau a Cherbydau £'000	Gosodiadau, Ffitiadau ac Offer £'000	Asedau sy'n Cael eu Hadeiladu £'000	Cyfanswm £'000
Cost neu Brisiad							
Ar 1 Ebrill 2020	1,806	40,729	70,702	3,570	6,652	2,537	125,996
Ychwanegiadau yn ystod y f	0	121	0	706	887	1,690	3,404
Gwarediadau	0	(11)	0	(45)	(4)	(51)	(111)
Trosglwyddiadau	0	(75)	0	153	155	(233)	0
Amhariad	78	(1,367)	(3,179)	0	0	0	(4,468)
Ailbrisiad	75	(5,094)	(12,467)	0	0	0	(17,486)
Ar 31 Mawrth 2021	1,959	34,303	55,056	4,384	7,690	3,943	107,335
Dibrisiant							
Ar 1 Ebrill 2020	0	2,413	2,206	1,513	3,876	0	10,008
Tâl am y Flwyddyn	0	614	550	380	719	0	2,263
Gwarediadau	0	(1)	0	(45)	(1)	0	(47)
Trosglwyddiadau	0	(45)	0	0	45	0	0
Ailbrisiad	0	(2,981)	(2,749)	0	0	0	(5,730)
Ar 31 Mawrth 2021	0	0	7	1,848	4,639	0	6,494
Gwerth Net ar y Llyfrau							
Ar 1 Ebrill 2020	1,806	38,316	68,496	2,057	2,776	2,537	115,988
Ar 31 Mawrth 2021	1,959	34,303	55,049	2,536	3,051	3,943	100,841

Cafodd ein tir a'n hadeiladau eu prisiu'n broffesiynol ar 31 Mawrth 2021 gan y Prisiwr Allanol, Elizabeth Hill BSc MRICS ac Alan Jones BSc MRICS o Syrfewyr Siartredig Cooke and Arkwright. Roedd y prisiadau yn unol â gofynion Sefydliad Brenhinol y Syrfewyr Siartredig (RICS), sef Valuation – Global Standards (yn effeithiol o 2020 ymlaen), y Safonau Priso Rhyngwladol a Valuation, Global Standards – UK National Supplement yr RICS. Cafodd pob eiddo ei brisio ar sail Gwerth Cyfredol Defnydd sy'n Bodoli, gan ddefnyddio Cost Amnewid wedi'i Ddibrisio, gan dybio y byddai'r eiddo'n parhau i gael ei ddefnyddio i ddarparu'r gwasanaeth. Yn y cyfamser, mae'r asedau hyn yn cael eu hailbrisio gan ddefnyddio mynegeion. Y mynegai sy'n cael ei ddefnyddio ar gyfer tir ac adeiladau yw All-in Tender Price Index BCIS, wedi'i amcangyfrifo gan Syrfewyr Siartredig Cooke and Arkwright.

11. Asedau Treftadaeth

(a) Polisiâu rheoli casgliadau

Casgliadau o sbesimenau yw'r rheswm dros fodolaeth amgueddfeydd, ac maent yn darparu'r gronfa ddata sylfaenol ar gyfer pob rhan o'u gwaith a'u hamcanion. Ni yw'r ystorfa genedlaethol o ddeunyddiau sy'n ymwneud â threftadaeth naturiol Cymru a'i threftadaeth wedi'i chreu a deunyddiau rhyngwladol sy'n helpu i ddiffinio lle Cymru yn y byd. Mae gennym oddeutu 5.3 miliwn o sbesimenau neu grwpiau yn ein casgliadau sydd o bwysigrwydd rhyngwladol. Rydym yn wahanol i amgueddfeydd ac orielau eraill y DU o ran amrywiaeth ein meysydd, ac o ran nifer ac amrywiaeth y safleoedd yr ydym yn eu gweithredu.

Rydym yn cadw ac yn adolygu ein polisiau ar gaffael, gwaredu, gofal a chadwraeth, dogfennu a mynediad i'r safonau rhyngwladol uchaf. Gellir gweld y polisiau hyn ar ein gwefan neu eu cael drwy gais o'n pencadlys yn Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd, Parc Cathays, Caerdydd, CF10 3NP.

(b) Costau Rheoli Casgliadau

Cydnabyddir y costau hyn yn y Datganiad o Weithgareddau Ariannol.

	2020/21 £'000	2019/20 £'000
Costau rheoli'r Casgliadau		
Cadwraeth	788	801
Gwybodaeth am Gasgliadau	269	260
Gwasanaethau Casgliadau	255	241
Y Ganolfan Gasgliadau	26	37
	1,338	1,339

(c) Crynodeb o asedau treftadaeth wedi'u cyfalafu ar y Fantolen

	Adeiladau			Cyfanswm
	Celf £'000	Hanesyddol £'000	Eraill £'000	£'000
Asedau a gyfrannwyd	12,977	160	329	13,466
Asedau a brynwyd	9,976	5,696	1,262	16,934
Cyfanswm ar 31 Mawrth 2021	22,953	5,856	1,591	30,400

(i) Asedau Treftadaeth a gyfrannwyd yn ystod y flwyddyn:

	Adeiladau			Cyfanswm
	Celf £'000	Hanesyddol £'000	Eraill £'000	£'000
<i>Hardanger Fjord</i> , John Minton	15	0	0	15
<i>The House</i> , Henri Le Sidaner	35	0	0	35
Cyfanswm yr Ychwanegiadau yn ystod y Flwy	50	0	0	50
Cyfanswm ar 1 Ebrill 2020	12,935	160	329	13,424
Cyfanswm ar 31 Mawrth 2021	12,985	160	329	13,474

Cafodd pob prisiad o asedau a gyfrannwyd (neu a ran-gyfrannwyd) ei gynnal gan staff curadurol neu drwy gyfeirio at anfonebau/gohebiaeth derbyn 'in lieu'.

(ii) Asedau Treftadaeth a brynwyd yn ystod y flwyddyn:

	Adeiladau			Cyfanswm
	Celf £'000	Hanesyddol £'000	Eraill £'000	
<i>21 views of North Wales</i> , Paul Sandby	240	0	0	240
<i>A meteor fell from the sky</i> , Anna Boghiguan	60	0	0	60
Naw grŵp o fflachiadau a lluniadau tatŵs, Neil Hopkin Thomas	0	0	85	85
Cyfanswm yr Ychwanegiadau yn ystod y Flwy	300	0	85	385
Cyfanswm ar 1 Ebrill 2020	9,676	5,696	1,182	16,554
Cyfanswm ar 31 Mawrth 2021	9,976	5,696	1,267	16,939

(iii) Asedau treftadaeth a waredwyd ac amhariadau yn ystod y flwyddyn:

	Adeiladau			Cyfanswm
	Celf £'000	Hanesyddol £'000	Eraill £'000	
Gwarediadau				
New Palace Yard Westminster, 1771	8	0	0	8
Cyfanswm y Gwarediadau yn ystod y Flwyddyn	8	0	0	8
Amhariadau				
Oxford Dictionary Of National Biography	0	0	5	5
Cyfanswm yr Amhariadau yn ystod y Flwyddyn	0	0	5	5

Cafwyd amhariad o £73,000 ar Adeiladau Hanesyddol yn 2018/19. Nid oes amhariadau eraill ar asedau nac unrhyw warediadau asedau wedi'u cynnwys yn y fantolen yn y pum mlynedd diwethaf.

(iv) Gwariant ar gaffael sbesimenau, wedi'i gyfalafu, dros y pum mlynedd diwethaf:

	2020/21 £'000	2019/20 £'000	2018/19 £'000	2017/18 £'000	2016/17 £'000
Asedau a gyfrannwyd					
Celf	50	5,460	649	147	0
Adeiladau Hanesyddol	0	0	0	0	0
Eraill	0	0	0	0	0
Cyfanswm yr Asedau a Gyfrannwyd	50	5,460	649	147	0
Asedau a brynwyd					
Celf	300	349	19	30	678
Adeiladau Hanesyddol	0	14	0	91	45
Eraill	85	45	60	0	0
Cyfanswm yr Asedau a Brynwyd	385	408	79	121	723
Cyfanswm y Sbesimenau a Brynwyd wedi'i Gyfalafu	435	5,868	728	268	723

(d) Crynodeb o'r gwariant ar gaffael sbesimenau ar y Datganiad o Weithgareddau Ariannol

Y gwariant ar gaffael sbesimenau, heb ei gyfalafu, dros y pum mlynedd diwethaf:

	2020/21	2019/20	2018/19	2017/18	2016/17
	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000
Celf	24	85	34	28	54
Gwyddorau Naturiol	18	33	30	47	60
Diwydiant	0	0	3	0	0
Cadwraeth	0	0	8	0	0
Llyfrgell	31	59	65	40	85
Hanes	25	46	9	200	116
Trosglwyddiad o Gelf i Asedau Treftadaeth	(60)	0	0	0	0
	38	223	149	315	315

Mae'r gwariant yn cynnwys caffaeliadau sy'n werth llai na £10,000 (caffaeliadau sy'n werth llai na £5,000 cyn 2014/15), gwaith maes, ailwampio casgliadau a gwaith adnewyddu. Cydnabyddir y costau hyn yn y Datganiad o Weithgareddau Ariannol.

(e) Rhagor o wybodaeth am gasgliad asedau treftadaeth Amgueddfa Cymru

Mae oddeutu 5.3 miliwn o eitemau yng nghasgliadau Amgueddfa Cymru

Archaeoleg a Niwmismateg	1,304,364
Celf	46,646
Bioamrywiaeth	3,013,180
Daeareg	268,977
Diwydiant	12,000
Amgueddfa Wlân Cymru	265,159
Llyfrgell	400,290
Hanes Cymdeithasol a Diwylliannol	5,310,616
Cyfanswm	

(i) Archaeoleg a Niwmismateg: mae gan yr adran gasgliad o 816,864 o eitemau yn Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd, yn ogystal â 487,500 yn Amgueddfa Lleng Rufeinig Cymru yng Nghaerllion. Mae archaeoleg a niwmismateg (astudiaeth o geiniogau a medalau) yn adrodd hanes ac archaeoleg Cymru ers y defnydd cyntaf o ogofâu 250,000 o flynyddoedd yn ôl tan ddechrau'r chwyldro diwydiannol.

(ii) Celf: Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd yw cartref ein casgliad cenedlaethol o gelfyddyd cain a chymhwysol. Mae'r adnodd unigryw hwn yn cofnodi hanes celf yng Nghymru ers yr unfed ganrif ar bymtheg, ac mae'n gasgliad rhyngwladol o bwys o gelfyddyd Prydeinig ac Ewropeaidd, yn ogystal â gwaith o ddiwylliannau eraill.

(iii) Gwyddorau Naturiol: casgliad o 3,013,180 o eitemau a gedwir yn Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd, i'w harddangos yn yr orielau hanes naturiol, neu y gellir eu gweld drwy apwyntiad. Mae'r sbesimenau botaneg a sŵoleg yn rhychwantu maes astudio

bioamrywiaeth y ddaear a sut mae organebau'n rhyngweithio. Mae'r astudiaeth hon yn hanfodol i'n lles yn y dyfodol. Mae'r sbesimenau daeareg yn cynnwys creigiau, mwynau a ffosilau sy'n ein helpu i ddeall hanes daearegol y Ddaear o'i gwreiddiau tua 4,600 miliwn o flynyddoedd yn ôl, a'r prosesau sy'n gysylltiedig â ffurfio a siapio cramen y Ddaear. Maent yn darparu tystiolaeth ar gyfer sut y mae'r Gymru a wyddom heddiw wedi esblygu dros gyfnod o 700 miliwn o flynyddoedd.

(v) Diwydiant: cedwir 268,977 o wrthrychau mewn casgliadau yn Amgueddfa Lechi Cymru yn Llanberis, Big Pit Amgueddfa Lofaol Cymru ym Mlaenafon, Amgueddfa Genedlaethol y Glannau yn Abertawe ac yn ein Canolfan Gasgliadau Genedlaethol yn Nantgarw, lle gellir eu gweld trwy drefniant. Mae'r casgliadau yn cynnwys eitemau o'r diwydiannau glo, gweithgynhyrchu, morwrol a thrafnidiaeth. Mae cyfrifiad 1841 yn dangos mai Cymru oedd y wlad gyntaf yn y byd â chyfran uwch o'r gweithlu yn gweithio ym myd diwydiant nag amaethyddiaeth – Cymru oedd 'gwlad ddiwydiannol gynta'r byd' felly.

(vi) Amgueddfa Wlân Cymru: mae gan yr amgueddfa hon 12,000 o eitemau yn ei chasgliad, sy'n arddangos un o ddiwydiannau pwysicaf a mwyaf helaeth Cymru. Trwy ei chasgliad o wrthrychau, adeiladau rhestredig wedi'u hadfer a pheiriannau hanesyddol sy'n gweithio, mae'r Amgueddfa'n dangos y broses o droi cnu yn ddeunydd.

(vii) Llyfrgell: mae'r brif lyfrgell, sydd yn Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd, a'r llyfrgell sydd yn Sain Ffagan Amgueddfa Werin Cymru, yn cynnwys 265,159 o lyfrau a chyfnodolion. Mae'n cynnwys casgliad o lyfrau prin ac argraffiadau arbennig, yn enwedig ym maes astudiaethau natur. Mae'r Llyfrgell yn ffynhonnell o wybodaeth i'r staff hefyd, a gall y cyhoedd weld eitemau trwy drefniant.

(viii) Hanes Cymdeithasol a Diwylliannol: mae 400,290 o eitemau yn y casgliad hwn, sydd yn Sain Ffagan Amgueddfa Werin Cymru. Mae'n cwmpasu bywyd y cartref, diwylliant, amaeth a masnach yng Nghymru o'r Oesoedd Canol hyd heddiw. Rydym yn dangos a dehongli'r meysydd hyn trwy gyfrwng deugain a mwy o adeiladau sydd wedi'u hailgodi ar hyd a lled y safle can erw. Mae archifau ffotograffig, ffilm a sain helaeth yn rhan o'r casgliad hefyd.

12. Buddsoddiadau Asedau Sefydlog

	Amgueddfa Cymru		Cyfunol	
	2021	2020	2021	2020
	£'000	£'000	£'000	£'000
Ar 1 Ebrill 2020	2,633	3,068	2,633	3,068
Ychwanegiadau at y buddsoddiadau ar gost	0	1	0	1
Gwarediadau ar werth y farchnad	(8)	(11)	(8)	(11)
(Colled)/Enillion Net ar Ailbrisio	580	(425)	580	(425)
Gwerth Marchnad ar 31 Mawrth 2021	3,205	2,633	3,205	2,633

O'r cyfanswm buddsoddiadau o £3,205,000, cedwid £2,647,000 (£2,266,000 ar 31 Mawrth 2020) mewn cronfeydd preifat cyfyngedig a £558,000 (£367,000 ar 31 Mawrth 2020) mewn cronfeydd preifat anghyfyngedig.

Cost hanesyddol buddsoddiadau ar 31 Mawrth 2021 oedd £3,006,000 (£3,006,000 ar 31 Mawrth 2020). Mae'r portffolio'n cynnwys Buddsoddiadau Cyfunol (Ymddiriedolaethau Unedol) a awdurdodwyd gan y Bwrdd Gwarantau a Buddsoddiadau (cafodd y rhain eu

priso'n broffesiynol gan Barclays, ein rheolwyr buddsoddiadau) a chyfranddaliadau (cymynroddion) wedi'u rhestru ar Gyfnewidfa Stoc Llundain.

Cadwyd y buddsoddiadau yn y dosbarthiadau canlynol o asedau:

	Amgueddfa Cymru		Cyfunol	
	2021	2020	2021	2020
	£'000	£'000	£'000	£'000
Buddsoddiadau wedi'u rhestru yn y DU	1,396	1,202	1,396	1,202
Buddsoddiadau heb eu rhestru y y DU	1,803	1,424	1,803	1,424
Arian ac Adneuron Arian	6	7	6	7
	3,205	2,633	3,205	2,633

13. Stoc

	Amgueddfa Cymru		Cyfunol	
	2021	2020	2021	2020
	£'000	£'000	£'000	£'000
Nwyddau Siop i'w Gwerthu	0	0	282	283
Stoc cyhoeddiadau a gedwir ar wahân	48	48	48	48
Llai: Darpariaeth ar gyfer dileu stoc	(32)	(32)	(43)	(49)
	16	16	287	282

14. Dyledwyr

	Amgueddfa Cymru		Cyfunol	
	2021	2020	2021	2020
	£'000	£'000	£'000	£'000
Dyledwyr Masnach	145	197	159	230
Swm sy'n ddyledus o'r is-gwmni masnachu	887	867	0	0
Benthyciad sy'n ddyledus o'r is-gwmni masnachu	301	301	0	0
Dyledwyr eraill	3,496	2,898	3,496	3,007
Taliadau ymlaen llaw	948	271	975	301
	5,777	4,534	4,630	3,538
Balansau gyda:				
Cyrff y llywodraeth ganolog	3,400	2,620	3,400	2,621
Cyrff y GIG	0	0	0	0
Awdurdodau lleol	0	64	0	69
Is-gyfanswm balansau rhynglywodraethol	3,400	2,684	3,400	2,690
Cyrff y tu allan i'r llywodraeth	2,377	1,850	1,230	848
Cyfanswm	5,777	4,534	4,630	3,538

15. Credydwyr: Symiau sy'n ddyledus o fewn blwyddyn

	Amgueddfa Cymru		Cyfunol	
	2021	2020	2021	2020
	£'000	£'000	£'000	£'000
Benthyciadau	249	249	249	249
Credydwyr Masnach	56	27	56	27
Croniadau ac Incwm wedi'i Ohirio	2,316	1,705	2,384	1,830
	2,621	1,981	2,689	2,106
Balansau gyda:				
Cyrff y llywodraeth ganolog	138	169	138	169
Awdurdodau lleol	-	9	-	9
Is-gyfanswm balansau rhynglywodraethol	138	178	138	178
Cyrff y tu allan i'r llywodraeth	2,483	1,803	2,551	1,928
Cyfanswm	2,621	1,981	2,689	2,106

Mae Croniadau ac Incwm Gohiriedig yn cynnwys £598,000 o incwm grant nas gwariwyd a ohiriwyd tan y flwyddyn ganlynol (£216,000 ar 31 Mawrth 2020) a £dim (£71,000 ar 31 Mawrth 2020) ar gyfer rhandaliadau o daliadau premiwm am adael sy'n ddyledus mewn llai na blwyddyn.

Mae benthyciadau o £92,000 yn ddyledus mewn llai na blwyddyn i gronfa buddsoddi i arbed Llywodraeth Cymru (£92,000 ar 31 Mawrth 2020) ac o £157,000 (£157,000 ar 31 Mawrth 2020) i Lywodraeth Cymru (wedi'i aseinio oddi wrth Salix Finance Ltd, cwmni annibynnol, a ariennir yn gyhoeddus sy'n rhoi benthyciadau i'r sector cyhoeddus ar gyfer projectau effeithlonrwydd ynni, ar 15 Ionawr 2021).

16. Credydwyr: Symiau sy'n ddyledus ar ôl blwyddyn

	Amgueddfa Cymru		Cyfunol	
	2021	2020	2021	2020
	£'000	£'000	£'000	£'000
Benthyciadau	959	1,208	959	1,208

Mae benthyciadau o £249,000 (£341,000 ar 31 Mawrth 2020) yn ddyledus i gronfa Buddsoddi i Arbed Llywodraeth Cymru, sydd angen eu had-dalu o fewn rhwng dwy a phum mlynedd. Mae benthyciadau'n ddyledus i Lywodraeth Cymru (wedi'i aseinio oddi wrth Salix Finance Ltd ar 15 Ionawr 2021) o £628,000 (£710,000 ar 31 Mawrth 2020) sy'n ad-daladwy o fewn rhwng dwy a phum mlynedd, ac o £82,000 (£157,000 ar 31 Mawrth 2020) sy'n ad-daladwy mewn mwy na 5 mlynedd.

17. Pensiynau

Mae gennym gynllun pensiwn â buddion wedi'u diffinio yn y DU, sydd wedi'i warantu gan Warrant y Goron a gyhoeddwyd gan Gynulliad Cenedlaethol Cymru. Cyflawnwyd prisiad actiwaraid llawn ar 31 Mawrth 2018. Cafodd hwn ei ddiweddarau ar 31 Mawrth 2021 gan

actiwari annibynnol cymwys gan ddefnyddio canllawiau a gyhoeddwyd gan Drysorlys Ei Mawrhydi.

Roedd y prisiad FRS102 ar 31 Mawrth 2021 yn dangos gostyngiad yn y diffyg o £69,237,000 i £58,885,000.

£5,118,000 oedd ein cyfraniad ni at y cynllun yn ystod y flwyddyn hyd at 31 Mawrth 2021 (£4,164,000 hyd at 31 Mawrth 2020). Roedd hyn yn cynnwys cyfraniadau ar gyfradd o 21.3% o'r Tâl Pensiynadwy, a chyflog a ildwyd gan aelodau dan drefniadau aberthu cyflog, a dalwyd gennym i'r Cynllun, a thaliad ychwanegol o £800,000.

Rydym yn disgwyl cyfrannu £4,432,000 at y Cynllun yn 2021/22. Cyfanswm y tâl a ragwelir i'r Datganiad o Weithgareddau Ariannol yn 2021/22 yw £7,682,000, a'r diffyg a ragwelir ar 31 Mawrth 2022 yw £62,135,000.

(a) Symiau yn y fantolen:

	2021	2020
	£'000	£'000
Gwerth teg asedau	153,815	126,755
Rhwymedigaeth buddion wedi'i diffinio	(212,700)	(195,992)
(Diffyg)	(58,885)	(69,237)

(b) Dadansoddiad o newidiadau yng ngwerth teg asedau:

	2021	2020
	£'000	£'000
Gwerth teg agoriadol asedau	126,755	136,030
Incwm llog	2,278	3,948
Cyfraniadau'r cyflogwr	5,118	4,164
Cyfraniadau'r aelodau	398	372
Treuliau'r cynllun	(372)	(380)
Enillion/(colledion) profiad actiwaraid	24,415	(13,425)
Buddion a dalwyd	(4,777)	(3,954)
Gwerth teg terfynol asedau	153,815	126,755

(c) Dadansoddiad o newidiadau yng ngwerth presennol rhwymedigaethau buddion diffiniedig:

	2021	2020
	£'000	£'000
Rhwymedigaeth agoriadol buddion wedi'i diffinio	195,992	161,567
Cost y gwasanaeth cyfredol	5,574	4,074
Cost y gwasanaeth blaenorol	9	0
Cyfraniadau'r aelodau	398	372
Cost llog	3,488	4,634
Colledion profiad actiwaraid	12,016	29,299
Buddion a dalwyd	(4,777)	(3,954)
Rhwymedigaeth derfynol buddion wedi'i diffinio	212,700	195,992

(d) Enillion/(Colledion) actiwaraidd a godwyd ar y Datganiad o Weithgareddau Ariannol

	2021	2020
	£'000	£'000
Enillion/(colledion) profiad actiwaraidd - gwerth teg asedau (nodyn 17b)	24,415	(13,425)
(Colledion) actiwaraidd - gwerth presennol y rhwymedigaethau (nodyn 17c)	(12,016)	(29,299)
Enillion/(colledion) actiwaraidd	12,399	(42,724)

(e) Symiau a godwyd ar adnoddau a wariwyd:

	2021	2020		
	£'000	£'000	£'000	£'000
Cost y gwasanaeth cyfredol	5,574		4,074	
Cost y gwasanaeth blaenorol	9		0	
Treuliau'r cynllun	372		380	
		5,955		4,454
Incwm llog	(2,278)		(3,948)	
Cost llog	3,488		4,634	
		1,210		686
Cyfanswm tâl yr adnoddau a ddefnyddiwyd		7,165		5,140

Mae'r symiau uchod a godwyd ar adnoddau a wariwyd wedi'u cynnwys mewn costau staff, a ddangosir yn nodyn 8a i'r cyfrifon hyn.

(f) Prif gategorïau asedau'r cynllun fel canran o gyfanswm asedau'r cynllun:

	2021	2020
Ecwiti	41.1%	36.3%
LDI	21.3%	24.5%
Aml-ased	26.7%	26.4%
Eraill	10.9%	12.8%

(g) Prif dybiaethau actiwaraid:

	2021	2020
Cyfradd Gostyngiad	1.25%	1.80%
Chwyddiant - RPI tymor byr	3.22%	3.35%
Chwyddiant - RPI tymor hir	2.32%	3.35%
Chwyddiant - CPI	2.22%	2.35%
Cynnydd taliadau pensiwn - cyn 2000	3.00%	3.35%
Cynnydd taliadau pensiwn - ar ôl 2000, cyn 2016	2.22%	2.35%
Cynnydd taliadau pensiwn - ar ôl 2016	1.94%	2.05%
Cynnydd taliadau gohiriedig	2.22%	2.35%
Rhagdybiad disgwyliad oes cyfredol 65 oed		
Dynion	86.7	86.7
Menywod	89.1	89.0
Rhagdybiad disgwyliad oes cyfredol 45 oed		
Dynion	87.7	87.7
Menywod	90.2	90.2

(h) Dadansoddi sensitifrwydd – y newid mewn rhwymedigaethau buddion diffiniedig ar 31 Mawrth 2021:

Cynnydd/gostyngiad mewn cyfradd disgownt o 50 bps	-10%/+11%
Cynnydd/gostyngiad yn y gyfradd chwyddiant dybiedig o 50 bps	+11%/-9%

18. Datganiad Cronfeydd

(a) Symudiadau yn y Cronfeydd

	1 Ebrill 2020	Adnoddau i mewn	Adnoddau a ddefnyddiwyd	Symudiadau Eraill yn ystod y Flwyddyn	31 Mawrth 2021
	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000
Cronfeydd Cyhoeddus					
Cyfyngedig - Incwm Cyfalaf	100,416	3,589	(7,348)	0	96,657
Cyfyngedig - Incwm Sbesimenau	14,679	387	(81)	0	14,985
Cyfyngedig - Ailbrisió	22,561	0	0	(11,406)	11,155
Cyfanswm Cyfyngedig	137,656	3,976	(7,429)	(11,406)	122,797
Anghyfyngedig - Incwm	8,691	29,081	(27,681)	0	10,091
Anghyfyngedig - Ailbrisió	88	0	0	(88)	0
Cronfa Bensiwn	(69,237)	0	(2,047)	12,399	(58,885)
Cyfanswm Anghyfyngedig	(60,458)	29,081	(29,728)	12,311	(48,794)
Cyfanswm y Cronfeydd Cyhoeddus	77,198	33,057	(37,157)	905	74,003
Cronfeydd Preifat					
Cyfyngedig - Incwm	17,537	600	(25)	388	18,500
Cyfyngedig - Ailbrisió	316	0	0	(201)	115
Anghyfyngedig - Incwm	2,993	707	(7)	192	3,885
Anghyfyngedig - Ailbrisió	92	0	0	(57)	35
Cyfanswm y Cronfeydd Preifat	20,938	1,307	(32)	322	22,535
Cyfanswm	98,136	34,364	(37,189)	1,227	96,538

£96,931,000 oedd swm y cronfeydd a gofnodwyd yn ein cyfrifon anghyfunol ein hunain ar 31 Mawrth 2021, gyda diffyg o £393,000 i'w briodoli i Mentrau AOCC Cyf.

Mae'r Cronfeydd Cyfyngedig Preifat yn cynnwys dau falans cronfa mawr, sef Cronfa Project Ailddatblygu Sain Ffagan a Chronfa'r Adran Gelf.

£11,305,000 oedd cyfanswm y cronfeydd ailbrisió ar 31 Mawrth 2021. Mae'r rhain yn cynrychioli enillion/colledion cronedig drwy ailbrisió asedau sefydlog yn deillio o 1 Ebrill 2011 ymlaen.

(b) Dadansoddiad o Asedau Net rhwng Cronfeydd	Cronfeydd Cyhoeddus		Cronfeydd Preifat		2021
	Cyfyngedig	Anghyfyngedig	Cyfyngedig	Anghyfyngedig	
	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000
Asedau Sefydlog	124,245	3,721	14,789	815	143,570
Asedau Cyfredol	(262)	8,832	3,826	3,105	15,501
Rhwymedigaethau Cyfredol	(476)	(2,213)	0	0	(2,689)
Rhwymedigaethau Hirdymor	(710)	(249)	0	0	(959)
Asedau Net (cyn rhwymedigaethau pensiwn)	122,797	10,091	18,615	3,920	155,423
Rhwymedigaethau Pensiwn	0	(58,885)	0	0	(58,885)
Asedau Net (ar ôl rhwymedigaethau pensiwn)	122,797	(48,794)	18,615	3,920	96,538

19. Cysoni'r Incwm/Gwariant Net i'r Llif Arian Net o Weithgareddau Gweithredu

	Amgueddfa Cymru		Cyfunol	
	2020/21	2019/20	2020/21	2019/20
	£'000	£'000	£'000	£'000
Incwm/Gwariant Net	(1,738)	5,280	(2,245)	5,280
Cyfran o'r Fenter ar y cyd	0	108	0	108
(Enillion)/Colledion heb eu gwireddu ar fuddsoddiadau gwerth marchnad	(580)	425	(580)	425
Asedau a gyfrannwyd	(50)	(5,460)	(50)	(5,460)
Dibrisiant	2,238	1,985	2,263	2,016
Amhariad ar Ased Sefydlog	4,472	(29)	4,472	(29)
Colled ar warediad	51	0	54	0
(Cynnydd)/Gostyngiad mewn Stociau	0	(7)	(5)	(46)
(Cynnydd)/Gostyngiad mewn Dyledwyr	(1,243)	90	(1,092)	(599)
Cynnydd/(Gostyngiad) mewn Credydwyd	663	(350)	606	(418)
Symudiad darpariaethau	0	0	0	0
Costau pensiwn FRS102 y flwyddyn gyfredol	2,047	976	2,047	976
Mewnlif Arian Net o'r Gweithgareddau Gweithredu	5,860	3,018	5,470	2,253

20. Dadansoddiad o Arian Parod a Symiau Cyfwerth ag Arian Parod

	Amgueddfa Cymru		Cyfunol	
	2020/21	2019/20	2020/21	2019/20
	£'000	£'000	£'000	£'000
Arian mewn llaw	9,305	7,471	9,783	8,345
Adneuon rhybudd byrdymor	800	799	800	799
Cyfanswm yr arian parod a'r symiau cyfwerth ag arian parod	10,105	8,270	10,583	9,144

21. Ymrwymadau Cyfalaf

	2021	2020
	£'000	£'000
Ar ddyddiad llunio'r fantolen roedd ymrwymadau cyfalaf o	562	1,141

Roedd y prif ymrwymadau ar 31 Mawrth 2021 yn ymwneud â'r rhaglen gwaith cynnal a chadw ôl-gronnus hanfodol, gan gynnwys £180,000 at waith ar lifftiau Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd. Roedd y prif ymrwymadau ar 31 Mawrth 2020 hefyd yn ymwneud â'r rhaglen gwaith cynnal a chadw ôl-gronnus hanfodol, gan gynnwys £657,000 at waith ar do Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd.

22. Gwarantau ac Atebolrwydd Amodol

Ar 31 Mawrth 2021, doedd dim hawliau yn ein herbyn yn ymwneud ag anaf personol a ddigwyddodd yn honedig yn ein hamgueddfeydd.

Pe bai Big Pit Amgueddfa Lofaol Cymru'n cau, mae gwarant i ddiogelu siafft y pwll a'r cyffiniau. Mae datgomisiynu yn debygol o gostio tua £1 miliwn ac mae'r swm wedi ei danysgrifennu gan Lywodraeth Cymru.

23. Trafodiadau Partion Cysylltiedig

Rydym yn Gorff a Noddir gan Lywodraeth Cymru. Felly, ystyrir bod Llywodraeth Cymru yn barti cysylltiedig. Yn ystod y flwyddyn, cawsom gyllid gan Lywodraeth Cymru ar ffurf cymorth grant, a grant arall y cyfeirir ato yn nodyn 3 i'r cyfrifon. Cawsom £600 hefyd mewn perthynas â gweithgareddau gwasanaeth gan Lywodraeth Cymru, a gwnaethom daliad o £11,264 i ad-dalu llogau banc iddyn nhw. Cyfeirir at falansau sy'n ddyledus gyda Llywodraeth Cymru, gan gynnwys benthyciadau, yn nodiadau 14, 15 ac 16 i'r cyfrifon.

Gwnaethom y taliadau canlynol i bartion cysylltiedig eraill yn ystod 2020/21. Oni nodir yn wahanol, nid oedd unrhyw falansau heb eu talu ar ddiwedd y flwyddyn.

- £4,158 i Prysg Cyf. Mae chwaer Glenda Jones, Ymddiriedolwr tan 24 Medi 2020, yn un o gyfarwyddwyr Prysg Cyf.
- £736 i Awdurdod Parc Cenedlaethol Arfordir Penfro. Mae Dr Madeleine Havard, Ymddiriedolwr, yn aelod o Awdurdod Parc Cenedlaethol Arfordir Penfro.
- £9,964 i Ymddiriedolaeth Archaeolegol Dyfed. Mae Hywel John, Ymddiriedolwr, yn un o Ymddiriedolwyr Ymddiriedolaeth Archaeolegol Dyfed.
-
- £3,600 i Creative & Cultural Skills. Mae David Anderson, Cyfarwyddwr Cyffredinol, yn un o Gyfarwyddwyr Creative & Cultural Skills.
- Mae'r Farwnes Kay Andrews, Ymddiriedolwr, yn un o ymddiriedolwyr Cronfa Dreftadaeth y Loteri Genedlaethol. Nodir grantiau a dderbyniwyd gan Gronfa Dreftadaeth y Loteri Genedlaethol yn nodyn 3 i'r cyfrifon.

Cawsom gyfanswm o £6,175 mewn rhoddion gan yr ymddiriedolwyr (£15,640 yn 2019/20).

Yn ystod y flwyddyn, gwasanaethodd Hywel John, Trysorydd, Glenda Jones, Ymddiriedolwr tan 24 Medi 2020, a Carys Howell, Ymddiriedolwr, fel cyfarwyddwyr AGGA Cyf a chyfeirir at hyn yn nodyn 9 i'r cyfrifon. Ni chafodd yr un o'r cyfarwyddwyr gydnabyddiaeth gan y cwmni hwn.

24. Offerynnau Ariannol

Nid oes gan Amgueddfa Cymru unrhyw fenthyciadau ac eithrio benthyciadau di-log o Gronfa Buddsoddi i Arbed Llywodraeth Cymru. Rydym yn dibynnu'n bennaf ar gymorth grant Llywodraeth Cymru a dynnir i lawr yn fisol ar gyfer ein gofynion arian parod, sy'n cyfyngu ein risg hylifedd. Yn 2020/21, deilliodd £27.9m neu 81.1% o'n hincwm cyfunol o Lywodraeth Cymru (£24.8m neu 64.8% yn 2019/20). Mae'r balans, sef £6.5 miliwn neu 18.9% (£13.5m neu 35.2% yn 2019/20) yn deillio o grantiau gan gyrff eraill, gweithgareddau masnachu a chreu incwm, rhoddion, a buddsoddiadau.

Mae'n holl asedau a'n rhwymedigaethau mewn sterling ac felly nid ydym yn agored i risg arian cyfred. Rydym yn lleihau'r posibilrwydd o fod yn agored i risg y farchnad drwy

amrywio'n portffolio buddsoddiadau, a reolir gan Barclays, yn unol â'r lefel o risg a'r amcanion buddsoddi a osodir gennym.

25. Addasiad Blwyddyn Flaenorol

Rydym wedi ailddatgan cymaryddion y flwyddyn flaenorol ar gyfer 2019/20 ar y Datganiad o Weithgareddau Ariannol oherwydd newidiadau yn strwythur yr adrannau a dyraniad yr incwm a gwariant adrannol, a dyrannu costau cymorth i'r gwahanol benawdau gwariant. Mae hyn wedi arwain at gynnydd o £92,000 yng nghymharydd y flwyddyn flaenorol ar gyfer Gwariant ar Godi Rhoddion a Chymynroddion, a gostyngiad cyffredinol o £92,000 yn y Gwariant ar Weithgareddau Elusennol. Ceir newidiadau hefyd i gymaryddion y flwyddyn flaenorol ar gyfer Incwm Arall yn nodyn 6 i'r cyfrifon hyn, ond dim newid yng nghyfanswm yr Incwm Arall ar y Datganiad o Weithgareddau Ariannol. Nid oes effaith ar symudiad net mewn cronfeydd na chronfeydd a ddygwyd ymlaen.

26. Digwyddiadau ar ôl y Fantolen

Cafodd y datganiadau ariannol hyn eu hawdurdodi gan y Swyddog Cyfrifyddu i'w cyhoeddi ar 12 Ionawr 2022. Ni chafwyd unrhyw ddigwyddiadau ar ôl y fantolen